

1974-75

জগন্নাথ বকরা

মহাবিদ্যালয়

আলোচনী
1974-75

17

ঃ জগন্নাথ বসু মহাবিদ্যালয় আলোচনী ঃ

অ

স

গী

KKH Library

য়া

বি ভা গ

উপদেষ্টা—

অধ্যাপক—শ্রীমদীন গগৈ

সম্পাদিনা—

শ্রীধৰ্মেশ্বর নেওগ

সত্যম্ পূজারী আমি,
সুন্দরম্ পূজারী আমি;

আমি নবীন পূজার,
আমি ন্যায়ম্ পূজারী,

সত্যম্ আমি পূজিম্,
সুন্দরম্ আমি আনিম্।

পূজার বেসিত্ত আমি,
সত্যম্ আছে পবি;

গোমালম্ আমি বিচারি
আমি নবীন পূজারী।

আমি সত্য, ন্যায় আৰু মানৱতাৰ নবীন পূজাৰী। আমাৰ কৰ্তব্য—শুভ
শিক্ষা আহৰণ কৰি আমাৰ যুৱজনৰ লগতে সমাজ আৰু দেশৰ সৰ্বোচ্চ মঙ্গলচিন্তা
কৰা। সেয়েহে অম্ল জঘতে ভাৰতৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী শ্ৰীমতী ইন্দিৰা গান্ধীৰ তুৰিৎকীৰ্ত্তা আচনি
আৰু ভাৰতীয় যুৱ-কণ্ঠপ্ৰেছৰ নেতা সঞ্জয় গান্ধীৰ চাৰিৎকীৰ্ত্তা অৰ্থনৈতিক আচনিক
যোগত সম্ভাষণ জনাই আমিও ক্ষুদ্ৰ বাৰ্গ পৰিহাৰ কৰি উচ্চ-নীচ, জাতি-ভেদ গাৰ্হাৰ
মানৱতাৰ দোলেৰে বাস্তৱ হাই গঢ়ি তুলিম এখন নতুন সমাজ—ঐক্যবান্ধাৰ ক্ষুদ্ৰ আৰু
উন্নত বিদ্যাবতী জনত—ধাৰিত মাথো অসাবিৰ আনন্দ—সকলোৰে পৰিচয় হব কেৱল
মানুহ—আমাৰ কাণত বাজি উঠক সেই মহামন্ত্ৰ—

“জননী জন্মভূমিৰ চ অৰ্গাদপি গৰীমসী”

ভগদাৰ নতুন যুৱবিজ্ঞানগৰ
হাত-হাতী সকলৰ হৈ
ব্ৰিষ্টম দাস

কৃতজ্ঞতা স্বীকাৰ

আলোচনীখন প্ৰকাশতৈ ওলোৱাৰ কাৰণে, বিভিন্ন দিশত সহায় সহানুভূতি আগবঢ়োৱাৰ বাবে প্ৰেছানে সৌভৱিছো—

প্ৰিন্টাৰজন অধ্যক্ষ শ্ৰীকৃষ্ণচন্দ্ৰ কাকতিদেৱে আলোচনীখন খৰটকীয়াকৈ উলিয়াবৰ কাৰণে অনুপ্ৰেৰণা যোগাইছিল।

অধ্যাপক শ্ৰীমধীন গগৈদেৱে উপযুক্ত প্ৰবন্ধপাতি Censor কৰি দিয়াত সহায় কৰিছিল।

শ্ৰীধূৱন দাস—আলোচনীৰ লেটুপাত আঁকি দিছিল আৰু আলোচনী প্ৰকাশৰ বাবে ওস্তাদপ্ৰান্ত ভাবে প্ৰেছত লাগি আছিল।

আৰু

Apico printing আৰু শ্ৰীলীপক বাবিকে আলোচনীখন তাম্ৰতিল্পলগে তপাইছে ওলোৱাত আগভাগ লৈছিল।

ধন্যবাদেৰে—

শ্ৰীধৰ্মেশ্বৰ নেওগ

সম্পাদক আলোচনী বিভাগ

ঃ এই মন্তব্য পাৰ ঃ

॥ কবিতা সূচী ॥

পৃষ্ঠা

উপহাৰ	১	শ্ৰীকুৱন দাস
গতি	২	শ্ৰীমন্ত চন্দিৰা
সৌৱৰণী	২	শ্ৰীনীবদা হাতীদকৰা
পৰিত্ৰাণ	৩	শ্ৰীঅজয় কুমাৰ কাকতি
এটি বিশেষাৱণ ঘটিব	৪	শ্ৰীবাজিব কুমাৰ বৰদলৈ
অনুভূতি	৪	শ্ৰীবিজয় মিৰ মিশুন
তললৈ আৰু তললৈ	৫	শ্ৰীবীণা গগৈ
জীৱন এটি তেজী বোৰা	৬	কুমাৰী গীতা শৰ্মা
আমি জীয়াই থাকিম	৬	শ্ৰীপ্ৰদীপ বৰা
এধাৰি মিনি কবিতাব মালা	৭	শ্ৰীপঙ্কজ জে গগৈ
এগটি বস্তু	৮	শ্ৰীআনন্দ কুমাৰ মুদৈ
অনুভূতি তিনিটা	৮	শ্ৰীজগন্নাথ মহন্ত
অনুভূতি ৭টি	৯	শ্ৰীজগন্নাথ মহন্ত
কাব্যগাৰ	১০	শ্ৰীচৈয়দা বানী বেগম
সূচনা	১০	কুমাৰী মিহু বাবিক

॥ প্ৰৱন্ধৰ সন্ধানত ॥

বিহু গীতত প্ৰেমৰ পূজা	১১	শ্ৰীপ্ৰফুল্ল কুমাৰ বৰুৱা
বিশ্ব কাপ ফুটবল আৰু ইয়াৰ		
জন্ম ইতিহাস	১৫	শ্ৰীউমেশ চন্দ্ৰ দত্ত
আকাশৰ কথা	১৬	শ্ৰীপ্ৰবীন কুমাৰ গগৈ
শ্ৰীশঙ্কৰ দেৱ আৰু তেওঁৰ		
বহুমুখী সাহিত্য প্ৰতিভা	২৪	শ্ৰীলক্ষ্মণ হাজৰিকা

বদুনাথ চৌধুরী আৰু তেখে-

তৰ কবিতাবাৰ্ত্তি

২৯

• • •

জ্যোতি প্ৰসাদৰ ৰূপালিমা

নাটকৰ এটি জটিল চৰিত্ৰ

অঙ্কন : ইতিভেন

৩১

শ্ৰীতোমেশ্বৰ শৰ্মা

॥ হাস্য ৰস বিচাৰি ॥

পূজা

৩২

শ্ৰীপ্ৰবীৰ ভট্টাচাৰ্য্য

॥ গল্পৰ শৰাইত ॥

নবম বিচাৰি

৪০

শ্ৰীনীৰদা হাতীবৰুৱা

প্ৰিন্সিপাল

৪৬

শ্ৰীতপন চন্দ্ৰ গগৈ

বৃন্তৰ পৰা বাহিৰলৈ

৫০

শ্ৰীবিলীপ হাজৰীকা

॥ জীৱনী ॥

আইনষ্টাইন

৫৭

শ্ৰীমুকুল চন্দ্ৰ কুকন

সম্পাদক সকলৰ প্ৰতিবেদন

৬৯

সম্পাদকীয়—

• • •

ভিত্তকমণ্ডিত অস্থিতিত হোৱা আৰু মহাবিদ্যালয় বাৰ্ষিক ক্ৰীড়া অভিযোগীভাত উপহাৰ দকৰা মহাবিদ্যালয়ৰ খেলুৱৈ-
 গলে আগম বাৰৰ বাবে ঐশ্বৰ্য্য দৰে সন্মান লাভ কৰে।

সৌভাৱৰ পৰা বাউবাউলি-প্ৰথম শাৰীত বহি- কপালী কুমাৰ, ত্ৰিগু ৰাজৰীকা
 মাজৰ .. -- অধ্যাপক প্ৰভাত মহন্ত (পলৰ পৰিচালক) অধ্যাপক কৰা কাকতি, অধ্যাপক অকল গোস্বামী
 শেষৰ .. থিৰ ৱৈ- সুবল বৰা, বসন্ত শৰ্মা, গণেশ কৰাৰী, কুন্তল দাস (অধিনায়ক) আমান বচেন, প্ৰদীপ বৰা,
 প্ৰদীপ শইকীয়া, বসন্ত দত্ত, কপল চাংকাকতী

॥ কবিতা ॥

—ভূটন দাস

চুড়ান্ত পরীক্ষার্থী
আন্তরিক মহলা কলা

পারদীপ পুত্রা
নিহরত তিত্তি থকা
তলসহা শেতালি
আনিছো তুলি
এধাৰি মালা গাঁথিবলৈ
তোমাক উপহাৰ দিবলৈ।

সকল সকল শেতালিৰ
মিঠা মিঠা সুবাসে
মন মোৰ

প্ৰাণ মোৰ
উদ্ভূতা কৰিলে।

এটি দুটি পাহিলৈ
আনন্দ অধীৰ হৈ
কখনাৰ কাৰেং সাজি
গাঁথিছো মালাধাৰি।

শেৰ হ'ল মালাগাঁথি
আকুল আগ্ৰহেৰে মই
মালাধাৰী তুলি ললো
তোমাক পিছাবলৈ।

কিষ্ট! কত তুমি মায়া?
নোমেছো তোমাৰ হীনা
কিষ্ট তুমি
পলাশে আঁতৰি?

হিষ্কাৰ মৰমেৰে গাঁথি
আশাৰ মালাধাৰি মোৰ
হাততেই মৰহি গ'ল।

মৰহা দাপহিকে মই
হুকুত সাত্তি লৈ
বম বাট চাই
তোমালৈ।

এটি দুটি তৈ
দিনবোৰ বাগৰি যাব
সময়ৰ গৰ্ভত
সকলোবোৰ লয় পাব
মাথো বব
হাতত মোৰ
শেতালি ফুলৰ
মৰহা মালাধাৰি
অনন্ত হুগলৈ
মাথো তোমালৈ।

৩

β_1 197 200
 β_2 197 200
 β_3 197 200

হুজাবাদুলী
 সেই মন্থণ
 নীরব গতিবে
 কমে ক্ষীণ হৈ
 সংকোচনশীল গতিবে
 উভতি যোতা সেইবোর কি !
 বন সুইব চাঞ্চলাবে
 চলল সিঁইতব দ্বিতি :
 অশ্রুযুক্ত সূর্যব পাচত
 আতিভূত
 হুজাবাদুলী সদৃশ ।
 প্রদর্শনীর কারণে
 প্রকৃতি রূত
 সংকৃত হেন
 বহীন বাসব প্রকৃতি,
 নে উন্নত হুজাব ।
 মানস পঞ্চাত্ত
 হার যতি ।

সোঁ

ग

ভাৱিলেও ভাৱনাৰ শব্দকে নাপাওঁ,
 ভাৱনো ক'ৰি পৰা আছে গমকে নাপাওঁ ।
 স্মৃতিৰ দিশত মই বিচাৰি ওলাওঁ
 বিস্মৃতিৰ গম্বুজত কিয় নিজেই হেৰাওঁ ।
 সুৰ ভোলা বাল্যকাল মিঠামাতে গ'ল,
 স্মৃতি কিণোৰ কাল মণোলতে হ'ল ।
 লাহে লাহে সেৱা ধিলে বোঁতন মোণালী ।
 কপে বসে বগে ভৰা ঘোঁতন জোনালী,
 কত কি যে বেমেজালি কাতি কৰি হ'ই,
 শব্দীয় পেষকাল সিও পাছে হ'ই ।
 জীৱন নদীত শব্দে অনেক সলনি,
 ভাৱিছো অনেক কথা নেপাওঁ বুজনি ।
 মৰহা অতীতে আজি গৰিছে আঙৰি,
 ভাৱি সেই মনুষ্যটি পৰিছোঁ ভাঙৰি ।

পৰিচ্ৰাণ

—অজয় কুমাৰ কাকতী
১৯ বাৰ্ষিক চুক্তক (কলা)

বন্ধ অন্ধ কুপত, দুজ পৰ্জত টিঙত
আছিল কোন অজান আত্মা চিৰ বন্দী হৈ
বিত্ত ভত ভবত, হুঁজি পত বহুতত,
হাঃ! কৰিছিল কত আশা মুক্তি পাবলৈ।

দুৰ্গম অমানিশা, প্ৰিয়তমে দিলে দেখা,
উজ্জলিত দিগন্ত বেধা নবজ্যোতি পাই;
কলে “উঁহা প্ৰিয় পথ্য, জিলিকে বত পিয়া,
বচায়ে মোনৰ সংসাৰ পত পুত্ৰক লৈ।”

“তহু আশাত দেহ, কত কৰো কত দেহ,
দিলো আজি চিৰ-মুক্তি হুন কুন্ঠলৈ,”
বিদায় অমানিশা, মনত কত ন আশা,
মুক্ত আত্মা চাইয়ে সাক্ষিক কপ তৃষা লৈ।

নাচে গিৰি ধবল, মনত অসীম বল,
কান্দিছিল কতনো নিশা বন্দী আত্মাক লৈ;
কলে- “হে পুত্ৰমাতৃ, নাচা কেনে তব নাতি,
অতীত ভুলৰ মুক্তি পাল পত হুণ বৈ।

আতৰিল প্ৰিয়তম, জাগিল মাতৃৰ মন,
তাকে দেখি গিৰি ধবল কাণ্ধে লাগিল;
নামানে গিৰি ভ্ৰাণ, নাই মাতৃ নাই ভান,
চাওক কননো আজি ক’ববাত হবিল।

পুৱতি সমীৰ বেধা, আকাশে দিলে দেখা;
দেখে মনত লোতক যাত্ৰ ভৈয়ামলৈ বৈ;
কোনে দিলে আশি বৃত্তি, সখীৰ লাগে বেধা,
ভক্তলৈ চাই ব’ল ককণথত বৈ।

মনত সাহস বাজি, নাচে তুমাব পাতি’
বোতালে তুমাব নদী উঁক শিখৰলৈ গৈ;
“নোহা মাতৃ জল বাণি, বৃত্তে সাতটি অতি
মুণে মুণে থই যাম তোমাৰ বৃত্তত বৈ।

অতীত মহাসত্ৰী, ভক্তলীয়া পাশে গজি,
হৈছিল বন্দী অগাৰ পৰ্জত বৃত্তত লৈ;
জীৱনৰ ভণা গৰা, অমৰ স্বপ্ন,
অনিক বশি হুণব, কামনা নহয়।

জল আগে মহাসত্ৰী, পাহত গিৰিপতি,
কইছে নানান কৰা মাতৃৰ কাণত গৈ;
মৃত পিলৰ তপ্ত প্ৰাণ, গায়মুক্ত গান,
বাচিব আত্মা জোনে ত্ৰিৰ বিৰবিৰ কৈ।

“প্ৰিয়তম আজি নহয় কলকিনী মই,
কি মনে মিলন আমাৰ বীজ তৰা হয়,”
সেইয়ে মিলন দিবা জ্যোতিত, উতলা বৈ,
নাচে মাতৃ মহা সতী বহুতত বান লৈ।

এটা

বিক্ষোৰণ

ঘটিব

✱

✱

—স্বাৰ্ভীক কৃষক সমন্বয়ে
শ্ৰীকৃষ্ণবিদ্যালয়ৰ অমল বাণিক
বিজ্ঞান (দ্বিতীয় পাঠ্য-ক)

এক বছৰৰ বাবে বিক্ষোৰণ সমাপ্ত

এটা এটম বোম্বাৰ ।

এক বছৰে অনেক ব্যৱসায়জনৰ প্ৰয়োজনৰ সহায়,

প্ৰয়োজনৰ সহায় কৰাৰ ক্ষমতাৰ কৰাৰ ।

বিপ্লৱ—সেই এটা বোম্বাৰ কেইবাটাও শক্তি ।

প্ৰতিবিপ্লৱী আৰু বিপ্লৱী 'নিউক্লিয়াৰ'ৰ

(জন্ম) তড়িৎবিদ্যুৎ আৰু তড়িৎচুম্বক দুই পৰমাণু কণিকা

সেহেৰে পিৰাই উৎপন্নবাই, তেহেৰে প্ৰতিটো কণিকাত

বেশিকৈ আশ্চৰ্যৰ ঊৰ্দ্ধ্ব সংগ্ৰামী ক্ষেত্ৰৰ তেতিয়া

সমগ্ৰ মেহনতী কৃষক-প্ৰমিত জনগণে বিক্ষোৰণ ঘটাব

সেই এটম বোম্বাৰ ।

সেই বিক্ষোৰণ জগতৰ সহায়, পুৰিষ ।

সমুদয় সহায়, স্বতন্ত্ৰমিত সহায় সেই বোম্বাৰ বিক্ষোৰণ ।

যি বিক্ষোৰিত হ'ল বিশ্বৰ জগতৰ সহায়, তেতিয়া

হাৰি হ'ল সহায়ৰ মুক্ত প্ৰিয়তা ।

এটা বিক্ষোৰণ কৰিব—প্ৰতিজনী এটা বোম্বাৰ ।

অনুভূতি

বিজ্ঞান শিৰে বিশ্ব

জান-জানক, ৬৪ বাৰ্ষিক কলা

কলিকতাৰ সাত্ৰেণি সৰতে

এটা সৰীষক

জগতৰ হাৰ্ভনী জগতৰ মেহনতী

সমগ্ৰ পৃথিৱীত

পাহাৰদোৰত

হিমালয়ৰ সৰেণি সৰেণি

স্বত্ব-দৈ জগতৰ উশাহ

বৃত্তত অমল সোৱণি

ই এক অনায়াস-কৰণ সুৰ্ভূমি ।

কলিকতা জগতৰ সৰেণি সৰেণি

এটিও প্ৰতিৰ বিপ্লৱ

— এই জগতৰ

বৃত্তৰ সাত্ৰেণি ।

ଉ
ଲ
ଲେ

ଆକୁ

ଉ
ଲ
ଲେ

ସମସ୍ତେ ହରିକା ବାସିନୀ

ଏହି ଯୁଦ୍ଧ-ବନ୍ଧନୀ —

ସମାପ୍ତିର ଶାନ୍ତି କେତେବେଳେ ବାସନୀ

ଆମାନ୍ତ ନାମେ 'ଝିଙ୍କାହନୀ' ହେଉ ।

ଆମି କେବେ

ସତ୍ୟତାକୁ ଶିତିହୀନର ମାତ ଗହ୍ମାୟେ ହଜା

ବିହ୍ୱଳ ଶୂନ୍ୟ 'କଞ୍ଚିତ' ।

ସତ୍ୟତାକୁ ସ-କେନ୍ଦ୍ର ଚନ୍ଦ୍ର ଆମାନ୍ତ ଉଦ୍ଧରାନ୍ତ ।

ସବୁଜର ଶୁଭ ହରାହର ସାମ କରି

ଆମି ଆମି

'ନିରାକର୍ଷଣ' ହୋଇବେ ମଧୁର ।

ବିହାର ହିମେ —

ବିଶିଷ୍ଟ ଶିଳ୍ପୀ ଆମ ସୋପାନର ଆଲୋଚନା

ଜୀବନର ସମ୍ପାଦକ ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଅନ୍ତରାଳ ବାସନୀ

ଆମି ଆମି ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଆମି ଆମାନ୍ତ ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ', ଏହି ଶାନ୍ତି

ଆମି କେବେ ଶାନ୍ତି, ଶାନ୍ତି ।

ଆମାନ୍ତ ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶିଳ୍ପୀର ଶାନ୍ତି ।

ଅନ୍ଧାମତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶିଳ୍ପୀର ଶାନ୍ତି ।

ଉଦ୍ଧୃତ ଆମାନ୍ତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' — ।

ଆମି କେବେ ଆମାନ୍ତର ଆମିର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଆମାନ୍ତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଅନ୍ଧାମତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଜୀବନର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଆମାନ୍ତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଆମାନ୍ତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଆମାନ୍ତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଆମାନ୍ତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଆମାନ୍ତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

ଆମାନ୍ତର ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ଶାନ୍ତିର 'ସୁଖ' ।

—ଶିଳ୍ପୀ ଶାନ୍ତି

୨୦ ବାସିନୀର ଶାନ୍ତି (କଳା)

আমি জীয়াই থাকিম

—অরূপ কুমার বসু
চুড়ান্ত বাণিত্য কাণ্ডিক (কলা)

জীবন এক তেজী ঘোঁরা

—কুমারী গীতা বসু
বাণিত্য কাণ্ডিক

অজস্রের সাজেত পোষকের বেলা

আশার সন্ধ্যায়

সাত বছর বাঁধেছে

পূরব সুখিনা

সামান্য সাধনায়।

কিছু ই মতীচিকা !

শিখরী বড়ব তুলিকা।

হঠাৎ কর্তার মূলেব বৃষ্টি এই ধরা

ই জীবন—এক সুমধুর সখীত

পূরব নিঅরা।

কিছু এক সুখ

ই-কি সন্ধ্যায় নে দিওকা

জীবন এক আশার

সাজেত চেতুনা তেজী ঘোঁরা।

আমি জীয়াই থাকিম,

ভগা জুগুনির জলধির সাজেত ;

আক বাঁধে জলধি "জীয়াই" সাজেত ;

ই ইচ্ছা আমি জীয়াই থাকিম,

আবোলাব "অমৃত আশার" সাজেত।

আক, চহরন কোলোবা গলির সাজেত।

বহু, আমি জীয়াই থাকিম,

"শিখরী বড়ব" জলধি সাজেত,

কা বন্দুকন সহস্র এলীর আগত।

কিছু কিছু !

মানবত্বের প্রতি প্রচার দ্বারা,

সহস্রের অতুলিত করি;

সামান্য প্রতিষ্ঠা হেতু।

মানবত্ব শিকলি ছিন্ন করিম;

পুঁজিপতির পোষণ নিষেধ করিম;

আত্ম প্রতিষ্ঠা করিম।

আত্ম প্রতিষ্ঠার অবিরত

সামান্য প্রতিষ্ঠার অবিরত;

জীবন মোরা করিম অর্পণ।

ইচ্ছাই মোর বড়; মোর করি,

ইচ্ছাই মোর জীবন পণ।

প্ৰধানি যিনি কবিতাবি মালা

—পঙ্কজ দেৱ শৰ্মা
আজকালৰ নতুন প্ৰতীকালী
(কবী)

শীতল মিঠুৰ ।
আজকালৰ মীতৰে মীতৰে হুজুৰো সেই অৱস্থা ।
কথা কাকোৱলেনেহে-----

নতুন পুৰুষ

(১)

পৰম্পৰা কৰীয়ে নতুন পুৰুষক ক'ত।
ভোম্বোলেকে সুৰি কহিল।
Generation gap—আমাৰ পুৰুষে
সঁজা হুজুৰ আকাশকুখী মহল
উকল বাহাৰত ভোম্বোলেকে নীতি
এটা দুটা সমলীয়া বীণ।
এদিন শোণিত অলতায়ে নাট খাবিব। সেই
অলতায়ে হাৰি মিঠুৰ,
তথা চুলি-চুৰি
জিৱি পৰানত ॥

ঈশ্বৰ

(৩)

এখন ঈশ্বৰ হোৱাটো চাই আহিলে। তেওঁ
যেন পামৰুবাথৰ অস্তিত্ব। ইমান ঈশ্বৰ
ইমান সম্ভাৱন। এটা
হুজুৰ বাবে হুজুৰ ঈশ্বৰ সমল ক'ত ?

প্ৰতীক্ষা

(৪)

এতিয়াও মই মাথ পাৰি উঠেঁ।
খিৰিকি বোলি চাই পট্টপাৰী
কি যে বেহাল, মইতো নাজানে।
আকাশত তৰাৰে সৰি বেতো পঞ্চাৰত
জুলি আছে।
নিজৰ কাকোমি সৰি বেতো মনোহৰ আহি আছে।
মই প্ৰতীক্ষা কৰোঁ।
মিঠুৰ মত বেহাৰেৰে খান এটি আহিব,
জামৰে চুৰা অলতাৰ মন-জনাৰ।
মই প্ৰতীক্ষা কৰোঁ।
মিঠুৰ আহিল পৰীদ, আকোঁ আহিব,
অলতাৰ অলতাৰ মন হ'ব,
মই প্ৰতীক্ষা কৰোঁ ॥

মোৰ দেশ : বৰফৰ দেশ

(১)

কথা কাকোৱলেনেহে আজিও মই নিজকে চাকি
পেলোৱা নাই। শীতল
মিঠুৰ নহয়। মোৰ বজাৰ মাথি এজলিত উত্তাপ
সেই বাবেই সৃষ্টিকালৰ শীত নহিলে। মোৰ শীত :
মোৰ জীৱন পট্ট।
বিহালত্ব ইতিমধ্যে বৰফ পৰানত ? অৱ
মানুষৰে
আমাৰ মতে টেবলত লাগি থাকেনে ? আমাৰ
ইয়াত
বৰফ কোৱাৰিলে 'পেৰাচুট' হৈ নাগি
অহা নাই। কিন্তু মানুহবোৰ

ভগ্নমি

(১)

জন্মের পাত নাতনী বেত-বেতী
মন পবিত্র কবি সোমস্বপ্ন লাগে।
মাগরর পাখত নর নর-নাহী
মন পবিত্র কবি কুবির লাগে।
হোঁচনে মাঝে আগ পাই উঠে চকু মীনত।

এগটি বড়ি

—আনন্দ কুমার মুর্শি
আবু জাহান, ১৪ বাবির
(বাগিচা)

মোহি মন
মৌ মূদুত
উরি গৈ
জুই শিখার দরে
আজিবে।
পরতর জাহাশখন
কবি: কুটী
জোনা কেরে
আলি উঠিছে।
মোর দেবত শুকা
মৌ কবিরাজ
মুখট নরে
লাহে লাহে
ওলাই আভিবে।
আক মোই মূদুত গৈ
মীলম বজারত
মোম সির বিচায়ে।

মোর প্রেমসী

(২)

মোর প্রেমসী মোর অনুভূতি মোর
চৌমিশে উঠিছে। হেন মোর প্রিয়
দায়কর কর্তৃত্ব গীতর মূদুত মন
উঠলোতা মনর।
মোর প্রেম : মোর প্রেমসীর মৌলগোশালী
মেহাটী নহয়। অতীত কবি। মুমি
প্রেমসীর কপতে আছিল। কিসর। মোর
কমিতার পাতীয়ে পাতীয়ে মাঝে
কপক অতিবাস: ধর্না। কিন্তু
২৪
জুই চাইকে।
মোর প্রেমিকার মোর প্রতি শুকা
নিষ্ঠাভান এজাতুল মনর।

অনুভূতি তিনটি

—কমলাক মন
২৪ বাবির আবু জাহান
(বাগিচা)

(৩)

মোর বিহাও মোলমক উঠিউয়া ডাঙ
পরি জাহে জাহে মোলমক মূদুতি এজাত।

(୧)

ମୋରାମ ଚଳନ୍ତ ହୁଅ ମୋରାମେ ମାଳ
ମୋରାମର କାହିଁଟି ବିକେତେ ସାକ ମାମ,

ବିକିରେ ବିକ୍ରମ

ମୋରା ଜାଣ ମୋରା ଜାଣ

ମୋରା ଜବ ଜାଣ ଜାଣେ ଡାହି ଡାହି

ମୋରାମର ଚକ୍ରୋଟି ମୋରାମ ।

(୨)

କଳିଙ୍ଗର କର୍ମୋତ୍ତମା

ହୁଲିଙ୍ଗେ କର୍ମୋତ୍ତମ

ଓଡ଼ିଶା ମିତେ ।

୨୪ ମାର୍ଚ୍ଚ, ୧୯୨୧ ମସିହା

କଳିଙ୍ଗର କର୍ମୋତ୍ତମ

ହୋଇବ

ହୁଲିଙ୍ଗେ କର୍ମୋତ୍ତମ

ମୋରା ଜାଣ

ମୋରା ଜାଣ

ମୋରା ଜାଣ

ମୋରା ଜାଣ

ମୋରା

ବାଜୁରା ।

ଆବେଶିତ ବେଳିଙ୍ଗେ ମିତେ ଜାଣ ।—

ଅବୁତ୍ତି ହୁଟି

ଆଉ କିଛିନା

(୧)

ବାବେଳି

ଆବେଶିତ ବେଳିଙ୍ଗେ

ମିତେ ଜାଣ

ମୋରା ଜାଣ

ମୋରା ଜାଣ

(୨)

କଳିଙ୍ଗର କର୍ମୋତ୍ତମ

ହୋଇବ

ହୋଇବ କର୍ମୋତ୍ତମ

କଳିଙ୍ଗର କର୍ମୋତ୍ତମ

କଳିଙ୍ଗର କର୍ମୋତ୍ତମ

କଳିଙ୍ଗର କର୍ମୋତ୍ତମ

কাৰাগাৰ

- চৈধ্যশা বাণী বেগম
আৰু শ্বাভক এণ্ডস কাৰিক
(কলা)

অৱশ্যে কৰাৰ কৰ কাৰাগাৰত
ওলো মজ'ভেদী জনকোনাওক ।
মল কৰাৰ কাৰাগাৰত কৰিক পুৰি ।
ভাৰত, অষ্ট্ৰেলিয়া, ইণ্ডিয়াত কৰিক কৰে
কৰে কৰে ।
কৰণত কৰ কৰ কৰ কৰ কৰ কৰ ।
কৰিক মজ'ভেদী ?
কাৰিক কৰে ।
কৰিক কৰ কৰ কৰ কৰ কৰ কৰ
কৰিক কৰে —
কাৰিক কৰে কৰিক পুৰি ?
কৰিক কৰ কৰ কৰ কৰ কৰ
কৰ কৰ কৰ, কৰ কৰ কৰ কৰ
কৰ ।
কৰিক কৰ কৰ কৰ কৰ
কৰ কৰ কৰ কৰ কৰ কৰ

সূচনা

- কৰিক কৰিক
আৰু কৰিক ১ম কৰিক
(কলা)

কৰিক - কৰিক - কৰিক -

এটা কৰিক কৰিক কৰিক ।

ভাৰত কৰিক,

কৰিক কৰিক ।

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক ।

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক ।

কৰিক কৰিক —

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক

কৰিক কৰিক ।

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক ।

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক ।

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক ।

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক ।

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক ।

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক

কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক কৰিক ।

৪ বিহগীত

প্ৰেমৰ পূজা ৪

শ্ৰীঅক্ষয়কুমাৰ বৰুৱা
বিহগীত বাণিক ভাষক
(কলি)

বিত্ত অসমীয়াৰ হাতে হিন্দুৱে লগা এটা
জাতীয় উৎসৱ। চ'ত বহাগৰ মন আৰু উত্তমোত্তম
বাহুৰ বাহু লাগি ডেকা গাভৰুৰ গাত বিহ
লগে অৰ্থাৎ কামবানে দেখা জৰ্জৰিত কৰে,
"গা নো কুটেকুটাৰ" "হাতে ভকিনো উনেটনাৰ"
গান পোনবিত্ত—তঃ বেলাই এটাটোৱেই বিহ
বুলি চেহাৰটো পাৰিগৈলৈ য়ে। এনে কামোদ্দীপক
গাত বিহ মাৰিবলৈকে, বৰগছৰ তলত, বিবিধাৰ
আবত বিহ পাতি বিছৰা ডেকা-গাভৰুৱাৰে—
জাত জাত নাম গায় এজনৰ মনৰ ভাৱ আন-
জনৰ অগিত বাজ কৰে।

বিহগীতবোৰ মুকলি মনৰ মুকলি প্ৰকাশ।
মৌৱনৰ ন পানী পাই, আঁহ পাহ মেৰি উৎফুল্লিত
হৈ উঠা ডেকা-গাভৰুৰ খৌকি মাখৌকি অন্তৰ

গান উতলা কৰা গৰুভাতিবোৰে আপোমনৰ
গোপন বস্তবাবোৰ চেনেহৰ জনক আঙলাৰে
কোৱাৰ মূলতেই বিহগীতবোৰৰ জন্ম। বিহগীত
বোৰক মৌৱনৰ বিটো উদ্ভাষণ, বিটো কাৰো-
বাক আপোন কবি লোৱাৰ হেপাহ তাৰেই
কলমৰ বুলি কৰ পৰা যায়। প্ৰকৃতিয়ে নৱ
মৌৱন ৰূপত সাজি কাচি তাৰেই লগে লগেই
অসমীয়া ডেকা-গাভৰুৰ মনবোৰক "কনোৱা
তুলা উবাৰ নৰে" উমিকুবিদলৈ ইচ্ছা যোগায়।
আৰু সেয়েহে "মৰতো নৰহে মন পৰতো নৰহে
মন" কৈ যায়। মৰমবলীয়া অন্তৰবোৰে প্ৰাণৰ
কথাবোৰ 'চেনাই', 'চেনিনাই' হৈতৰ আগত বিহ
গীতৰ কয়িলেই প্ৰকাশ কৰে।

এই বিহগীতবোৰ অসমীয়া ডেকা-গাভৰু

খাইটক প্রেমমূলক যৌগনক গীত। দুইজন উপটি-
পরা ডেকা গাভৰু যৌগনে নতুনৰ সন্ধান
বিচাৰে, মুকলি বজাহত উনি দুবিলতলৈ হাবিলাস
কৰে আৰু মনে বিচাৰে এখন বাজ্যৰ কল্পনা
কৰিবলৈ য'ত কেৱল মনৰ সাঁহুৰবোৰাহে আছে।
এই কল্পনা বাজ্যৰ সমন্বয়ৰ জীৱাই যথাক অমু-
প্ৰেমণা প্ৰণয়তে ভগৱানেই শিকালে—

“প্ৰণমে ইন্দৱে সৃষ্টি নবজিলে
তাব পিত্তত অজিলে জীৱ।
সেইজন ইন্দৱে পীৰিত্তি কৰিলে
আমিনো নকৰিম ভিয় ?”

সেয়েহে আমাৰ দেহিন্যাম পমিলাহতৰ মনৰোপ
আবেগত উঠিলি উঠে আৰু হিয়াতলিত গুপখাই
মকা কথাবোৰে প্ৰকাশৰ বাট বিচাৰে, অমুভুতি-
বোৰে পাৰ ভাঙি যায়, কথাবোৰ বীৰি যেন
হৈ লৰে আৰু এৰিবোৰে জাৰে বৰলৈ বোৰক
কলমি ফালে। সেইকাৰণেই পিত্তীভাষ্যৰ উত্তৰীয়া
প্ৰেমৰ কল্পনাৰ প্ৰতিভা। প্ৰেম নবজিলেই আৰু
নবজিলেই হলেই আমাৰ মনাতত প্ৰেম-কল্পনা বহু
নজত: বহু প্ৰেম বুলিলেই জীৱ বেজৰ বহু
হিচাবে কৰেওকৈ যেন চকুৰে চাব আৰু হাতত
ভুক্ত ভাজিলাও কৰিব বিচাৰে। সেই কাৰণেই
বজ্যত প্ৰেমকৰ ভক্তিপিত্ত প্ৰেমিক প্ৰেমিকাৰ
সন্ধানত ইতিহাসৰ পাৰে কোৱাৰ সময় ব্যক্তিগত
প্ৰেম কাহিনী আমাৰ আগত প্ৰকাশ কৰাৰ
প্ৰয়াস দেখাও। সেইবোৰ বিহাতলি উভিতাই
মনৰ খলৰ দিবলৈ বিচাৰি হিয়াৰেও মনে নিচৰা
সাঁহুৰবোৰক নেপাৰ লাগিলে “গীত দি গনি
বান বহুত” বুলি বহু জাহত বৈছিল। সেইবোৰ

“প্ৰথমৰ পীৰিত্তি আৰু পীৰিত্তি” মনে—পেটত
ভাতপানী নেলাগে লাহৰী বমায়ৈ তেনেই মনে
বুলি হিচাব গোপত কথাটো হুতত কবলৈ
নেপাৰ ককমান অকপট মনৰে চেনেহীৰ কাৰণে
কিনোনা চেনাটো কেনে বাউল তান প্ৰয়াণ গীতৰ
ধুৱকে পোৱা যায়—

“চাইনো চাব থাকিলে হাবিয়াগ নপলাত
নেলাগে শুভে ভোক।

দিনাটোৰ ভিত্তিত থাকিব নোৱাৰো
এবাব মেদেখিলে ভোক।”

সেইকাৰণেই মনৰ ‘মনক’ এৰি এৰাভেকো
থাকিব নোৱাৰা ‘চেনেহী’ জানো কিবা বহু
পালে অকলে বোৱাত শাস্তি হয়? ‘মন’ৰ
আৰু বিহাতলি ‘চেনেহী’ জানো অকলে
প্ৰেমৰ প্ৰভাক ‘মনক’ এৰি ভানোচখন হাব
পালে? নেহেহে পথাৰ বিচাৰি চলাথ কৰা
চেনেহীয়ে ক’বলৈ বাধ্য হৈছে—

“ভানোচখন কাটি হাবনি কৰিলো
বাপুৰ বজাৰৰ পান।

পথাৰে পথাৰে বিচাৰি গুৰিলো
ক’ত দাই ভাজিলা হান ?”

আকৌ বহুৰে বিহত প্ৰেম চাপিলেই অসমীয়া
জীৱনী কোৱাৰীৰো ইতি প্ৰকাৰে কামত
লাহৰী বুবাৰি বুৰে। কামত, ভেটলোকে
গানোচোকে প্ৰেমিকক বিহত পুজা দিব লাগিব
অৰ্থাৎ মনৰ হাটৰ লাগিব। বাৰীৰ পিচকালে
জীৱনী কোৱাৰীৰ ভানোচখন নাভোৰ

খিটখিটনি গমকান খিটখিটনিয় আকাশ মার্গ
বকমজনাষ্ট্র ভেলে। দুক্ল আশোনিজনব কাবলে
নবনব নীচ কি ভেনেহন বানীনে বিহরান ববলে
আবহু করে। সেই বিহরানত সপোন কুলে
পাতনি মেলে। বহলেয়ে—

‘এরমি বিহরান   দিব মোহাবিলে
চেনাইনে পেনাব থু।’

মনবোধে যে কিমান দুক্লিমুখীয়া হৈ উবি
চুবিলে বিচাবে। সিমব দিনটোইত বিহর কাবলে
বা জোগাব আদিত বাক্ত থাকি প্রেমিককে টেকছে—

“প্রেমর নাও এলি   বহা এ লাহরী
মহে নাওবীয়া হ’ম।
নাওবীক নাওবী   ‘মাহুলী’ চাপবিল
চুবর চাবি কণা হ’ম।

আকো এই বিহরীত প্রেমর এনাফর কাবলে
কটকটীয়া কবিলে কলকটীয়া হেব-বাক্তকব বুচ
প্রমিক জোরা দেখা মাত। এই প্রেমে পলা,
ক’লা, ঘনী, কুখীয়া আদি একো নমানে। সেই
হেতু প্রেমিকাষ্ট্র প্রেমিকক নির্ভর নি টেকছে—

খেইতলৈ নকবিবি   ভয়ে মোব সেনাষ্ট্র ঐ
খেইতলৈ নকবিবি ভরা।
কটাব পো খেইটে   যনবহে গবাকী
চেনেহর গবাকী নই ॥

নেইকমে মনব আদে আদে; শবীমব কাক
একো নাক পাই উঠা আশাটোনে বিচাবে কোনায়া
আশোনিজনব মনব কলবোধ বিহরাকি উবি

কবি ক’গলৈ। সেতহে উক্ত মাহ মোহনোতা
মগে মগে থাক তব নাহিকিয়া হত। কুলপানী
চিগাত জোলব মাত কুনাব মগে মগে খাঁতমকে
থেকেট্রি ভাতি বাক গোছে। আক ‘পেনাব
মাহু শুনি ববকে মোহাবি হাতব বন সব পাবে।
এইগাই হৈছে অমসীয়াব আদনি নলগা বিহ।
এই আদনি নলগা বিহ আছিল চিৎ কীর্তনক
কাবলে মগবী বচাক উপভুক্ত সময়। সেতহে
আরমোবক বিহগাতব মহাচক আদান এদান
কবি, কীর্তন জোরা মগবী বচাক নহাঁনি বিড়িল
‘চেনায়ে’ ‘চেনেহীক’ আক ‘চেনেহীয়ে’ দুক্ল
‘হমক’ — এই মনেই বিহগীতত প্রেমর পুজা
মুতিমান হৈ পরিছে—

“জীবনে বাপায়ে   এলি কাটিলো
গাঁচি নক মক চাই।
মহতব মজুর   হোবাক বই কাটিলো
ককাল আশুচীয়া চাই ॥”

কিন্তু তেওঁলোকর এই কীর্তন মগবী মিনরীমব
বাটো জামো সিমাম মহত? তেওঁলোকর এই
মোমব সংসারব বাটত হেডার স্বকল মাক-
নেউতাক। হততো তেওঁলোকর এই প্রথমক মাক
নেউতাকে প্রশর মিনিব। কিন্তু তেওঁলোকে
আগতেই তার প্রতিকার উদায় চিন্তা কবি থহ।
কীর্তনত বিচ্ছেদ হৈ মোহাব ভক্ত ‘হমে’ পরিচালক
মাকত, সমাজর চক্ৰত জগবীয়া হোতান আগতেই
মকিয়াষ্ট্র বিহে—

“আইয়া কলবে   পাত নেকাটীয়া
চিটিকি পরিব এটা।

লোককে দেখুওাই কেটেবাই নাড়িব
ভিত্তি মেলিয়া বেথা ॥”

আকৌ চেনেহীয়ে আত্মজন্ত কর—

“দিক্টে মৈন হলকত দুব আচুনিগো
হাতত হাতী রাতন কনি ।
অকালে পালে ও যিনোলা বুলিয়া
লগত পালে বুলিয়া ভনী ॥”

এইদবে মকমে আকৌ গৈ লাই পাইগৈ । তার
মাথ লগে অভিনাম বাড়ি গৈ থাকে—

“আলিবাটে বাটে গলা অ’ মমমী
আলিবাটে বাটে গ’লা ।
গে’বা হে’বা বুলি বাতো ভিনিহেলি
মেথিত মেহেবা হ’লা ॥”

মকম লোকলুকা প্রেমিক প্রেমিকাক ব কিতাব
বুঝি দিছে—কিতাব কে কতবার আত্মজন্তমুক্তি
নুন সমাজক মপোমর বিগড়ে পতিবার কিতবে—
হরকো প্রেমিকাই কিতানিবা ভরিন্যতে কোনো
কই পোয়াব ভরত প্রেমিকক প্রীত্যাখ্যান কবে,
তাকে আশয়া কবি প্রেমিকে কৈছে—

“মিজে থানে বনা মিজে লানী অনা
মিজে বনে কবি খোরা ।
আতোটক মপমর আছেন মরমী
মপমর মাতবে কোরা ॥”

তথাপি হযতো প্রেমিককে পতিজন কোটা
নোজাবি প্রেমিকে অভিনামর সুবত কৈ উঠিছে—

“পক্কেতে পক্কেতে বগাব পানো মই
লতা বগাবলৈ টান ।

জুনিয়া হাতীকে বলাব পানো মই
জোমকে বলাবলৈ টান ॥”

এইদবে বিহগীতত প্রেমিক প্রেমিকাই প্রেমব
পূজাব মনাবেশ ঘটায় । কিন্তু বিহগীতবোব মে
অকল চেনাই চেনেহীন বববেই ভবপূব জেনে
নহয় । ইয়াত নেই মময়ব সমাজখনব প্রতিকল্পবিত্ত
আছে । নেই সমস্ত অসমীয়া সমাজত থকা নীতি
নীতি আচান ব্যবহার ইত্যাদিব ফুলব চিত্র পোতা
কায় । যদিও আগব সমাজখন মুকলি মূবীয়া
কাছিল, তথাপি তেকা থাককব মনবোব সিমান
মুকলি কাছিল, দেহাবোব সিমানে মুকলিকৈ
পাব থকা নাছিল । সমাজক পিচাপেলাই ববকৈ
তেইলোকে আগবাঢ়িব নেয়াবিছিল । বেকেরু—

“বিহমানি বাকোতে লগুওাই নিনিবা
ভবিব মাসিব ঘন বুলি কৈছে ।

সমাজক পাছ পেলাই আগবাঢ়িব নোরাবি
কোনোরে হয়তো কৈ উঠিছিল—

“ভিত্তিকৈ কেবেলা লহতে পহতে
মিঠাকৈ নহলি কিয় ?

তই যে মমমী লহতে পহতে
একে কুলন নহলি কিয় ?”

এইদবেই বিহগীতত অসমীয়া ডেকাগাজকরে
প্রেমব পূজা পাতে । এই প্রেমব পূজাত কোনো
পতিলতা নাই । ইয়াব দ্যনাই তেইলোকে এজনব
মনব ভাব আনজনব আগত ব্যক্ত কবিনলৈ
সুবিধা পাইছে— “প্রানব কানত কলিব আগত
প্রেমব মনায় জয়’ খোলা কথাক’কিয়েই ধেন
ই ঠেক—পবিকাব ব্যাখ্যা ।

—উমেশ চন্দ্ৰ দত্ত
প্রথম বামিক
স্বাভাব, বাণিজ্য।

বিশ্ব কাপ ফুটবলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাৰ আগতে ফুটবলৰ জন্ম বুজাবলৈ সম্পৰ্কে অলপ তথ্য বিতৰ্কমূলক হ'ব লাগিব আৰু আৱশ্যক। ফুটবলৰ জন্ম সম্পৰ্কে বহু বিতৰ্কমূলক কাহিনী আছে। কিন্তু বিভিন্ন দেশৰ পণ্ডিত সকলৰ মতে ইংলণ্ডতে ফুটবলৰ বীজ ৰোপিত হয়। জাৰ্মানি ফুটবল খেল বুলিলে জানি যিটো বুজো সেইটো ইংলণ্ডতে সাধাৰণ আৱিষ্কাৰৰ পৰা উদ্ভাৱিত হৈ আছিল পৰিৱৰ্তিত কাল পাটহেগৈ। এইখিনিতে অতি পুৰণি কালত পৃথিৱীৰ বিভিন্ন দেশে ফুটবলক

লৈ ইতিহাসত এবিধ খেলৰ নাম পোৱা যায়। নাম হ'ল চু চু (Tsu chu) 'চু' নামে জনিয়ে লতিগুৱা আৰু 'চু' নামে হামবাৰ বল। বহুদিনত সাধাৰণতে দুটি মিক্কাচিত বলৰ মাজত এই খেল হৈছিল। জাপানত এনে এবিধ খেল আছিল বাৰ নাম আছিল কোমনি। গ্ৰীচত এনে বলবদ্ধ খেলৰ নাম আছিল Episkyros, যেনে চৰখেট বিভিন্ন দেশত বিভিন্ন নামত বিভিন্ন ৰূপত এই খেল খেলা হৈছিল। কিন্তু আগতে কোমনি বাৰ ইংলণ্ডতে ই সম্পূৰ্ণ পৰিৱৰ্তিত

বিশ্ব কাপ ফুটবল আৰু ইয়াৰ জন্ম ইতিহাস

বিভিন্ন নামাকৰণে আধাৰ নিয়াৰ প্ৰমাণ পাওঁ। জাৰ্মানীতো কয় FUSSBALL, জাৰ্মিলে কয় FUTEVOL, চেক্‌বোৰে কয় FOOTBALL-OUA ডাচ্‌বোৰে VOETBAL, কৰীয়াত ৰোৱে FOTBOLOM, আৰু কঠিচবোৰে FOOT-BALL আৰু আদি ভাৰতীয়ভাষাৰে ফুটবল বুলিয়েও কওঁ। অৰ্থাৎও বৰ প্ৰতীকী। অৰ্থাৎ বহুদেশৰ প্ৰাচীন ইতিহাসত ফুটবল জাতীয় খেলৰ উদাহৰণ দেখা যায়। চীনৰ হান্ কাছৰাংখন (খৃষ্ট জন্মৰ আগলৈ ২০৬৯) পৰা খৃষ্টৰ দুহাব পাছৰ ২০

পৰিৱৰ্তিত আৰু সুসংস্কৃত হৈ উঠে।

প্ৰথম বাৰৰ বাবে ফুটবলৰ ক্ষেত্ৰত নীতি নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰবৰ্তন কৰা হয় ইংলণ্ডত ১৮৪৬ চনত। এই নিয়ন্ত্ৰণমূলক কেবিনেট বিশ্ববিদ্যালয়তে প্ৰথম প্ৰবৰ্তন কৰা হয়। লাহে লাহে ১৮৬৪ৰ পৰা ১৮৭০ লৈ ইংলণ্ডত বিশেষকৈ লণ্ডনত গতি উঠা বিভিন্ন ফুটবল ক্লাবৰ বাবে নিৰ্দ্ধাৰিত নিয়মৰ উপৰিও এটি ফুটবল এচোছিয়েশ্যনৰ আয়োজনে উপলব্ধি কৰা হয়। এচোছিয়েশ্যন গতি উঠাৰ পাছত ১৮৭১ চনত এক এ কাপ প্ৰতিযোগিতা

আমন্ত্রণ করা হয়। লাহে লাহে এই খেলের আয়তন বাড়ে। প্রথম আন্তর্জাতিক খেলের আয়োজনও করা হয় ইংলণ্ড আৰু ফ্রান্সের মাঝে। ১৮৭৪ চনত কুটিং কুটবল এডোজিয়েশ্যানেল গঠিত হয়। ফ্রান্সেওতে প্রথম প্রফেশ্যনেল খেলুটোব নিয়ম প্রবর্তিত হয়। তিনি বছরের পাঁচত কুটবল খেল খেলার আয়তন করা হয়। লাহে লাহে এনেববের এই খেলের জাতিত কৰি তোলা হয়।

মেনে ১- ১৮৮৭ চনত প্রথম অকরাইডব নিয়ম উলিখিত হয়। ১৮৭৪ চনত কুটিং কুটবল প্রথম কৰা হয়। বেকাৰা খেল পলিডালমাত প্রথম নিয়োগ করা হয় ১৮৮১ চনতে। ১৮৮৭ চনত পেনাল্টী পীল নিয়মণ করা হয় আৰু পেনাল্টী কিকব প্রবর্তন করা হয়। এনে বছৰে কুটবল খেলের জাতিত হৈ গৈ থাকে।

কুটিং কুটব, নাবিক, বাতনামিয়ে কুটবত এই খেল বাহিৰলৈ লৈ যায়। ফ্রান্সে পেনাল্টী, বেকাৰাম, কুটবলমেণ্ড, ফ্রান্স আৰু ইটালিয়ান বাকী হাৰিলে। ফ্রান্সে চিলিলে, মেকিকোলে। আয়তন দেখিলেও এই খেলের জো লাহে কুটিং নকলৰ আয়তনৰ লগে লগে।

মেকিকোলেতে তেনে কোনো আন্তর্জাতিক সংস্থা নাছিল। একজন জাতিবেদ্যবে প্রথম এনে এটা খেলের বাবে এটা আন্তর্জাতিক সংস্থার প্রচেষ্টা কৰা চিন্তা কৰে। তেওঁৰ নাম হীচ-মান। তিনিমধ্যে এই সংস্থার বিষয়ে পলিডালমাত নকল হয়ে ১৮৭৪ চনত। উলিখিত আছিল বেল-জিয়াম, ডেনমার্ক, কুটিং, ফ্রান্স, কুটবলমেণ্ড, পেনাল্টী আৰু নাবিকমেণ্ডৰ প্রতিমিতি। প্রচাৰ লোৱা হয় যে কুটবলৰ এটা আন্তর্জাতিক সংস্থা

খোলা হয়। প্রথমে আন্তর্জাতিক হয় বেলজিয়াম, ফ্রান্স, নাবিকমেণ্ড আৰু কুটবলমেণ্ডে। ১৮৭৪ চনত ইটালী, ফ্রান্স আৰু অষ্ট্ৰিয়াই যোগ দিলে। ১৮৮৭ চনত আমেৰিকা। ১৮৮৭ চনত আমেৰিকা। শেষত কুটিং এডোজিয়েশ্যানেল যোগ দিলে। আৰু এই সংস্থাৰ নামেই হয় "ইন্টাৰনেশ্যনাল কুটবল এডোজিয়েশ্যানেল।

আন্তর্জাতিক এই সংস্থাৰ সংগঠনৰ পাছতই কুটবলমেণ্ডৰ প্রচেষ্টাৰ হৈ লগে এনে এটা প্রতিযোগিতাৰ বাব দাৰা। তেওঁলোকৰ অভ্যন্তরীণ খীয়াই আৰু-বলৈ লগত হয়। এই এডোজিয়েশ্যানেল প্রথম সভা-পতি হয় ফ্রান্সমেণ্ড। তেওঁ এই সভাৰ হৈ কুটিং এটা চেম্বাৰ গলালেও লগত নহল। এনেদৰে, ১৮৮৭ চনত এই সংস্থাৰ জোৰাভেল হয় "কুটিং-বিলে নামৰ সভা কৰাচি লোক। কুটিং বিলৈ এই আচনি কৰে "বিলে কপ" প্রতিযোগিতা।

প্রচেষ্টাৰ প্রথম সভাৰ বিষয়ে বিস্তারিত জানিবলৈ হলে বিলৈ কুটিং নামৰ খীয়াই কলতৰী নহল। হাৰিমধ্যে এই প্রতিযোগিতাৰ আচনি, কুটিং বিলৈ সভাৰ সহানি দিছিল উকলমেণ্ডৰ চৰকাৰ আৰু চৰকাৰী সভা এনবিলা কুটিং

কুটিং এই প্রতিযোগিতাৰ এখন সভা ১৮৮৭ চনত হয় আৰু এই সভাৰ তিনি কমে যে ১৮৮৭ চনত লগ। প্রতি চানি বছৰ কুটিং কুটিং এই প্রতিযোগিতা সভা হয় আৰু এই প্রতিযোগিতাক কোৱা হয় "বিলে কপ" প্রতিযোগিতা। এই বছৰে প্রথম বিশ্বকাপৰ খেল খন অনুষ্ঠিত হয় ১৮৮৭ চনত বিলিমেণ্ড। চানিটা গুণত খেলা এই প্রথম প্রতিযোগিতাত লগ আছিল তেওঁ।। জাতিবেদ্য উকলমেণ্ড আৰু ইটালীক ২-১ গলত

পৰাজিত কৰি প্ৰথম বিয়কাল জয় কৰে। তাৰ পাচত এই প্ৰতিযোগীতা প্ৰতি চাৰি বছৰৰ মূলে মূলে বিভিন্ন দেশত অনুষ্ঠিত হৈ গৈছে।

১৯৭৪ চনত হৈ যোৱা বিশ্বকাপ প্ৰতিযোগীতাই বিশ্ব মানৱত মনত এটা অৱশিষ্ট বিষয় সৃষ্টি কৰিলে। ইয়াৰ আগতে এই প্ৰতিযোগীতা হৈছিল মেক্সিকোত। এই প্ৰতিযোগীতাত তিনিবাৰ জয়ী হন সেই মতেই এই কাপ চিৰদিনৰ কাৰণে লাভ কৰিব। মেক্সিকোত হোৱা এই প্ৰতিযোগীতাত লাভিলে তিনিবাৰ বিজয়ী হোৱাৰ হেতুকে এই মূলে বিশ্বকাপ চিৰদিনৰ কাৰণে লাভ কৰে। গতিকে ১৯৭৪ চনত

পশ্চিম জাৰ্মেনীত অনুষ্ঠিত হোৱা বিশ্বকাপ ফুটবল প্ৰতিযোগীতাত আগৰ মূলে যিমে টুৰ্কীটো এইবাৰ বেংকিন। তাৰ মূলমি এইবাৰ 'ফাৰিন জাৰ্মেনি'ৰ নব্বৈ বছৰ এটা টুৰ্কী, যি নামেৰে হৈছে 'ফিফা' টুৰ্কী। 'ফিফা' ফুটবল আন্তৰ্জাতিক সংস্থা যিৰ নাম "দি ফেডাৰেশ্যন অৱ ইণ্টাৰনেশ্যনেল ফুটবল এচচিয়েশ্যন" (Federation of International Football Association) আগৰ টোৱাৰী আগৰ কেইটাৰ চমু সংজ্ঞা। ইয়াৰ যিমে প্ৰচলিত মূলে যিমে টুৰ্কীটোৰ নব্বৈ ফিফা টুৰ্কী আগৰ পৰা জৰ্মিটোৰ কেইটাৰ সোনেৰে গঢ়। দীৰ্ঘত হুৱাইল চেণ্ডিগিট। মূল্য কৰি হাজাৰ ফাৰিন টুৰ্কী।

১৯৭৪ চনত পৰা ১৯৭৪ চনলৈকে বিভিন্ন দেশত অনুষ্ঠিত হোৱা এই প্ৰতিযোগীতাৰ বছৰ স্থান, বিজয়ী, আৰু বানাই আগৰ পোৱা দেশনামৰ নাম চমুকৈ তলত উল্লেখ কৰা হৈছে।

বছৰ	স্থান	বিজয়ী	বানাই আগ
১৯৩০ চনত	উৰুগুৱে	উৰুগুৱে	আৰ্জেণ্টিনা
১৯৩৪ "	ইটালী	ইটালী	জেকোৱাৰ্জাকিয়া
১৯৩৮ "	ফ্ৰান্স	ইটালী	হাঙ্গাৰী
১৯৪২ "	ব্ৰাজিল	উৰুগুৱে	ব্ৰাজিল
১৯৪৪ "	চুইজাৰলেণ্ড	জাৰ্মানী	হাঙ্গাৰী
১৯৪৬ "	চুইডেন	ফাৰিন	চুইডেন
১৯৫০ "	চিলি	ব্ৰাজিল	জেকোৱাৰ্জাকিয়া
১৯৫৪ "	লণ্ডন	ইংলেণ্ড	জাৰ্মানী

নং	স্থান	বিভাগ	সামগ্রিক
১৯৭৮	মেসিকো	আফ্রিকা	ইটালী
১৯৭৯	পশ্চিম জার্মানী	পশ্চিম জার্মানী	ফ্রান্স

(১৯৭৯ সাল ১৯৭৯ চমক দ্বিতীয় অধ্যায়ের দ্বারা এই প্রতিবেদনের মূল্য নির্ধারণ করা হয়েছে।)

এইসময় বিশ্বকাল সলনি হয়ে নতুন মাহুদ নতুন কাকরমাত । এই প্রতিবেদনের পত্রের দ্বারা উৎসাহ দিলে বিশ্বকাল সলনি করা । এমন মনসে কিছুমান সামাজিক মনসে উৎসাহে বিশ্বকাল সলনি করা দ্বারা দিলে সলনি । ই অমার মনসে সলনি করা । এইসময় বিশ্বকাল সলনি করা দ্বারা উৎসাহ দিলে সলনি করা ।

KKH Library

আ

কা

ৰ

ব

ক

থা

‘দাদা, দাদা, আজি দেওবাৰ; দাদু কথা কব লাগিব’ এই বুলি কবুল আৰু বুলুল চিঞৰি চিঞৰি মোৰ গুচা কোঠা পালেহি। ‘বাক, বাক, মই ভোমালোকক নিশ্চয় দাদু কথা ক’ম। কিন্তু এতিয়া যে বাতিপুৱা, বাতিপুৱা পঢ়া-শুনাতো কবিব লাগে। এতিয়া ভোমালোকে গুচা ওলা কৰায়ে। গৰুলি সময়ত আহিবা, খুহৰ শুল্কৰ সাধুকণা ক’ম।’ ‘বাক দাদু আৰু এতিয়া পঢ়ি-বলৈ যাওঁ। গৰুলি হলে দাদু শুনিবলৈ আহিম।’ এট বুলি কৈ সিহঁত গুচি থল।

গৰুলি। মোৰ কোঠাটোৰ ভোমালত ইতিমধ্যে দাদু শুনিবলৈ কবুল আৰু বুলুল বৈ আছেহি; লগত আৰু কিমান বহু। আটাইবোৰ বেৰত ওঠি কোণে বাট চাই আছে—যেন সত্যৰ কাম নকৰো। মিক দাপো সত্যপতিয়ে জৰা ভাই। সত্যপতিৰ দৰেই আহি মই মোৰ বাবে নিশ্চি কৰি থোৱা ঢকী খৰত বৰি সিহঁতৰ ওপৰত ঢকু কুৰাণো — সকলো দাদু শুনিবলৈ উমৰ্ণীৰ।

মই আজি ভোমালোকক সঁচা দাদু ক’ম। ভোমালোকে বাতি হলে আকাশত জ্বলি, তৰা হাজীপটি ইত্যাদি দেখা নহয়নে ? দিনত ইহঁত লুকুই থাকে আৰু সূৰ্যোত্তৰ লগে লগেই দীপ্ত আকাশত ধুমুকি মানি ভোমালোকৰ নৈতে মিহালি লাগে। আজি এই ভবাণোৰৰ দাদু কলে ভোমালোকে বেয়া পাৰা নেকি ? সকলোৱে চিঞৰি কলে ‘নেপাওঁ দাদা’ বাক মই তেন্তে আজি ভোমালোকক আকাশৰ কথা, ভবাৰ কথা আদি কওঁ।

আকাশৰ কিমান ভবা আছে কোনোবাৰে কব পাবিবানে ? আকাশত যে কিমান ওলা

[illegible]

বৃহত্তর একক। আমি হক বস্তুক সৈন্য জুনিয়র
ট্রেজিটার, টিভি বা মিটার কুট আদি এক
বেছি সৈন্য জুনিয়র আইল বা কিলোমিটার
বাসস্থান করে। নাইল বা কিলোমিটার এক
মিটারে যদি আমি এখন টাইল লম্বা আন এখন
টাইল বস্তুক মিটার করে। কিন্তু এই কথা হিসাব
উমান নুইল করে যে কিলোমিটার অথবা
নাইলের জুনিয়র লম্বা হলে কতটা ভাঙল
ভাঙল নাহা। বাস্তব জুনিয়র লম্বা। বাস্তব
এটা কতটা লম্বা বাহা এটা কতটা নাইল আন
জুনিয়র লম্বা আন। কোতো কতটা সৈন্য জুনি-
য়র আইল বা কি মিটার কতটা একক
প্রত্যেক। এই এককই হলে জ্যোতিষ বা
আলোকের বা সৈন্য লম্বা। উদাহরণ কোটা
হল 'লাইট ইয়ার' (Light Year)

কথায়ইে স্বল্প বিস্তৃত ভাবে কঠিন । মহলে
বুজিবলৈ কিছু টান পাবা । দিকোন্টো বস্ত্ৰে
এইখিন পৰা আন ঠাইলৈ নাওলৈ সহজ লাগে ।
সেইবাবে শোভাবো এইখিন পৰা অন্য ঠাইলৈ
নাওলৈ সহজ লাগে । পুনি আচৰিত হৈছে মহলে
শোভাবো ক'বলৈ সহজ লাগেনে । কিছু
শোভাবো এইখিন পৰা অন্য ঠাইলৈ সহজ
সহজ লাগে । শোভাবো পৰিবেশ ইমানেই উঠ
য়ে থকিবলৈ মেহোৰি । শোভাবো পৰিবেশ হ'ল
আতি উষ্ণ ৪০-৪৫ ডি.মি. বা ১০০-১২০
ফাৰিহা । আতিশ পোহৰে এবছৰক আতিশ
জলিৰ ৪০০-৫০০ মিলিমিটাৰ বা ১৬-২০ ইঞ্চি
ডি.মি. বা ১০০-১২০ মিলিমিটাৰ বা ৪-৫ ইঞ্চি
আছিল । মোটি-মুঠকৈ পোহৰে এবছৰক ৪০০০,
৫০০,০০০,০০০ কি.মি.আলি আনন্দ ৪০-৫০ কি.মি.

১৯৮৭, ১৯৮৮, ১৯৮৯, ১৯৯০ খ্রিষ্টাব্দে
১৯৮৭-১৯৮৮ খ্রিষ্টাব্দে । এই বিশাল দুকককে
একজোড়ি বসু বোলে । গতিকে পোহন বহন
মানে হ'ল এবছরও পোহনে অতিফল কবির পদ
দুবু । অবশ্য দুবু প্রকাশক বাবে আলোকবৎসর
একক হিসাবে ব্যবহার করা হয় ।

আকাশত কোটি কোটি তারা দেখিছা । তেনে
কোটি কোটি তারা গোটা বাই আমাদের আকাশ
রাজ্য বা তারাজ্য (Galaxy) ন সৃষ্টি হৈছে ।
আমার হাতীপটী বা ছায়াপথ (The Milky
Way) টোও এখন তারাকাজ্য । হাতীপটী
দেখিছা নহয় । মহাবিশ্বের নান্দর ফলকাল
বাতি আকাশের ইয়ুগ পদা নিম্নলিখিতকৈ জুড়ি
উপরোক্তকৈ করে পোহনর একটা পদা দেখা
হাট এটা দেখা যায় । তাকে হাতীপটী বোলে ।
কথা মেঘের মনে দেখা এই বাটটো আন একে
নহয় । ই অসংখ্য বহন মনটি আশোক ।

আমার তারাকাজ্যের নাম হাতীপটী
বা ছায়াপথ এই তারাকাজ্যের ১০০,০০০,
০০০,০০০ (বিন একতর কোটি) তারা আছে ।
এই তারাকাজ্যের মাত্র ভাগ ১০,০০০ পোহন
বহন জাতি । ইয়াব আন আর ১০০,০০০ পোহন
বহন । আনার গৌরবগত গন তারাকাজ্যের
কেন্দ্রের পদা ১০,০০০ পোহন বহন দুইবত আছে ।
আর গৌরবগত বহা আনর হাতীপটীটো ১,০০০
পোহন বহন জাতি । আমার হাতীপটীটোতেই
ইমান তারা আছে । কিন্তু আশোক নিচিনা হাতী
পটী আকৌ বহু লগ্নো আছে । গতিকে আনি
এরোহান— আকাশত কিমান তারা আছে । ইমান
বহন তারাকাজ্যের মাত্র এটা মাধ্যম করা ।
হাতীপটীটোয় এখন দুটোবল বেল পদাৰ্থের সমান

বুলি ভাবিলে আনর এই গৌরবগতবন জাত
মাধ্যম চিত্রাধির দুট এটাও মান জাতকটক
বহনর মাধ্যম ।

এই দুটিপাল বিজ্ঞানজ্ঞের আগের হাতী
পটীটোই কেবল জগাত থেকে ৭ হাতীপটী বহনিত
আর কিবা আছেনে ? এই প্রশ্নই বহনর মাধ্যম
আর বিজ্ঞানিকর গনর কোটলের সৃষ্টি করিছিল ।

১৯২০ চন মনিমেন্টে আমের হাতীপটী
বাগিনর আর দুবন দুবনীকর কথাই মাধ্যম
করিছিল । সেই দুবনীটা দুবন আছিল (১)
বহন মেগালনীর জাতর জাক (২) কুজ মেগালনীর
জাতর ।

কলকাতার কলকাতা পদা জ্যোতির্বিদ
বহনর কলকাতা পদা পোহনর মাধ্যম ইয়া
কলকাতা পদা । এই বহনর নীহারিকা বা মেগাল
(Nebula) বুলিছিল । 'মেগাল' বহনটো এক
তারা ; ইমান অর্থাৎ হ'ল জাতর, এনে অনেক
নীহারিকা বহন জাকর জ্যোতির্বিজ্ঞানিক
যেতিয়াই M₁, M₂ ইত্যাদিকৈ নাম দৈ চিনাক
করিছিল । বহনর দুবনীকর সহায়ত M₃₁ বা
এন্ড্র'মিডা নীহারিকাটো চাই দেখা হ'ল যে ই
জাতরতে আমার দূরে এখন হাতীপটীতে । জাত
মালিক তারা আছে । এন্ড্র'মিডা (Andromeda)
তারাকাজ্যের আনার তারাকাজ্যের পদা দুই
নিম্নত আলোকবৎসর দুইবত অসংগত ।

অকল এন্ড্র'মিডাই আমার দুবনীকর নহয়,
আনার হাতীপটীর হাতীপটীতে অনেক তারকা
বাগা আছে— সেইবহনর দুবনরাক বহন বেতি ।
অনেক তারাই মিলবে তারাকাজ্যের গোটা বাই
আছে, সেইবহনর জাতর জাক তারকা রাজ্যও আছে ।

মহাশূন্যত এক গোট হৈ থাকে সেইবোবক "মহা ভাবকা বাজা" বোলে। এমন এখন "মহা ভাবকা বাজার" নাম "কমাগুল" (Coma cluster)। এই মহা ভাবকাবাজাখনত প্রায় ১১,০০০ খন ভাবকা বাক্স আছে। এই ভাবকাবাজাবোব এখনও পৰা আনবনব চুবই নিষৃত নিষৃত পোহব বহব।

কমাগুলব কবে হাজাব হাজাব গুণ বা মহা-ভাবকাবাজা লগ লাগি একোখন "মহাভাবকা বাজা" গঠন কবিব পায়ে। ই কোনো আচরিত কথা নহয়।

প্রত্যেক গায়েই বেনেদবে নিজ নিজ মেক-মেক আভরা কবি এটা নিষিষ্ট সময়ত এপাক পুৰ, সেইকবে হাতীপটিটোবের নিজমেকমেক এপাক পুৰে। নিজ মেক মেক আভরা কবি এপাক গুবিধে হাতীপটিটোব ২০ কোটি বছর লাগে। এই সময়কোৱাক, "মহাজাগতিক" বা Cosmic Year বোলে।

হাতীপটি বা ভাবকা বাজাব মফতাবের গুণ খাই থকা দেখা যায়। একোটা গুণ ছুটাব পরা সহস্রাদিক মফতাবে গঠিত। এইবোলিক মফত পুঞ্জ (Cluster of Stars) বোলে। মফত পুঞ্জ ছুই প্রকাবর (১) গেলাক্টিক পুঞ্জ (Galactic Cluster) আক (২) গোলকুতি পুঞ্জ (Globular Cluster)।

হাতীপটি বা ভাবকাবাজাবোবর মফতক ভাগ ককাদি ভাবকাবাজাবোবকো আকৃতি আক গঠন অধুনাসি আমেরিকাব বিখ্যাত জ্যোতিবিন একুইন হাবলে (Edwin Hubble) চাবিত্রাগত বিবক্ত কবিছে। (১) সপিল ভাবকা বাজা (Spiral Galaxies)। (২) দণ্ডহস্ত সপিল ভাবকাবাজা (Barred Spiral Galaxies) (৩) উপবৃত্তাকার

ভাবকাবাজা (Elliptical Galaxies) আক (৪) বিময় ভাবকাবাজা (Irregular Galaxies)।

(১) সপিল ভাবকাবাজা:— সপিলাকার ভাবকাবাজাব কেন্দ্রভাগ আপেক্ষিক ঘন আক উজ্জল। ইহাক এটা নিউক্লিয়াস (Nucleus) থাকে। সেই নিউক্লিয়াসব পরা সপিল আকারে তবাবে গঠিত কিছুমান বাহ আছে।

(২) সপিল সপিল ভাবকাবাজা:— এই বিম ভাবকাবাজা সপিল ভাবকাবাজাব মৈতে একেই কিছু বাহুবোব কেন্দ্র মণাকৃতি।

(৩) উপবৃত্তাকার ভাবকাবাজা:— এই শ্রেণীৰ ভাবকাবাজাবোব বাহুবোব উপবৃত্তাকার। উইক বাহুবোব কবে সমমিত (Symmetrical)। এই ভাবকাবাজাব কেন্দ্র তবাবে থাকে। কোনো পুৰ বা গুলিকনা নেথাকে।

(৪) বিময় ভাবকাবাজা:— এই ভাবকাবাজা বোব পাতল গেছ, গুলিকনা আক তবাবে গঠিত। উইকব আকৃতি সমমিত নহয়। সেইহেতুকে এই বোবক বিময় ভাবকাবাজা বোলে। ১৫০ হেজাব পোহব বহব মিলগব মেগেলানিক ভাবব বা মেগেলানীয় ভাবব (Magellanic Clouds) নামব ভাবকাবাজাখন এখন বিময় ভাবকাবাজা। মজিব গোলার্জিব পরা মেগেলানীয় ভাববক খালি চকুখেও দেখা যায়।

নীহাবিকাবোবকো প্রধানত দুটা ভাগত ভগোৱা হৈছে। আনাব ভাবকাবাজাব ভিতকটা নীহাবিকাক "বাজিক নীহাবিকা" Galactic Nebula) আক ভাবকাবাজাব বাহিবৰ নীহাবিকাক "বাজাতীত নীহাবিকা" (Extragalactic Nebula) বোলে।

বাহ্যিক নীহারিকাবোম্‌র আকৌ দুই প্রকারঃ (১) পরিব্যপ্ত (Diffuse) আক (২) প্রহস্পী (planetary) । পবিত্যাপ্ত নীহারিকা বোম্‌র বহুতাই সুবি আক্‌র আক মিষ্টতর কোমো নিশ্চিষ্ট আক্‌র নাই ; দেখাত মেঘন তিহাট আক্‌র পেরার মনে দেখা যায় । পবিত্যাপ্ত নীহারিকা কিছুমান আপেক্ষিক দীপ্তিমান; কিন্তু প্রায় ভাগেই অস্পষ্টমান । দীপ্তিহীন নীহারিকাবোম্‌র কৃষ্ণ নীহারিকা (Dark Nebule) বোম্‌র ।

প্রহস্পী নীহারিকাবোম্‌র কৃষ্ণবীক্ষণ আক্‌র চায়ে উজল গ্রহ মেন দেখা যায় । ক্রাবন গ্রহে নীহারিকার কেন্দ্রস্থ সবোচ্চতর ঐকটিক উজল নক্ষত্র থাকে । প্রহস্পী নীহারিকার মাথায় বেচি ময়র ।

বাহ্যিক নীহারিকাবোম্‌র ইমান দুইরক

আছেঃ যে দুই-তাহিটবে বাহিনে মিষ্টতর তরঃ চক্‌র দেখা মেমায় । গতিতে মিষ্টতর নিম্নতর বিশেষ বিভা থকর তরঃ মেমায় ।

কজনা কথাহোম, বিশ্বপ্রকৃতিগুন কিমান বহল ১০০ ইঞ্চিরা কৃষ্ণবীক্ষণ যন্ত্রেমে হুহুতরঃ নিম্নতর পোহবকই কৃষ্ণবীক্ষণ দেখা আসে । কিন্তু ভায়েতা প্রকৃতিগুন সীমা পোহান কোমো চিনেই নাই ।

কিছুমান বৈজ্ঞানিকে কথ মে প্রকৃতিগুন ক'ব-বাত মরন ক'ববাত সীমা আছে । কিছুমান বৈজ্ঞানিকে আকৌ কথ যে প্রকৃতিগুন কোমো সীমা নাই । ই সীমাহীন ই অনীম ।

বাহ্যিক ভালেখিনি হৈ আছিরে ; ভোমোমোকক আক বেচি কথ্য নক'ই । কান এদিন জাক বহু-জাই ক'ম দেই । পথে ক'মি হাওঁ মাকো সুনি কবুল-কবুলহৈব, তহি মিল ।

শ্রীশঙ্কৰদেৱ আৰু তেওঁৰ বহুমুখী সাহিত্য প্ৰতিভা

—লক্ষেশ্বৰ কাকবিকা,
দ্বিতীয় বাৰ্ষিক প্ৰাক্কৃতান্তক
(বিজ্ঞান)

চমুপৰিচয় :— অসমত নববৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ প্ৰচাৰক মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ ১৪৪২ চনত অসমীয়া বৰদোৱাত জন্মৰাজি লাগিগুৰুী নামক গাঁৱত জন্ম গ্ৰহণ কৰে। তেওঁৰ পিতৃৰ নাম আছিল কুহুৰৰ ব্ৰহ্মা আৰু মাতৃৰ নাম আছিল ব্ৰহ্মসত্ৰী। বৰুৱাৰ বাৰি বংশত জন্মগ্ৰাস্ত হোৱাত বুঢ়ীমাক খেৰদুৱাৰ ব্ৰহ্মাৰ কনিকলি হাজৰ বীৰল কৰিছিল। এই বৰ বৰকালৈকে খেল বেলাজিত এই বাৰি পাৰ্শ্বক বুঢ়ীমাকৰ লগত লগে লগে বহুত বহুতত অহোৱা কলকলৰ গঢ়া-খালিগৈ বাহ। আচৰিত কথা যে ক-কলী শিকা দাপুৰ্ণ এওঁতেই তেওঁ “জবতল কমল কমল বন নহন” নামক বাল্যগীত বচনা কৰি অতুল সেবা পত্ৰিৰ পৰিচয় দিয়ে। এই কালছোৱাত তেওঁ যোত সাধনা কৰি লবাব পুঠি সাধন কৰিছিল। এক গুৰুত বোমা, পুৰাণ, মহা-ভাগৱত, বাসৱত, চৈধ্যশাস্ত্ৰ, কাব্য আদি অধ্যয়ন কৰে। বাল্যবয়সতে ১৭ বছৰত লিঙ্গা সাধ কৰি কনকলি উলটে। ২১ বছৰ বয়সতে তেওঁ সুদীৰ্ঘজীৱ বিজা কৰায়। বিয়াক জিনিবছব

পাৰ্শ্বক সুদীৰ্ঘজীৱ এটি বাহ কন্যাত (বৰুক) এতি থৈ প্ৰাণ ত্যাগ কৰে।

১৪৪২ বৰ্ষৰীয়া কন্যা যুগল ৰামচন্দ্ৰ কাকবিকা পুৰুষ জিনিব বিয়া দি, পত্নীৰূপে তীৰ্থ ভ্ৰমণৰ বাবে লাহু গৈ। ১৪৮১ চনত ৩১ বছৰ বয়সত পত্নী জৰি ১১ বছৰ প্ৰিয়কণ্ঠ, মণুবা, কল্যাপন, বৰবিকা-কণ্ঠ আদি চাওঁ ভ্ৰমণ কৰি ৪৪ বছৰ বয়সত পুনৰ ঘৰ লাগি। এই ভ্ৰমণেই তেওঁৰ কবিতাৰ জন্ম সুখিৰ অসামৰ্য আৰু চৈতন্যৰ উদয়ৰ পূৰ্ণাৰ ছোৱঁকা কৈ পুৰণি যিহে। এই বৰ বয়সত শঙ্কৰদেৱে গান কুলাবে কন্যা কালিকাক বিয়া কৰায়। ইয়াৰ পিচত বৰদোৱাত বসতি কৰি আত্ম নামৰ বহিৰ্ভূট সাজি সত্ৰ স্থাপন কৰি বহু প্ৰচাৰক জন দিয়ে। ১৪৮৬ চনত ২৭ বছৰ বয়সত শঙ্কৰদেৱে দ্বিতীয় বাৰ তীৰ্থ ভ্ৰমণৰ কাৰণে বাহ। ভ্ৰমণৰ সুখত সুখি আৰি পুনৰ নাম কৌতৰ আৰু বহু প্ৰচাৰক কৰাত লাগিল। এই বয়স বহু প্ৰচাৰ কৰি ১৪৯০ চনত ৪৬তম বছৰ পূৰ্ণৰাত্ৰি ভোণ কৰি কাকৰ বুঢ়ী মণুবাৰ সত্ৰত বৈকুণ্ঠ প্ৰাণ কৰে।

বধূনাথ চৌধারী আরু তেখেতৰ কবিতাবাজি

যি সকল কবি বনিন্দাম কবিতাবাজিয়ে নৱ-
 জাম আন্দোলন পৰিশুষ্টি কৰি অসমীয়া কাব্য
 সাহিত্যৰ নী বোম্বাই জাৰিছিল, সেইমঞ্চ
 কবি সাহিত্যিকৰ ভিতৰত বধূনাথ চৌধাৰী
 নেৱে। একজন অসামান্য শ্ৰেষ্ঠ কবি। নিজে কবি
 প্ৰতিভা সাহিত্যিক অসমীয়া সাহিত্যত বধূনাথ
 চৌধাৰীকেৰে অসমীয়া কাব্যভগতত বিহীন কবি
 নাথৰে পৰিচিত। সঁচাকৈয়ে অসমীয়া কাব্য
 কাননত চৌধাৰীয়েৰে এজন কোকিল কট কৰি
 আছিল। তেখেতৰ কবিতা যি মাধুৰ্য্য যি মানিতা
 আৰু মনোমুগ্ধ জ্ঞান কটাই তুলিছে সি সকলোকে
 নোহনীত। বাবেৰে বোহিত নকথাটক থকা মাই।
 সি সকলোকে প্ৰেমৰ পৰশে মধুৰ চুপ্ত যি প্ৰকৃতি
 ভগতৰ নলোমোহা পূৰ্ণ চকুৰ আগত ডাঙি থকি
 প্ৰকৃতিৰ কণ বস জাগৰনা মৰ্শ আৰু হোছাই শূন্যতী
 ভলন টোটি যি প্ৰকৃতিৰ নৌমৰ্শ উপভোগ কবিতা
 কাৰণে মৌন্দৰী উপভোক্তাসকলক প্ৰকৃতি ধৰীৰ

শূন্যতীপূৰ্ণ কাননত জাগৰে জাগৰাই হৈ গৈছে।
 জোনাকী যুগৰ পাতা জীৱননৌকা সমান মাজল
 সাহিত্য লাগি কবাইলকে অৰ্থাৎ ইহমামোৰন পাতা
 বিধাত মোহাৰ কালছোৱাকৈকে অসমীয়া সাহিত্যৰ
 জগত অসমমণ্ডল ভগত চৌধাৰীক পৰিচিত। তিনি
 দুবিধ আৰু কালছোৱা সাহিত্য ছোৱা কবিতাই
 কটাইছিল। এইক্ষেত্ৰত কবি চৌধাৰী এগৰাকী
 জীৱন্ত ইতিহাস।

কবিৰ ব্যক্তিগত জীৱন বঙালীসকলৰ বা কেইক
 পূৰ্ণ নাছিল। তেওঁৰ জীৱন পট্টল বেদনাৰে ভৰা
 এটি নদীৰ পূৰ্ণ জীৱন। এই ব্যক্তিগত কাকৰণে
 উপাতি পাতা মাফাটপূৰ্ণ জীৱন বহিৰ কবি কবিতা
 জীবন পূৰ্ণ জীৱন্ত অৱস্থিত অসমীয়া সাহিত্য চেনেৰী
 নীতিমি কোলাৰ কাননত জিলাৰ জাইলাবা পতিত
 গৈছে। কবিৰ জীৱন ৫ দিন। মোহাৰ কালছোৱা
 কবিৰ জীৱন কেইবা অৱস্থাতে যেন পিৰালি
 কবিৰ জীৱন পৰি জিলাৰ জাইলা কবিৰ জীৱন
 মোহাৰ কাল। কবিৰ জীৱনত কবিৰ জীৱন
 নদি মিনকৰীয়া হৈছে। কবিৰ জীৱনত কবিৰ
 যুগীয়া হৈছে। কবিৰ জীৱনত কবিৰ জীৱন
 জীৱনত এই অৱস্থাত মোহাৰ জীৱনত কবিৰ জীৱন

সাধাৰণিক বিপৰীতৰ জগতে কবিৰ পানিন্দাম
 জগতগত কবিৰ জগত দেখা দিয়ে। কবিৰ
 জগতগত জগত। কবিৰ জগতগত জগত
 জগতগত কবিৰ জগতগত জগত। কবিৰ
 জগতগত জগত। কবিৰ জগতগত জগত
 জগতগত জগত। কবিৰ জগতগত জগত
 জগতগত জগত। কবিৰ জগতগত জগত

পানীকে ভোলানাথদেবকে চাবিওকালে আকাশ
হেরীতে আঙুরি ঘরিলে, তার কলত ভোলানাথ
দেব একেবারে উদ্ধার হৈ পড়েন। তেঁওর সন্ধ্যাত
বনুচোখারীক পিরাহত পানী ভোকত এমুটি সাত
আকি মোর মধুৰ মাতে দিবসেকো কোণো
নোহোয়া হ'ল। এনে এটা সংঘাট পূৰ্ণ পরিকল্পিত
আমর আশ্রয়ত ডাঙর দীঘল হব লগাত পৰে।
অবিবাহে আঞ্জীতন কাল চিনকুমান ব্রত পালন
কবি কটোরাব মূল কাথন হ'ল সৰাকালর এনে
এটি সংঘাটপূৰ্ণ মিঠকরা জীৱনর কড়ক স্মৃতি।
দাণ্য অসহ্যতে চাখি পয়া সংসারর কলন
সৌন্দৰ্যীতৈ তেখেটক অনাএখন নতুন নোনর
সংসার বচনা কবাত বাখার সৃষ্টি কৰিলে।

সকলো জীৱনর সবে কবিৰ নিজা জীৱন
এক সংঘাট পূৰ্ণ। পড়াশালীয়া শিক্ষা বহুতল
চৌধুৰীক জিতবনে সত্যক হৈ প্যাছল। ১. কুপন
চৌধুৰী পাৰ হৈসার নোহোয়াব কলত হ'ল শিককন
লগত চল। গভীৰ অস্তটেকা। ইয়াত কাৰনতেই
কবি চৌধুৰীৰ শিক্ষা জীৱন সিমানতে মানবনি
পৰিল। ভগতত কবহভাগ মলৰী কবি সাহিত্যিক
শিক্ষা জীৱন চাবিয়ার ক'লা জয়নে আকাশ
চাকি ধনালি তেইলোকক শিক্ষা প্রদায় নোহোৱাকৈ
মেয়াদত হৈ পয়া নেহিবলৈ পোৱা যায়। পড়া
শাসিত পাঠ্যক্রমৰ বাধান্বাদকতাব পৰা নিজকে
মুক্ত বাখি এইচান কবি সাহিত্যিকে প্রকৃতিৰ
ভগতত বিচকন কৰি কুণে। প্রকৃতি ভগতত ধ্যান
লীলা শেতা বিভিন্ন মাতৃক বৌদ্ধিক বনর পত পক্ষীৰ
স্বপ্ন জ্ঞানজীবন কল্পকল্প সনী পৰাচন ধান গভীৰ
কল্প আকি বৈচিত্ৰবত মানর জীৱন কবি সাহিত্যিক
মকলর প্রেক্ষণায় উৎস আকি সফল। পড়াশালিৰ

পাঠ্যক্রমৰ মাজত নিজকে সংযত কৰি বাখিব
কাথলে এই শ্ৰেণী কবি সাহিত্যিকনকল জ্ঞান
পিপাস্তব বৈষাং দাৱিকত। বিগ প্রকৃতিৰ অনুগম
সৌন্দৰ্য্য উপভোগ সাধনেই বা উদাসকে হৈছে
তেইলোকক সাধনেৰে মলিক। গুৰুচৰণ, কালিদাস
আদিৰ কলে বনুনাথ চৌধুৰীকেও বিগপ্রকৃতিৰ
মনোমোহা সৌন্দৰ্য্যত উপভক্তি কবিৰ পাবিলে
বিগ প্রকৃতিৰ পকণ। সেইয়েহে কবিৰে গাইছে—

ভক্ত ভগত

জীৱ ভগত

শুভি ভক্তসংগে দেবা

মহাবিশ্ব সুনি

বিবিধিহে ফেন

অন্তৰ্গত পূৰ্ণ বৈষাং

জায় পবিত্ৰন বেকুয়া কবিল মিঠকরা জীৱন
ইন্দৰীয়ায়লক ইলেক্ত নিদান্যালী মলক। আশাৰাবী
ক। ইতিমিনতে আশাৰ মনলৈ এটা প্রশ্ন মাতে
হৈ বৈষাং জীৱন অস্তময়ন কবা কবি এগব
কোন গাত নিদান্যালীৰ চিন নোলাল ক্রি
অৰ্থাৎ কবি নিদান্যালী মহলে কিয় এ
আনয় ভগতমলক ডাঙর দাখল হোৱা কোণীয়া
কবিজ্ঞান চিবকালেই সনাক্তক্ৰিয়। কবিৰ জীৱনৰ
নবহ ভাগ কাল কটালে ভবপুৰ এখন সংসা-
র সাহিত্যত। অগাধ অৱগম মাজত ইন্দৰ চিন্তা
কবি বৈষাং জীৱন অস্তময়ন কবা বন বিশেষ
টান নহয়। কিন্তু ভবপুৰ এখন সংসাৰ
মাজত থাকি জীৱন অতিবাহিত কবা বা বৈষা-
ংতা অস্তময়ন কবাটোৰে আতি ছুফল। কবি
চৌধুৰীক তেমে প্রবহ জীৱন যাপন কবা
একন লোক আকি তেইক লগতে মুল্লময়নৰ মান
ল'ব পাবি তেইলোক ক'ল বাগীৰন জীৱত মীল
মনি কুকন আকি প্রেমব কবি অৰ্থাৎ বনকুল
কবি অমতীহুনাথ হুৱবা।

ନାହିକା ଜଗତର କବି (୧) ମନର ଭୂମିକାପାତ୍ର
(୨) ନାଟ୍ୟାନିକ ଆକ (୨) କବି ।

সাংবাদিক জীবন :— জৈনাকীৰ্ত্ত অবিভক্ত হোতা
 সহকারী সম্পাদক হিতাপে আবদ্ধ হোতা
 সাংবাদিক জীবন কলহস্থিত মাংসপিণ্ড গৈ সুবিকৃত
 শব্দ হস্তগৈ । বধু চৌধাৰীৰ সম্পাদিত শিশু আলো-
 চনী নহীনা । ভেবেওঁত কহি হিচানে অসমত আক
 জীৱনৰ অকলশৰ কাহিনীৰ লাহ বৰিহে অকলশ
 কাব্যবান্ধি ধোৱেনি । ভেবেওঁত কহিতাপুৰিঅসমত

ब (१) कान्ति (२) सहिकतवा (३) कान्ति (४)
कान्ति (५) कान्ति (६) कान्ति (७) कान्ति (८)
कान्ति (९) कान्ति (१०) कान्ति (११) कान्ति (१२)
कान्ति (१३) कान्ति (१४) कान्ति (१५) कान्ति (१६)
कान्ति (१७) कान्ति (१८) कान्ति (१९) कान्ति (२०)

[illegible]

হৌদাবীদেবন ইন্দ্রিয়মুখী কবিতা—সেইবোঝ
 প্রকৃতির সজ্জান বননা, সত্যের সজ্জান বাণীচিত্র,
 বিহীনত জুয়াগা মাত, জ্ঞানজুবিব গীতি তুলে,
 কলম বিচিত্র যবনক মৌরন, অশকল মৌরনা,
 ফাক ধান গভীর পাহাবর কল্পচিত্রের মাজেতে
 তুনা কাগর ঠৈরাগা মূলক কবিতার প্রেক্ষমাণী।
 মৌল্যের সজ্জানী কবির মানস জগীত নিজানির
 দ্বিধারের মেহেধা মননময় এটি জুগ বিবিকি
 বিগিকি অনিবেল পোতা যায়। সত্যীন্দ্রিয় অগতর
 সজ্জানো কবিরে প্রকৃতির চিত্রমাধানে লাভ
 করে।

অধিক বৈদ্যাস্যবুদ্ধক কবিতা জাতিতে উদ্ভূত
বিশুদ্ধ কবিতা ত্রিকা, কলমশর্মা, বৈদ্যাস্য কলা
ইত্যাদি কবিতাগুলিতে বৈদ্যাস্যের বৈদ্যাস্য
জীবনের বিনয় বৈদ্যাস্য বৈদ্যাস্য জিতে বিনয় প্রকাশ
বৈদ্যাস্য বৈদ্যাস্য বৈদ্যাস্য কবিতার আদিত
জীবনবৈদ্যাস্যে কবিতা বৈদ্যাস্য কবিতার
কবিতা পক্ষে জীবনবৈদ্যাস্য কবিতার কবিতা
মহত নহয় । জীবনবৈদ্যাস্য জীবন কবিতার
মহতবে নিরুপ জীবনবৈদ্যাস্য কবিতা এটি
মহত । কলমশর্মা কবিতার বৈদ্যাস্য কবিতা
কবিতা মানব জীবনবৈদ্যাস্য এটি চমক বুদ্ধি । কবিতা
কলমশর্মাতে উদ্ভূত কবিতা বিচারিত জীবনবৈদ্যাস্য
মহত । কলমশর্মা কবিতা । কলমশর্মা কবিতা
কবিতা কলমশর্মা বিচারিত জীবনবৈদ্যাস্য
কবিতা গাইয়ে—

আনন্দৰ পূৰ্ণ লাভ   পূণ্য আৰু মোক্ষ
কেন্দ্ৰলিমে কেন্দ্ৰী হাৰীকাক,
নাথান্দিব দমনত   দেৱদাঁক তেজ
পুৰি দেউ হ'ল জানখান ।

জান প্রকারে কবিতায় গলে কবি চৌধুরী
প্রকৃতির পথা বিষয় বস্তু সংগ্রহ কবি বচনা কৰা
প্রকৃতি বিষয়ক কবিতা বাজিৰ মাজতো বৈবাগ্য
মূলক ভাৱন প্ৰতিফলনী স্তম্ভিতলৈ পোতা যায়।
প্ৰিয় বিহাজনী কেতেকীৰ আত্ম আবেগ মোহনী
নন্দন কাননত মিহতে আপোন পাছৰা হৈ সন্মোহন
মায়া মোহৰ যি পাখিৰ পুখ নস্পন্দকো কবিতা
হিনা নিকাৰে নেওঁচিব বিচাৰিছে এটি হিন্দী
বেদনানে ভবা বৈবাগ্য জীৱনক আশ্ৰয় কৰি।
এই বৈবাগ্য জীৱনক আশ্ৰয় হুল চিহ্নবলৈ
কৰিয়ে নিজৰ প্ৰতিভাৰ বলয়ে সংসাৰ নদুৰত
পালতনা নৱৈৰ নয়ে অপাৰ সাধৰত নিজৰ জীৱন
নৌকা পাৰি দিলে।

ভূনাহে এগাব পখী প্ৰভাগ্যৰ বানী।

নালাগে পাখিৰ পুখ,

নকনো মনত পুখ,

কোমল লগতে উৰিবাওঁ নিৰ্জিনে

মনৰ থৈয়ে মত প্ৰেমৰ পাৰ্শ্বিনী।

বিশ্বপ্ৰকৃতিৰ যি অতুলন সৌন্দৰ্য্য সেই সৌন্দৰ্য্য
পাৰ প্ৰতি কবি বিশেষ ভাৱে লক্ষ্য কৰে। ভূনা গান্ধী
ভাৱে সৌন্দৰ্য্য বাস্তবিক একেলগে উপভোগ কৰি
কবিতা পুথক পুথক ভাৱে উপভোগ কৰিছে।
কবিতা এই সৌন্দৰ্য্য উপভোগ কৰিছে বিভিন্ন
চৰাই জীৱনৰ আৰু প্ৰকৃতি নক্সাবক কবিতাতে।
কেবলম প্ৰকৃতি মূলক কবিতাবাৰ্ত্তি বিভিন্ন
চৰাই আৰু প্ৰকৃতি নক্সাৰ এই চৰাইটো ভাগতে
বিভক্ত। প্ৰকৃতিগত বস্তুৰ শোভা আৰু চৰাই
জীৱনৰ বাস্তবিক ভাগৰ বৰ্ণনাৰ বৰ্ণালিৰে বৰ্ণাই
কবিতা মুক্ত হোৱা নাই। নিজ হৃদয়তো উপলব্ধি
কৰিব বিচাৰিছে। পৌৰাণিক কবি সাহিত্যিক

বিবিধ বচনা ভাৱীৰ মাজতো বিশ্বপ্ৰকৃতিৰ অতুলন
সৌন্দৰ্য্যৰ উপকৰণ নোহোৱা নহয়। সেইসকলৰ
বচনাৱলীত প্ৰকৃতিৰ সৌন্দৰ্য্য যোগ অতুলন
বৰ্ণনা পোৱা যায়। গাৰ মোহনীৰ বৰ্ণনাৰ
হাৰা মানৱজাতিক মোহিত কৰিব পাৰিছিল।
চৌধুৰীৰ কবিতাবাৰ্ত্তিত প্ৰকৃতিৰ উপকৰণ
নগকা নহয়। উদাহৰণ স্বৰূপে গিৰিমাৰ্জিত
বৰ্ণনাৰ বিহা, গোলাপ আদি কবিতাবাৰ্ত্তি
একে শাৰীৰ কবিতা কৃত। বনিকপেৰ
শব্দতৰ সাজিত কলি ককা ওপাৰী অকলশৰীৰ
বগা মল্লিকা ফুল। কবিতা মতে এই ফুলপাৰী
হয়তো কোনোবা কাৰণত শাপভৰা অপেক্ষা
নাইবা গিৰিৰ ভগদা ভাগ ককা প্ৰেমৰ দৈবতা
কাৰণে। কেতেকী আৰু চৰিতকৰাত কবিতা
মতে কোনোবা শাপভৰা অপেক্ষা। কবিতা
বেছিভাগ কবিতাহেই বৰ্ণ পুৰীৰ এটি নহত
অকলশৰীৰে দেখিলে পোৱা যায়।

গিৰি মল্লিকা, গোলাপ, মৰমল্লিকা ফুল
সৌন্দৰ্য্য কবিতা মন মজলিয়া। কেতেকী, চৰি-
কতনা মনতৰ ফুল আৰু চৰাই আপে অবতীৰ্ণ
হোৱা এইবোৰ মনৰ শাপভৰা অপেক্ষা। কবিতা
কণন মুখৰে কবিতাৰ গলে বিশ্বপ্ৰকৃতিৰ সৌন্দৰ্য্য
অকোমল বৃত্ত জগত পোৱা সকলো সৌন্দৰ্য্য
মনৰ শাপভৰা নাইবা কলচাৰ। কবিতা প্ৰাণৰ
এই সহজাত প্ৰকৃতি জীৱনৰ শেষ বহনত মতা
উপলব্ধী নামৰ কবিতাটোৰ প্ৰকাশ পাইছে।

কবিতা মনৰ পুজুপৰা বাহিৰ হোৱা
বেদনা যোগ প্ৰকৃতিৰ কবিতাবাৰ্ত্তিৰ মাজত বেদ
প্ৰকৃতি নৈৱে সার্থকতা লাভ কৰিছে। কবিতা
প্ৰকৃতি আইৰ পথা বিচাৰিছে হিন্দী মলিনা

। জ্যোতিপ্ৰসাদৰ ৰূপালীয়া নাটকৰ

এটি জটিল চৰিত্ৰ অঙ্কন : ইতিভেদ :

—ভোদেস্বৰ শৰ্মা
৩৪ বাণিক কলা

(এটি নাটকীয় চৰিত্ৰ বিৱৰণ)

স্বদেশৰ সুসংস্কৃতিৰ বাহনিয়ে নবজন্ম পাইছে।
প্ৰতিটো কথা সুন্দৰৰ পুৰণী কবিতাৰেই জ্যোতি
প্ৰসাদ আগৰৱালা আমলৈ পঢ়িব পৰা কেতিয়াবাও
জাতকি গ'ল। মাত্ৰ ভেঁৰীৰ খালি গ'ল জীৱন
দাশি শাহিনা কথা সুন্দৰৰ সৃষ্টিভঙ্গ ৰূপ
কৃষ্ণকণী জন্মৰ নিম্ন নিম্ন সুন্দৰ অমাবলি
অনিয়া মাহুৰী। অসমীয়া সাহিত্যৰ নৃপাঙ্গনকালী
নাট্যকাল নৱজাগৰণৰ অগ্ৰদূত আগৰৱালাসৈৱক
আমাক নতুনকৈ চিনাকি কৰি দিয়া জ্ঞানশাকতা,
বাকী। নতুন গুণবত্ৰ অসমৰ আকৰ্ষত জ্যোতি
প্ৰসাদ আছিল কবিতা কালৰ চন্দ লৈ অহা এটি
পুৰুষ। সেই কালৰই অসমীয়ক বিলে আশা
ভাষা, আৰু শুন। বিশ্বৰ মানৱ সমাজৰ প্ৰগত সূত্ৰ
অসমৰ সমাজে একে প্ৰণে মধ্য। বিশ্বৰে অল্প
বিশেষ— সেই কথা মোৰোই গ'ল।

জ্যোতিপ্ৰসাদৰ কাৰণে জীৱন আছিল এক
সামগ্ৰীক পুৰণ আৰু ভেঁৰী তেনে আছিল
জীৱন প্ৰতিভা। স্বদেশ চিন্তা, সাহিত্য চৰ্চা,
শিল্পকথা, বাছনীতি, ব্যক্তিগত জীৱন এই সবো
প্ৰকাৰেই ভেঁৰী আছিল এক পূৰ্ণ মানৱ।
সুন্দৰৰ সাধনাকেই জীৱনৰ মূল স্বৰূপে জনপ্ৰিয়
জীৱনৰ পথা অন্যান্য অস্তাচাৰ অবিচাৰ নকলো নতি
জন্মজন্ম হাতত পৃথিবীখনক দিবলৈ ব্যক্তিগত
জীৱনৰ গৌৰৱ চুৱাব ভাঙি দামুহিক অৰ্থ
আগত লৈ সমবায় পোহৰৰ দীপালী পান্ধি
পৃথিবীলৈ চিন সুন্দৰক লম্বাবলৈ কৰিছিল এক
জীৱন্ত বিজ্ঞানী মানৱ। সাময়িকী, কালীয়া
জীৱন আদি সমাজ সংস্কাৰমূলক, জয়মতীৰ
নবে স্বদেশ প্ৰেমোদীপক ঐতিহাসিক আৰু
উপাখ্যানমূলক নাটকে যি পৰিণতি লাভ কৰিছিল

জান যোগেদি আগবঢ়ালোবোহে অসমীয়া নাট্য সাহিত্যত এটা জাগৰণৰ কাৰণই আগবঢ়াই দি গ'ল। অসমীয়া নাট্য সাহিত্য বৰ্তমান সমাজ-সত্যিক বোধ পৰিচয় কৰি পাম্ভাত্ম আধুনিক নাট্যকৰ ইংৰাজেৰে বাণাডেশ্বৰ আদিত নাটকীয় কৌশল (Dramatic technique) প্ৰতিভা লক্ষ্যকৰ কাৰণে বহুল নটকীয় নিৰ্দেশ (Direction) নাটকীয় ৰচন (Dramatic Dialogue) ঘটনা ৰচনা (Plot Making) অনু-কৰণ কৰি এটা নতুন কৌশল (Idea) ব্যৱ-হাৰ কৰি স্থায়ী ৰূপ দিবলৈ চেষ্টা কৰে বুলি শিল্পী জ্যোতিপ্ৰসাদে। মান্য সমাজৰ ব্যক্তি জীৱনৰ বিকাশৰ বাবে দূৰ কৰিবলৈ কৰি হৈ থানে সংগ্ৰামী, দেশকণ্ঠী, হৈ পৰে সমাজৰ কু-সংস্কাৰ-প্ৰজ্ঞাল বুজি মচি দিয়া বিপ্লৱী প্ৰাণৰ প্ৰতীক।

কলালীন নাট্যাচাৰ্য্য জ্যোতিপ্ৰসাদৰ মূল কাৰ্য্যনৈতিক নটক। এই নাটকৰ মাজেৰে জ্যোতি-প্ৰসাদক বোম্বাৰ্ডিঙৰ কটন-বিলাসী বহু-মুখী পৰিচয় হৈ পৰিছে। এই নাটকৰে মাজেৰে এটা জটিল কাৰ্য্যনৈতিক চৰিত্ৰ ইতিহাস। ইতিহাসৰ চৰিত্ৰ বিশ্লেষণ কৰাৰ আগতে মজা কৰিব লাগিব নাটকখনৰ গভীৰতম স্থানত থকা লিখকৰ মনৰ মাজলৈ। কিয়নো সকলো শিল্পীৰ সৃষ্টিৰ অন্তৰালত লুকাই থকা শিল্পীৰ জীৱন বীজ। কলালীনৰ বিষয় বস্তু মানিত আশাৰ নীমাশ্বৰ পাহেলীয়া ভাইভনীৰ দেশৰ জীৱন্ত মাতৃহৰ অপাত্ৰে কঁকা জখালিতো ই সকলজনৰ গভীৰ কোষত জীপ পাই গজীয় হৈ থকা এক জীৱন্ত প্ৰতিৰূপি। সেয়ে নাটকৰ মাজেদি পাঠকৰ সহস্ৰ চকুত পৰে নন্দনৰ কণটো।

“ শিল্পী মই

অজিনত কলকিত নাতিহৰ

পাভনি পেলাই।

হয়তো এই ব্যক্তিৰ পাতনি পেলায়েই কটি কৰিলে “ কলালীন ” নাটকৰ জটিল দুৰ্গোপ-চৰিত্ৰ “ইতিহাসৰ”। সমালোচকৰ দৃষ্টিৰ পটভূমিত এই ইতিহাস হৈ পৰিল “প্ৰতিশোধ প্ৰিয় ইন্দ্ৰ-পনাৰণ্য নাবীৰ এক জীৱন্ত প্ৰতিৰূপ। শূৰকৰ হৰে সাহন আৰু দুৰ্ভাগ্যবশত পানচয় বিশেষ প্ৰতিৰূপী নাবীৰ প্ৰতি ইন্দ্ৰ আৰু হিংসাৰ পৰা মুক্ত হ'ব নোৱাৰে অগ্ৰণে কলালীনক অসুখী বুলি আৰু অকলীনাবীৰ পাক কলত সন্নিবিষ্ট কৰাৰেই ইতিহাসে কলালীনক পুৰি মানিলে বুলি কলে কুল কোৱা হ'ব। ভাবিস্থানী মনিমুখই তেওঁৰ পৰিতৰ্কিত কলালীনৰ সৌন্দৰ্য্যত বুকু হোতাভো কেইটা মৰা কৰিব নোৱাৰে। প্ৰতিৰূপ কলালীনক পুৰি আৰি জাতীয় মৰ্য্যদা-বক্ষা কৰাৰ মাগত ইতিহাসে প্ৰতিশোধপ্ৰিয় কৰ্ত্তব্যৰ নাবীয়েই কলালীনৰ যি মোৰ জন-ভেদে কলালীনৰ কলত মনিমুখ বুকু হৈ বুকু প্ৰদোষ কৰি নিয়াত কলালীনৰ বিত্ৰ জুনাফাৰ সত্যৰ কাৰেদনৰ বিনিময়ত ইতিহাসৰ নিজ মহোদয়ৰ অকলী বক্ষাৰ দি অবিচাৰ নেই অবিচাৰণ বিত্ৰে কৰি ইতিহাস কিয়ত ওলাই আহিল—প্ৰকৃত বিচাৰ কৰি বক্ষাৰ পৰিচয় বোকা কৰ্ত্তব্য নোৱাৰাই দিবলৈ। অবিচাৰৰ কাৰণে থকা ইতিহাসৰ এই মজাফতা সামাজিক আৰু ব্যক্তিগতিক দৃষ্টান্তৰ কালৰ পৰা মৰ্য্যদাৰ প্ৰতি প্ৰকৃততে ইতিহাসৰ এই বিচাৰ স্বাৰ্থপন্থানে কলকিত নাট্য প্ৰতিৰূপি কলালীনক জীৱন্তই কলকিত। সামান্য মৰ্য্যদা মাজে দিয়া সোমোৱাৰে ইচ্ছা পুৰণৰ হেতুৰে তেওঁৰ অকাৰ্য্যকৰ কলকী বক্ষাৰ “ইতিহাস ভনীটি মোৰ ভোৰ কুল হৈছে। জাতি চাফোন মনিমুখত আমি কি কৰিব পাৰো আৰু বিবেচনাত মনিমুখ

আমার মিত্র । ভাষ্যোপরি ভোক বিক কবাবলৈ
 সিদ্ধান্ত—এই পুস্তকিত করণা কবি নিজ
 হৃদযোজা স্বামীক ভাঙিয়া কবি ইতিভেনে কি
 কৈছিল "ভেনে স্বামী মই বনন মকনো"
 মোক বিয়া কবিলে ওলাই মোন ভাঙিব একনৌ
 সানানো দবিত্ত ভোতাগীৰ মোন ভেনে গান বনন
 বেকিটেই মি ভেনে মীচ আচরণ কবিলেওলা
 কৃতাৰ্থনকাবলে ভেনে পুকাৰ মই চুপা কৰো" ।

পত্ৰিকে এই উক্তিৰ স্বাৰ্থ আনি ইতিভেনক
 কবিৰূপে ইয়াপৰ্য্যায়নতঃ ধোনেৰে কবিত্ব
 কবিত্ব নোৱাৰো । ইতিভেনে নিজৰ মি কেলোদীপ্ত
 স্বামীৰে ককমী ভেকাব শিবেশিৰে নিজ ভাঙিব
 স্বাৰ্থানতা বক্যৰ হেতু ধৰ্ম্মনিত ভেকৰ মৌত
 যোৱাই নি মনিমুখৰ বিকতে কপালীমৰ মতীত
 বাখিবলৈ ভাঙিমান উলাইছিল । ইয়াৰ পৰাও
 নিমকোৱে কব পাৰি যে ইতিভেনৰ অশ্রুত
 কাৰ্য্যপৰ্য্যায়ৰে বুলমিত কৰ । কানকলে ইতিভেন
 ভোনা ইতিভেনেই কবি কপালীমৰ ভাঙি বকা
 কপালীমৰ ভাঙিব উমান নাপাও । ইতিভেন কবি
 কোৱাতিশাসনৰ বিয়ৰা মনীয়াৰ হ'ল কল
 প্ৰাণীক । নাবী হলেও কৰ্ত্তৱ্য পাহৰি কলগত
 আশ্ৰয় দি কৰ্ত্তৱ্যচ্যুত হৈ পৰা পুৰুষোচিত
 মৰণ বিজয়ী অভিব্যানেৰে ককমী ভাঙিব মান,
 ককমী কপালীমৰ মগান আৰু ককমীৰ গৌৰৱ
 বৰ্ত্তিগত ওলাই বাখিবলৈ মৌতৰ্পে ওলাই অহা
 দুৰ্ভাগ্যৰ মহাশক্তি— এইক ইতিভেনৰ ভবিষ্যে এক
 অনানো কপ ।

ইতিভেনৰ চৰিত্ৰতো নাবীপুত্ৰ খাতাবিক
 হৰ্ষমতা থাকিলেও নিমান দেৱলীত হ'ব
 নোৱাৰে । ভাষণ এইটো অস্বাভাৱতঃ অস্বাভাৱ

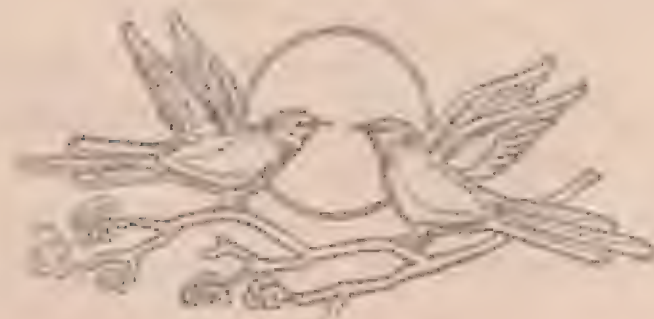
নকলো নাবীৰ ক্ষেত্ৰতে নিৰ্দ্ধাৰন । আমহাতে
 ইতিভেনে ভাঙিছিল কপালীমৰ অনিচ্ছাত মনি-
 মুখৰ শরণ ককমী ইতিভেন ভোনা নাবীল-গৈছিল
 দেশৰ মান, ভাঙিব মান বাখি অত্যাচাৰৰ বিকতে
 হুঁচি লাগাহতি দিবলৈৰে । আমহাতে অত্যা-
 চাৰৰ প্ৰতিভা মনিমুখৰ ভাঙনাৰ বুলি কবল
 নিবাস্তৱ্য কপালীমক উদ্ধাৰ কবিলৈতে । সেই-
 কাৰণে নিজৰ কবিত্ব ভেনেভাক কামনাও
 মনিমুখৰ মদুৰত নিজৰ ভাঙপোতা প্ৰকাশ কবি
 সেই ভাঙপোতাৰে মনিমুখৰ নাবী হৈব
 ভাঙি বকা স্বভাৱজাত মোহ স্বাভাৱৰ বৃত্তিছিল ।
 কিয় অকৃতকাৰী হৈ কানক মনিমুখৰ আগত
 হাজাৰ বৰে পনামাট কবি হীৰধৰ্পে ওলাই
 আহিছিল বগবী ইতিভেন । উদাত্ত মনিমুখ
 নকল—আছিল মনিমুখৰ ভাঙ পোতাৰ উপেক্ষা
 কাৰণে । যেতিয়া কবি মনিমুখৰ জ্ঞানচকু দুকলি
 হ'ল, অসামান্য ভাঙনি পোহৰ হ'ল, তেতিয়া
 বলিৰ পাঠা স্বৰূপ কপালীমক হুঁচি দিলে । তেতিয়াই
 নাবীক কবি কপালীমৰ গৰ্ভনবাস্থি বকা
 হৈতেন হৰতো ইতিভেনৰ ভনিত্ত ইমান কলগত
 ভেকা মেলাগিলেইভেন । কিন্তু কাক নকল
 শেফল কলত মলকৰ চকুত ইতিভেনৰ নিষ্কৰ্ত্তা
 চকুত নিষ্কৰ্ত্তা দেখুৱাই প্ৰতিশোধন পোহৰিত
 কপালীমৰ কোথ যেন কলতো কল জুইত পুৰি
 মানিলে । অত্যাচাৰ এই ইতিভেনৰ প্ৰকৃতিতে
 নিষ্কৰ্ত্তাৰ নিৰ্দ্ধাৰন নহ'ল । আমহাতে দেখীমুখৰ
 চৰিত্ৰ কপালীম । ভেঙে অসতী বুলি প্ৰতিপন্ন
 হ'ল । কবিৰ মনিমুখই কপালীমৰ মতীত নষ্ট
 নকলৰ বিগত কোনো চাক্ষুশ প্ৰমাণ নাই ।
 আমহাতে ইতিভেনৰ বিগত কপালীমৰ পাৰ্শ্ব
 হ'ল ভাঙি পুৰিমা । এইবিধিতেই কপালীম

শোচনীয় পরিবর্তিত ফোরটেক মূল্যবান মন
 শোকতঃ দিগন্তিত হ'ব লগা হু—টিক তার
 পরিচয়ে প্রদর্শনিত বিচার্য কামনে ইতিহাসের
 ওচরত মূল্যবান কোড প্রদো । আনন্দভে
 ইতিহাসে নিম্নরূপ ক্ষতিপূরণ যথায়
 বিচারা নাই । তার পরিচয়ে বিচারিবে
 এক প্রতিবাদ । পরন্তু ঘটনা প্রবাহের পরিণামে
 ইতিহাসে জনগণ কপালীমক সহায় কলি
 নোয়াবিলে । আত্ম নোয়াবিলে পাণক প্রভাব
 দিব । নিম্নলিখ জাতি এটান পাণ্ড কলক
 ঢেকা পথে মূল্যবান অকস্মাত কপালীমক পু
 মন্যাকৌক কার্যতঃ অপারিত্ত করিবলৈ । আগবা
 ডাইল । অরম্ভে সমালোচনার দৃষ্টিকোণের পথা
 ডাইল গলে ইতিহাসে কপালীমক কথা কলি
 পারিলেইহেতম, কিন্তু সেইটো কলিগে তুচ্ছ
 চিবলৈ ইতিহাসে জনা করিব পাণ্ডি কলক-

মহী পাণ্ড পঞ্জিলভাক ।

মোর দাক্ষিণ্যত সমালোচনার তুল্যভাষীত হোলে
 গলে জ্যোতিষদ্বাদব 'কপালীমক' কাটনাক নাটক
 ইতিহাসে চিত্রিত এটি কলিক কলিগে কলিগে
 মূল্যবান মনুষ— ওচরত অকস্মাত হেন পুণ্ডিত
 আদিত্য হৈ পোষক হাবে বিচার্য মোর
 কলা এক কৌতুক প্রাক্ষণ । ইতিহাসে কলি
 কলিকতার নাটকি মিলন পান মিলন এক
 দাক্ষিণ্যত । কেহেহে প্রাক্ষণ মনুষ্যে
 ইতিহাসে কলি পুণ্ডিত হৈ । কলিগে কলি
 জানি হৈমিলন পান এটা দিব— সেইটো
 হৈহে কলি আত্ম কলক প্রাক্ষণ । কিন্তু অকস্মাত
 কেহেহে কার্যতঃ মনুষ্যে কলি এই কলিই পঞ্জিলভাক
 হৈ পুণ্ডিত হৈ এই মূল্যবান পুণ্ডিত অকস্মাত
 কলি হৈমিলন হৈ ।

বহুবৈকীয়া সাহিত্য প্রতি-
যোগিতার “বঙ্গ বচন” বিভাগের
প্রথম পুরস্কার প্রাপ্ত —

শ্রী
জা

— শ্রীমতী কুমারী সত্যজিৎ
ব্রহ্মচারী বার্ষিক পাতক
বিজ্ঞান

হেঃ হেঃ পূজা বুলি কল্যাণেই আপুনি দাত
উল্লিখিত দিলে। হনি হনি! আপুনি দেখোন বগা,
নীলা, হানসীরা আদি ফুলেণে কননি ভরাই
আদি একবস্ত্র পরিধান করিছে। কি আপুনি
কিনটো উপধায়ে আছে —! “কেনেই” হেবি!
অপুনি দেখোন অনর্গল মস্তকে আওনাইছে। হেবি!
আপোনাকোকে এটোবোব কেনেই কবিছে বাক?
আপোনাক বাক বামথেষ্ট বহুবে কুল গোটাওলৈ
কোনে কৈছে? আপুনি জানেনে নাই যে বর্তমান
দুগত দেবীণ ওচনত কুলক প্রয়োজন নাই?
কি? আপুনি কি কৈছে। পূজাগুলি কিহেবে
কবিব? আপুনিব আক বাজকৈছে একবা দেই।
বর্তমান পূজার কোনো পূজাগুলি প্রয়োজন
নাই। আগত কালো পোষাকের পূজা বিচাৰিছিল,
কিন্তু বর্তমান কোরে পৌরীক কাকজরকারে মজান
পায়ে মেটাইবে বিচাৰে। বি অহুতানে পোমানী
কেনে, অতপ, কাপোব-কানি আদি প্রকমকীয় কবে,
ভেঙেই দেবীণ আলীকীদ লাভ কবে। আপোনাব
মানটো কি ক’লে— কি হবিপক পূজাবী।
আপোনাক বাক উপধায়ে থাকিযলৈ কোনে কমে?
কি দেবীণ পূজা আপুনি কবিব যেতিয়া আপোনাব
উপধায়ে নাথাকিলে পাণ হব?— গুলি দাবকহে
আপোনাব পাণ? বর্তমান দুগত খালীপেটে থাকি-
লেহে পূজাবীমকলে পাণ করা হয়। কেনেই
অনুক চক্রেবতীয়ে ডবল খানা খাই পূজা কবা
সক্রেও দেখোন ভেঙেই মদন-বদন অরপ্তা— মাত
আমব আগত নাথাই মনে মনে খালেহে
আপুনি প্রকৃত পূজাবী হব— হেঃ হেঃ খোলাদাব
ভকত দুতনমানে দোন খবত চাহ এটুপিও
নিম্ন বজাব বাবে নাথালে কিন্তু আধুনিক
ভকতব স্ত্রী অহুসবি ভেবেত সকলে “স্বর্ণ”

নামের বোটেলের বৈবাহিক প্রকাশ কবি আছিল। আপোনার নামটো কি ক'লে? কি অ্যামোচন বনকটকী—আপোনা ক'ল মনুষ্যের আঁচবাবলৈ কোনে কলে? কি আপুনি মন্ত পাঠ কবি? হনি হনি আপুনি মন্ত পাঠ কবি নকলোকে Bore নকনি দেই। আজি কিছুদিন আগতে ঘোমটা-মাতে নকলোকে মপোনত দেখুৱালে দে, এতোকৈ পুজাৰ মণ্ডপত হিন্দী গানৰ সলনি অন্য কিবা বজালে নকলোকে চাবখাব কবিব আৰু সেই-ই পুজা মণ্ডপত হিন্দী গানৰ বেকত বজাবলৈ ঠিক কনিলে। আনকি পুজাবীয়ে মন্ত লোৱাৰ সময়তো Full volume ত “মেনে তুমকো দেখা, তুমেনে মুজকো লেখা এটোৱে”—“আদি বেকতী” বজায়, বাবাবে পুজাবীয়ে নিজেই কি কবিতো আকৈ ক'ব মোৱাবে—পুজাবীয়ে এই কাৰ্য্যত ভালেই হুৱ কবন পুজাৰ মন্ত পাহৰিলে “শা ম মন্তটোকে” দহবাব লাগি কবিলেত কোনেও ক'ব নকি নোৱাৰে। কেনেদৰে আপুনি নিজকে মন্ত পাঠকাই ক'ব নকলি। আপোনালোকে কি কলে? কি মন্ত আত্মী নাকি? মোৰ ম মন্ত আত্মী হ'ব লাগে, হেদি মোক সিদ্ধান্তে কেলেই গালি পাবিছে নাক? বৰ্ত্তমান আধুনিক যুগত কোনেও বিজ্ঞা দিনত পুজাৰ আঁচীন তথা কৰবজা যুগতকৈ উন্নতি (১) হৈছে তাকেহে মন্ত কৈছো। হেঃ হেঃ আপোনালোকে যদি বেয়া নাথায় তেনেহলে পুজাৰ আগমনৰ লগে লগে কোনেদৰে মগবৰ চৌকিশে উন্নয়ন হয় আৰু কোনেদৰে তেওঁলোকে আৰু অতিবাহিত কৰে আৰু মূলমূলকৈ আপোনালোকৰ আগত কৰি থকি থকি—

প্রথমতেই পুজাৰ সময়ত মানব অগৰে থকা বিভিন্ন পুজা কমিটিৰ বিষয়বসীয়া আৰু সদস্য

সকলৰ গাভতত নাইকিয়া হয়। সমিতিৰ সম্পাদকৰ চিনাকি তথা গাভী থকা তখনমানক নাকি প্রথমতে পুজা কোনেও পাতিব লাগে আৰু আপোনা কৰে। (তেওঁলোকে নাকিলে পুজাৰ বিষয়ে একোকে নাজানক) তাৰ পিচত কিবা এটা মূল্যৰ টকা সেই অঞ্চলৰ বাবে (এটাকৈ আৰু হোৱোৱাৰ বাবেও) বিক্ৰি কৰি দিয়ে। তাৰ পিচত টকা হোৱা আৰম্ভ কৰি দিয়ে। তথায়া সকলক সেই সময়ত মানব হোৱা কৰা কৈ টকা আদায় কৰে। যুট টকাৰ অঙ্গপ কৰা কৰি কাকো থিমিৰে বাবতায় নিশত যবজ কৰি বিষয়বসীয়া সকলৰ আত্মীয় স্বজনৰ বাবে প্রদানৰ বাবে তথা চাহ জমগানৰ বাবে ব্যৱহৃত কৰে। ইয়াৰ বাহিৰে অন্য কোনো মন্তৰে হ'ব নকলক তথা প্রদানৰ ভাগ নাথায়—মন্তৰে হ'ব নকলক—তেওঁলোকে এওঁলোকৰ আবেদন কৰি মন্তৰে কাকো আত্মীয় আৰু আত্মীয় কৰি দিয়ে। (তানো ল'ব নকলক হলে নকলোকে মন্তৰে আৰু নিৰান প্রতিজ্ঞাতি দিয়ে)। কলত মন্তৰ মূল্যৰ চিন্তা নহ'ব নাহি নকলক আৰু নকলক আত্মীয় পৰিচালকে কলৰ পৰা ছাটীয়া চাটিল কেইটামানৰ বাহিৰে অন্য একোৱেই নহ'ব। তপুতে নকলো মন্ত বিসয়বসীয়া সকলৰ আত্মীয় স্বজনৰ আত্মীয় বিত্তৰণ কৰি পেলায় হেদি, এইখান আমাৰ এলেকাৰ সম্পাদকৰ দেখোন Compulsory retirement হোৱা বিষয়, তেওঁৰ অঙ্গপত বোলেদিয়াট টকাৰ অঙ্গপত অস্ত্রায়ণ হ'ব আৰু তেওঁৰেই দেখোন পুজাৰ বৰ্কেমকী। আগতে কৰা পাৰ্শ্বকায়ক জোৰ-শিঁতৰ বাবেও এই আনুষ্ঠানৰ লগত জড়িত হৈ আছে। চাকৰী কৰাৰ সময়ত অৱশ্যে তেওঁ

সেই কালে যুব কবীর সময়ে নাপায়। চাকনি
মোয়ার পাছত ভেঁট আক এইখোবর মাজতে
Popular হয় (ছয়োফালে)। হেঃ হেঃ দীঘলি-
পায়াব পূজা সমিতির সম্পাদকে ক'তা চাকনী
বাকনী মকরাতিক আশামত চলি আছে। গভিকে
পূজাব এমাহমানব (আগনে পবা এই
এই সকল পোকব পা সাতখনকঠিবন হয়।
পূজা শেষ হোৱনে পাছত এই ভক্ত সকলে
গোঁসীমক বিসর্জম দিগাব পাছত পবা পুৰি
পূজা মহালৈকে মগল এক বছৰ শোকধৰ্ম
পালিত কৰে অৰ্থাৎ পূজাব এমাহ মানব আগনে
পবা খোৱা ফিন্টাবৰ মলনি 'ভাংকা' বা 'চাৰমিনাৰ'ৰ
ধাৰণা কৰে। সেই সময়ত কান্ধা উজ্জিক মাজ
পোতাৰত ময়লাই ঘৰে আক মটৰ গাছা
বিলা পাবিত্যগ কৰি শাদবকে নৰ কৰিবলৈ
কন। চকুচৰহা সকলে কৰি যোৱে এওঁলোকে
পূজাব পইচা গাৰি মলনকিন ভাঙত থাকে
আক সেই পইচা শেষ হোৱনে লগে লগে
এনেবনে চলি। আচলতে গভীৰ-জক্তিত আশুত
হৈ এই ভক্তসকলে গোঁসীনী বিসর্জমৰ বেলাত
মুখত কি দিগাবেউ আছে, কি-মাজ পিছিতে আক
ক'ত গৈছে আদি সবলোমোম পাহৰি নাহে।
এই চকুত চেলাউবী নাইকিয়া উবিয়া হিপিটো !
জুই কি জলি : কি পূজাবত সকলোৱে
নাহি নহি ক'ব নোৱাৰা হৈ থাকে: মহাপালা !
পূজাত ইমান ভুৰি পাকি পাবিগম কৰে, আক
উপশম কৰিবৰ বাবে তেওঁলোকে নৰম জিঙাণে
অলপমান বিলাতী পানী গামেই জাতিয়া, তাতেনা
তাইতৰ কি হ'ল ?

পূজা অহাৰ লগে লগে আক এক শ্ৰেণীৰ
মাগুহৰ মাজত ইলকুল কাণে। তেওঁলোক হ'ল
নাটক কৰা নল। পূজাব এমাহ মানব আগবে পবা
এওঁলোকৰ মাজ ভত নাইকিয়া হও আক
নাটক মোমাৰ কৰি ভাত লগা অভিনেত্ৰীৰ বাবে,
অভিনায়কৰ ভূমিহাতে মনি যোগাব কৰি কুব
মুগল ভাবে বিহাটল কৰে। এওঁলোকে ইমান
দুখীয়া বিহাটল কৰে আক ভাল অভিনয় কৰাৰ
প্রতিশ্ৰুতি দিয়ে যে বছতে পূজাব দিনা ভাল
অভিনয় দেৱাৰ আশানে বাট টাই থাকে:
আক তেওঁলোকক ভাল অভিনয় দেখুৱাবলৈ
আমাৰ অভিনয় গোচিয়েও বিহাটল আনন্ত কৰি
নাহু বহা। অৱশ্যে যদি বগজাই কান্ধ
কৰি হুৰি কৰে এনেদলে ভবমাত আনন্ত
কৰে। পিচত অৱশ্যে অনিবাৰ্য্য কাৰণবশতঃ
সময়ত আনন্ত কৰিব নোৱাৰাৰ বাবে ক্ষমা
বিচাৰে। বৰ্শকেও অনিবাৰ্য্য কাৰণতে ক্ষমা
কৰে। বছৰ দিনৰ আগৰ তথা বাতৰতা তথা
তথীৰ পূজাব কাৰত ভক্তসকলে মোমাৰল
এটলি ধৰিহে মজত ভূনি দিয়ে। মোমাৰল
কুপাত তেওঁলোকে ইজমন গচন মিজনে মাজে
মাক অৰ্জ্জনে কান্ধই বুক কৰে, দুখীয়াধনৰ
বধন
নাৰথী হও ক্ৰীকত। এইবোৰ নাটক ভবা
পাছত পবিচলকে গম্ভীৰ্য্য ভাবে ক্ষমা বিচাৰে।
ইয়াৰ পাছতেই আনন্ত হও আচল অভিনয় গুণি
কমত। অভিনেত্ৰী সকলে মোমাৰল পান মক-
বিলেও পান কৰিবলৈ কাণ্য কৰি মলনকৰে
অভিনয় আগবঢ় কৰে ইত্যাদি.....
সেইহে এই সকলে পূজাব আগমনৰ লগে লগে
এওঁলোকৰ পা সাতখন আঠখন নোৱাৰাৰ

কথাই নাই, তেওঁলোকৰ মতে গোসাঁনীৰ আৰ্শ-
বানৰ বলতেই তেওঁলোকে বহুবি বহুবি গ্ৰীণকনক
মদনৰ ভাণ নিবলৈ সক্ষম হৈছে—আ গোসাঁনীৰ
ভক্তিৰ আশুভেই এই সকলে প্ৰতি বছৰে
এনে অভিনয় কৰি আহিছে আৰু কৰিবও।

ইয়াৰ পাছত আহিল আমাৰ দেশৰ ভকত
ভকতীসকলৰ কথা। নগদৰ প্ৰায়বোৰ ছোৱালীয়ে
প্ৰতি বছৰ প্ৰেমাচন পাই, প্ৰেমিক দলনি কৰে,
তই কি ক'লি—কি এইটো মিছা কথা? হেঁথো!
যোব বুৰায়েবৰ ছোৱালী উমাই কটক হানত
ভকতক নগদ মান্ত হেঁথো, দশমমান্ত উপত্যক
আৰু খেটিক পাছ কৰি গাড়ীতকা ঠিকাদাৰৰ
লগত প্ৰেম কৰা নাই জানো? এওঁলোকক নিচিনা
বোনে পূজাৰ এমাহৰ আগতে পৰা বেলেগ
বেলেগ ঠাইত এমুগেইজনেট কৰি পোৱা
গাকে। তেওঁলোকৰ মতে মনৰ প্ৰেমমাক
হেঁথো পজুৱাই পাবৰ বাবে পূজাই হ'ল
উপযুক্ত উপলক্ষ্য। প্ৰেমিক, প্ৰেমিকাই যত কৰ
আজি আমাৰ বহু বাকীবী মিলি কৰুক ঠাইত
পূজা চাবলৈ যান—বৰত কোনো অপত্তি নাই।
কলত কই থক হেঁথো পজুৱাই লৈ কৰা লাভিলে
নগদ ভণি চালে আৰু.....
গতিকৈ এই সকলে কোন মাজেৰে পূজাৰ বাবে
সংজ্ঞা মাথাকিব। সৰ্বসামান্যতে তেওঁলোকে
দিনটোত এবাৰ মানহে সৰ পায়, তাতো ধৰা
পৰাৰ ভয় থাকে কিন্তু পূজাত কোনো ভয়
কাকৰ নাথাকে। ইয়াৰ লগে লগে যি সকল

ডেকাই পূজাৰ আগমনৰ লগে লগে উৎসাহিত
হৈ পৰে, তেওঁলোক হ'ল লগবী নথকা ডেকা
বা লগবী নথকা গাভৰু। বাতিপুৱাই পূজাৰ
সলীলৈ নাও বুলি নগদৰ সকলো নোব গলি
আৰু উপগলিত বুলি পেলাই আহে। পূজাৰ
পলীত গোটা ধোৱা গাভৰুৰ কালে ডেকাৰ
চক আৰু বাটাত চিগাৰেট হোলি থকা
ডেকাৰ কাণে গাভৰুৱে চক খৈ দেখক অন্তিমত
পূজা কৰে। সেই কেইদিন নাক বাপেক, ককাই-
জনী একেলগে আহিবলৈ অন্তৰিমা হয়। ডেকা
সকলে ভক্তিত অন্তৰণ পৰা পৰা সকলো বিশেষ,
বিশেষণ, বিশেষণীয়া বিশেষণৰ কথা আঁতৰ কৰি
দিয়। গতিকে ডেকা সকলে অনুকৰণে লৈকে
পূজা অহালৈ বটি চাই থাকে। সেই কেইদিন
তেওঁলোকে মনৰ আনন্দতে জেপত থকা খইচালে
দিনাৰী পানী নাই পাৰা বেগ বেলে। বিবি-
লাকৰ ঘৰত বিলাতী পানী কালে গালি পৰাও
ভয় থাকে, তেওঁলোকে পূজা বুলি কিবা এটা
প্ৰেমে উলিয়াই আঁকমহাক হলেও নোৱাৰ লয়।
যুটতে আজি কালি পূজাত কোনোও আগৰ
নৰে যুষ্টিৰ আগত উপবাসে থাকি পূজা নকৰে।
শক্তিকা আগবঢ়াব লগে লগে পূজাৰ বীতি নীতি
সম্পূৰ্ণ বেলেগ হৈ গৈছে। যি সকলে আগৰ
নিবনেৰে পূজা যানে তেওঁলোক 'মাদ্ৰাস্তা'
যুগৰ বুলি অভিহিত কৰা হয়। যি সকলে
পূজাৰ আগমনত উপকৃত হন সেই সকলেহে
পূজাৰ বাবে আক্ৰোহেৰে বাট চাই থাকে।

মৰম

বিচাৰি

মৌৰমা হাতীলকাঠা
১৪ বাৰ্ষিক জাতক (কল্যা)

পুৱান মৌলগী ক্ৰমান্বয়ে মধুৰ—পৰীয়ে তাক উপলব্ধি কৰিবলৈ কামেৰে গাতিপুৰা মৌলকাঠে বিচনা এৰিলে। তাত কেখনে আৰু পুখিৰী-বনক নতুনকৈ দেখিছে বেন গাথিলে। দিনৰ পুখিৰীখনৰ ফলত এই পুখিৰীখনক কোনো কামৰ বাই কোৱা নাহি। মিকাক লুকনি বি পৰীয়ে কলে—“বনক নতুন, পুখিৰীখন এইখনেই আৰু ইয়াৰ কোনো পৰিৱৰ্তন নোহোৱা নাই। কেৱল মোৰ মনৰ পুখিৰীখনৰে পৰিৱৰ্তন হৈছে।” তাত বাহিৰৰ পুখিৰীখনৰ ইমান মনোমোহা মৌলগী গছতকিনেই উপভোগ কৰিবলৈ পোৱা নাই।

এইবাবে তাত গৈ গৈ আগফা ৰ ফুলনি ভৰাৰ মাজত থকা মক বেজখনত বহি থকিল। তেহাল লগে লগে তাইৰ মনলৈ বিবাহৰ জোৱাৰ নামি আহিল। কিয়নো এই বেজখনত বহিয়েই আজিৰ পৰা তাত বহিবলৈ আগতে শাস্ত্ৰৰ জুৱাৰ লগত সাংসাৰিক জীৱনৰ সোণালী নেশ্যন বঢ়িছিল। কিন্তু পৰী আৰু শাস্ত্ৰৰ সেই মনোমোহা মনোমোহা হৈছে থাকিল। তাক বাহিৰত কৰাবলৈ কৰাৰ আগতে শাস্ত্ৰৰ হেৰাই গৈছিল।

বিবাহ চিকানলৈ এৰাৰ আগতে শাস্ত্ৰৰ মাক দেউতাকক জাকজমকীয়া কৰি এটি গলি আৰু পৰী—মৌলগীৰ জাক জাকি পৰিৱৰ্তন এটা মৰমৰ লগত লগত লগত। পৰীৰ ডাঙৰ আঁঠুৰ কাৰুণিক কামৰ মৰম। নিশ্চয়কৈ কাৰুণিক সম্পত্তিৰ এক-মাত্ৰ মৰমৰ হিচাবে পৰীয়ে মকলৈ কাম কৰাৰ অধিকাৰ মাক-দেউতাকৰ পৰা পাইছিল, আৰু পাইছিল অপৰীয়াৰ মৰম। নতুন ইঞ্জিনীয়াৰ শাস্ত্ৰৰ জুৱাৰ লগত পৰীক পৰিচয় কৰাই দিছিল অজুৰ কাৰুণিক নিজেই। মনোমোহা চেহেৰাৰ শাস্ত্ৰৰ মৰম বাহিৰত অজুৰ কাৰুণিক বিমোহিত হৈছিল। মনে মনে চিন্তা কৰিছিল—শাস্ত্ৰৰ পৰীৰ বাবে নিশ্চয় উপযুক্ত হ'ব। নেহেৰে আগমদিনা শাস্ত্ৰৰে ভাবা মন বিচাৰি আহি অজুৰ কাৰুণিক মৰম মোমাৰীতে তেওঁক এৰি দিব লগত হৈছিল।

অতি কম সময়ৰ ভিতৰতে শাস্ত্ৰৰে কাৰুণিক পৰিৱৰ্তনৰ তিনিওটা আৰম্ভণিৰ আৰম্ভণি কৰি পেলালে। তেওঁ হৈ পুখিৰী কাৰুণিক সম্পত্তিৰ মৰমৰ ‘শাস্ত্ৰৰ হোণা’ আৰু পৰীৰ। পৰীৰ অধিকৈ চেহেৰা ‘তল’। শাস্ত্ৰৰে এদিন এফাঁত

কেনেকি হ'ল, কিয় হ'ল ! লগানব নকল কামনা
বাঘে পিতৃ দাত কিমান তুলিলে মানিব পাৰে,
তাই কেনেকৈ বুজিব !

লাহে লাহে গৈ তাই দেউতাকৰ কোঠাত সোমা-
লগৈ। দেউতাকৰ মেজখনৰ দৰা থোৱা ডেৰাজ
কেইটা খুলি কিবা বিচাৰিবলৈ ধৰিলে। অৱশেষত
পালেগৈ তাইৰ দাকিত বস্তুটো—এটা স্লিপিং
টোবলেটৰ বটল, বাচি বাচি আঠোটা টোবলেট লৈ
তাই নিজৰ কোঠা পালেহি, হঠাতে শ্রীকৃষ্ণৰ ফটো
খনত দৃষ্টি পৰাত তাই বনক খাই ব'ল—তাই কি
কৰিব বুজিছে এয়া ! নাই, নাই ই হ'বই মানিব,
তাই আজি সকলোৰে হনমন পৰা বঞ্চিত কিল

'তহু'—তহুৱেয়ো তাইক কেতিয়াও প্ৰত্যক্ষ
নকৰে। আজি তাই হাবই লাগিব তহুৰ কাৰলৈ,
তাইৰ বাবে বৈ বৈ তহু নিশ্চয় পৰিত্ৰাণ হৈ
পৰিছে। আজি সেই পৰিত্ৰাণি়ৰ অৱসান ঘটাই
লাগিল। 'তহু' আনুৰূপ হৈয়া ধৰা। নই গৈছো
তোমাৰ কাৰলৈ—অনুট স্বৰ্গেৰে টেক পৰীয়ে
আঠোটা টোবলেট এটা এটাকৈ খাই বিচনাও
হাপৰ দিলে। লাহে লাহে তাইৰ টোপনি আহিল—
গভীৰ টোপনি। তাইৰ সেই টোপনি আক
কোনোদিন নাভাগে। দাহিবত তেতিয়া জা
কাকতিৰ গাভীৰ হৰ স্তন্য হৈছিল।

KKH Library

সেইসময়টো মনোবজ্ঞান নামে শুধিবে
বড়ত মাথুহেই চিনি নাপায় । কিন্তু প্রিন্সিপাল
বুনি কলে তেওঁক মোহটোৰ বৰ্কাৰিক বানীয়াই
চিনি পায় । সেই বুনি কেই কলেজ বা তেনে
কোনো Institution ৰ Principal নহয় ।

ঃ প্রি পি পা লঃ

আক Principal হ'বৰ বাবে বিশ্ববিদ্যালয়ে
নামৰ পিছত লগাই দিয়া চক্ৰকীৰ্ত্তা (M.A.)
স্বাক্ষৰকৰো তেওঁৰ নাই । কিন্তু তেওঁ Principal
হোৱালৈ আহোৱাৰ বাবে

Principal ৰ এটা চক্ৰ আছে । যাৰে

ঐতিহাস চক্ৰ গাঁৱে
২০ বাৰ্ষিক প্ৰাক্তক
। কলা ।

জানি লগত তেওঁ কথা নাপাতে । আক তেওঁৰ
ভাল লাগে তেওঁৰ লগতহে তেওঁ কথাৰ মহলা
মহলে । তেওঁৰ কথাৰ বাসনখন ভাঙৰ বহল ।
কিন্তু অসমীয়া । আক সমীচৰতা থাকিলেও তেওঁৰ
বৈমাতৃনা কথাৰ মাজত সেই সমীচৰতা উপলব্ধি
কৰা বৰ কঠিন ।

মাথুহৰ কথাবিশাক বুজিব পাৰি । বাহিৰৰ
মাথুহটো মাথুহে দেখা পায় । কিন্তু ভিতৰৰ
প্ৰতিটো মাথুহেই মাথুহৰ বাবে জুৰীয়া ।

Principal ৰ বিষয়ক পুনৰ কথাৰ বাবে
জানি আছে । কিন্তু কৰ্মতাৰে অৰ্থাৎ Prin-
cipal এ কেতিয়াও নাইহে । অৱস্থা হোৱিব
লগা হলেও জনবৰণৰ এটা বিক-বিক্টৈ হোৱি
মানে মিটো হোৱিব তেওঁৰ শ্ৰোতাসকলক শুনন
ইচ্ছাৰ পাবে । এই মানি মিচিগা লাগ-বাগ
নোহোৱা কথা আক হোৱিটোৰ বাবে মনোবজ্ঞান
ভাষী Principal ৰ উত্তৰাধিকাৰী হৈছে ।

Principal মোৰ কনসে পুণী জায়ে
আছে । বাহিৰৰ R-Com পাৰে । ইলেকট্ৰিক
গাৰ্ভাৰ Accountant কৰে । চৰকাৰী কাল ।
মোৰ গৰত কেই Politics ৰ কথা পাতে ।
মাজে বাবে বুজীয়া কমাও উপভাৱ । এতিয়
কেই কথাৰ মাজতে কল—

‘মৰম চৰকাৰ কথোৱা মোৱাৰ মূলতৈ হৈছে
E.&D. আৰু P.W.D বিভাগ’ । মই কলো—
‘কি? E.&D. বিভাগটো নথকাহলে দেখোন
অসমখন হানিপানীৰ গঢ়াওঁত লুপ্ত হ’লহেঁতেন ।
আক P.W.D বিভাগে সচল ব্যৱহাৰে বাট
পথ নিশ্চয় নকৰাওঁহেঁতেন আগৰ বাতাব্যক শূ-
ব্যৱস্থা নহলহেঁতেন । আক মাথুহে মোকাপানীৰ
বাগী ফেনেকি শিজা কীজা লৈ আচল ভৱতাব
মুখাখন পিছিতত বুনি পৰিছেই দিব নোৱাৰিলে
হেঁতেন । মুখাৰা ও অসমতবাস আমদাশি নশ্তানি
নথকাওঁহেঁতেন আক ভৱণৰ মোৱেদি যদি বিভিন্ন
মাথুহৰ সংস্পৰ্শত বাহিৰৰ পৃথিৱীখন নেদেখিলে-
হেঁতেন মাথুহ কিয়ান জানী হৈ উঠিলহেঁতেন ?

আজ বা.....—কবলৈকে মাথাটো । যেন
কবোৰ বাহতাহে জুই জখিল । Principal এ
একালক পৰা চক্ৰবৰ্তী হোৱাৰ কাৰণ
দৰ্শাই এটা দীঘল বক্তৃতাকে সি দিলে—‘বাল
দ্বিক নেইবোৰ কথা । এতিয়া অৱশ্যে কথা হ’ল
E & D বিভাগে অসমক চুকাই কৰিছে ।
আচলতে কি জানে । বানপানীত মাথুহলৈ
যি সকলো বস্তুগি তোলে সেই সকলে তিনিভাগৰ
এক অংশহে চক্ৰবৰ্তী পঠায় । আৰু বাকী
দুই অংশ নিজৰ পকেটত । আনহাতেদি বনভিৰী
নিৰ্মাণৰ ক্ষেত্ৰত চক্ৰবৰ্তী যিমান টকাৰ ব্যৱহাৰ
কৈয়াৰ কৰে ঠিক তাল আধা অংশহে কাম
হয় । বাকী আধা টকা ইঞ্জিনিয়াৰ, অস্তৱচিহ্নাৰ,
মহৰি, কনষ্ট্ৰাক্টৰৰ মাজত ভাগ হয় । আৰু যেতিয়া
বানপানীৰ সময় হয় তেতিয়া অষ্টাৰিক চিনা বা জেপ-
নাইজি কথা কেৱল এককথা খালি পোলাটোৰ ঠাইত
হুৱতাৰ নামকৈ হাজাৰ টকা পৰিচয় কৰি অসম
সেৱাৰৰ হোলকৈই অসম চক্ৰবৰ্তী হোৱাৰ ভাৱিছে
জানিব এই ইঞ্জিনিয়াৰ, অস্তৱচিহ্নাৰ আদিৰে । জেনে-
জুলত বাইজ বাৰ পানীত ক্ষতিগ্ৰস্ত নহ’ল কি হ’ব ?
গণতন্ত্ৰ দেশত যদি ধনতন্ত্ৰৰ পূজা কৰি চক্ৰবৰ্তী
জুৰুলা কৰে তেন্তে E&D কিয় লাগিছে ?
আৰু P.W.D. ৰো সেই একেই । আৰু আইন
Department এ যে চক্ৰবৰ্তীৰ মুখত নাম নোদোম
নাই এনে নহয় । কোমাইছে যদিও এই জুটাবা
বনে বেছিকৈ লোপাব পৰা নাই । কি কৰ’ ?

লাগবাত নোহোৱা মাথুহৰ কথাত কি কৰ ?
নই কিবা এটা কলেই তেওঁ বেলেগে কিবা
এটা ক’ব । নহ’ত চক্ৰবৰ্তীৰ ভাল বুলিব, নহ’ত
E&D. বা P.W.D. ক ভাল বুলিব ।

অন্য পিৰাত কথান অন্য সলনি হ’ল ।
তেওঁ কলে—‘বুজিছে অসমত চাকৰিয়েই নাই ।
যোৱাৰণ মোৰ ভাইজা ল’ৰাটোৱে B.A. পাছ
কৰি একজনত চাকৰিৰ বাবে পিয়ন, কেবাৰ্ণী,
নাউনলৈকে ১২০টা ইণ্টাৰভিউ দিলে’ ।

—নই কলো—‘পিচত’ ।

‘চাকৰি নহ’ল । বুজিছে অসমত গাঁও বিদ্যালয়
নাকে গুৰুপাৰা লক্ষ্যৰ । মান টকা আছে নহ’ত
সেইখন দেশেহে কিনিব পাৰে । আৰু অসমৰ
ভিতৰত চাকৰিও জেনেকুৱাই । মান টকা বেছি
জানহে চাকৰি । ‘ইণ্টাৰভিউ’-নামে ভিতৰচোৱা’ ।
টকা কিমান ভাৰিছে জোক উলিওৱা । বুজিছে
চাকৰি বৰ দুখখাৰা সম্পদ — ।

—নই কলো—

‘আপোনালোকৰ গাঁৱত বেলে তিহি পুৰা
কৰিত নাটো বৈছে । তাকে বেছি কৰিবলৈ লগাই
দিয়ক । বহুত যদি ছটা বেছি কৰিব পাৰে তেন্তে
সি চাকৰিতকৈও বেছি টকা পাব । তাৰোপৰি
লগতে কুকুৰা কাৰ্য এখন গৰ পাৰিলে তাৰ জীৱনত
আৰু চিন্তা কৰিবলৈ একো নাই’ ।

মোৰ মতামত শুনি Principal এ কলে—
‘এবা কথাটো জানেই হ’ব । কিবা এটা কৰিব’ ।

কিছুদিনৰ পিছত Principal ক’বাব লৰা
পাৰ্ছীত হ’ব পোৱা কপোন ধৰে বহুতকৈ আৰু
বাহিৰত চিনাই কাম কৰি থকা মোৰ পৰিবাৰক
জুখিলে—‘জৈন্তা আছেনে ? ’জী’ নাতি
দিয়কজন ।’

বাহিৰলৈ আহি দেখিলে principal গোৰা
এখনত তৰি আনখনতে চকু দুটা বুলি আছে ।
নই কলো —

‘জামুলী দেখোন’ ?

‘এবা ভটিজা ন’বাটোন চাকরী এটান বোলাব কৰি দিলো বন কষ্টৰ মুখত। এতিয়াহে যদি অলপ শান্তি পাই’।

‘বন ভাল কথা। পিছে কোন Department ত’ ?

‘নকব আক। E.&D তে। বাকিৰা পইছা আছে। আনব চকুত মূলি দি চলিব পাৰিলে সি জবাবতে মাহুহ হৈ যাব। বুজিছে আজি কালি মুকুত টকা মহলে মান নাই’।

ভিতৰি ভিতৰি মাহুহজনৰ কপাত গুড়িৰ টাচি উঠিছিল যদিও তাক বাহিৰত প্রকাশ নকৰিলো। যি মাহুহে E&D বা P.W.D ক ভাল চকুৰে নাচায়, সেই মাহুহে নিজৰ ভটিজাকক E.&D ত চাকরী দিয়েই সে শান্তি পায় তাক মই বুঠেই ভবা নাছিলো।

আন এদিনাখন Principal এ মোক নগ্ৰা জননলৈ লগ হবিলে। হঠাৎ তেওঁৰ লগতে গেলো। গৈ থাকাতে পেবেলেল পিছা, বনকাট দিয়া বগী ছোৱালী এজনী দেখুৱাই কলে—‘বুজিছে আজি কালি মতা হাইকীৰ একো চিন হবিলে নোৱাৰি। ছোৱালীয়েও লংপেট-চাঁট পিন্ধিবলৈ ললে। পুৰুষ আৰু নাৰী চিনিবলৈ হলে কাৰণ ইয়েবিং চাব লাগিব। আৰু তেওঁৰ বাদেও ছাতি বোৰ যে ওলাইছে আৰু জপাই ভাতি চিতি তাক ভেমিটি বেগত ভবাই থব পাৰে আৰু সেইটো মেজি পেবেলেল এজোৰ পিছি বাটাইদি টগ থাকিলে কোনোবা তাঁচপাটৰ জকাবৰ নিচিনা লাগে বুজিছেনে’।

কোনোবা ছোৱালীয়ে বেলবটম বা পেবেলেল পিন্ধিলে তাঁচপাটৰ জকাবৰ নিচিনা যে লাগে

সেইটো বই আকিলৈকে কাননাই কবিব পৰা নাছিলো। দেবাত Principal মোতকৈ সব বছৰমানৰ ডাঙৰ বেন লাগে। কানন চুলিবোৰ অলপ ভালকৈয়ে পৰিছে। চকুৰ চমমায়োন গুহাই দিলে কোটোবত সোমোৱা চকু ভটা দেখি বুঢ়াই হ’লমেন লাগে।

মোক দিয়া কবোৱা চাবি বছৰ হ’লহি। Principal এ মোতকৈ বছৰ বছৰৰ আগতে কিয়া পাতিলে। কিমান বছৰ হ’ল তেওঁৰে মনত নাই। ষৈনীয়েকে ভাইভৌৰ্ছ কৰাই আজি ১২ বছৰ হ’লহি তেওঁৰ মতে। আমি হৈছে আধুনিক যুগৰ মাহুহ। কপৰ প্রদৰ্শন নিজে কৰিবলৈ লাভ কানিলেও আনো কৰা দেখি ভাল লাগে। কানন পৃথিৱীখনৰ যৌন্দৰ্য্য সৃষ্টিৰ মূলতে হৈছে বুক-বুকতী। বুক হৈ থকাতলে ময়ো কিজানি বিলাসীতাত উঠি কৰিলোহেতেন। ভটিজা হিচাবে ভাটুৱী ঘণ্ট আমি বোলাব কলনা কৰোঁ যদিও মনৰ ভাৱবাশি প্রকাশ কৰিবলৈ মাজে মাজে সাহিত্যিকো হওঁ।

Principal এ মোক লগত চিনাকী হৈয়ে তেওঁৰ বিষয়ে এখন উপন্যাস লিখিবলৈ কৈছিল। সমস্ত তেওঁৰ বাহিৰত নকলো কপাই কব। কিন্তু আচল কথা হ’ল; এনেকুৱা বেবেবিয়া কথা কোৱা মাহুহৰ চৰিত্ৰক লৈ কেনেকুৱা গৱনৰ উপন্যাস লিখিব ভাবি একো ক্লিবা কবিব পৰা নাই।

অলপ খুব ঘোৱাৰ পাছত দেখিলো গোলাঘাটৰ পৰা ঘোৰহাটলৈ চল) Public Bus ৰ পৰা কাটৰ ওচৰত মাহুহ নামোতে মেখেলা চানৰ পিছা ছোৱালী এজনী ঠেলা হেঁচাত গড়ীৰ পৰা পকা

নাষ্টোক্ত-হাস্যমুখি খাই বাগরি পাবিল ।

‘জমা জমা নামা নামা জোতালীজনীয়ে ভাল
হুব পাঁইছে সেই । জাই পাঁজকেহে কম্বা নাই ।
বুজিছে এই মেথেনা চানবন বুগ আক টুকলিল ।
এতিয়া জাই পেরেলেগ বা বেসবুটস পিক্তা এসে
কেতিয়াও নপায়ে নহয় । পাউকতে জাপি আদি
নামিব পাবিলেইহেভেন । মেথেনা চানবতকে সেই
বোবেই ভাল বুজিছেনে’ ।

মই আক ভেওঁব কথাতে কি বন । মনে মনে
হাঁহিলো মাত্র ।

কথা আতি যে থাকোতে বজায়র বুল শালো
যে । কথা নাই বতরা নাই Principal এ মোক
‘আহকচোন আহক’ বুলি প্রায় টানি মিঠেই
জাতির মোকাম এখনক সুমুঠাই দিলে । তার
পাঁজত ভেওঁ সেই জাতি মেলি ইহেনেটি বেগত
সুমাই বন পরা জাতি এটা কিমি মোক ক’লে —

‘মটীজা জোতালী জনীয়ে গৈছো । অনেকটা
জাতি এটোব কথা জাই মোক বড় ব নিমর পরা
কৈ আছে । মইহে পাঁরি থাকো’ । — মই
Principal এ অলপ আগেতে নিয়া জাতিব বকুল
ভাটে সৌরখাবন বাবে কলো—‘আপুনি এইটো
জাতিহে ভাল দেখিলে’ । ‘নকব আক জোতালীয়ে
কৈছে । আক ভাটে ইবোনতকে এইটো জাতি
বতত ভাল । ইবোন জাতি চুকে-কানে পেলাই
কলে চোরলৈ ভয় । এইটোব বাবে চোরলৈ
ভয় মই । বকীব হলে মেলি ললে আক বকীব
নহলে জপাই মেলি ভালকৈ বেগত সুমাই হাতত
কলোনাই ললে । এইটোহে ভাল বুজিছে’ ।

মই ভেওঁব কথাতে অবাক হ’লো ।

মুঠলৈ বুঝি আহোঁতেও ভেওঁব লেখাবেই
কেচি । ‘আজি অকিচত কার পবা কেইটকার ঘোচ
ললে, কোন ভেওঁক কি কলে, অকিচত বতি
বহি কেইখন ভামোলে, আক কেইটা চিপাকেট
হলিলে, S. D. O. ব জাদেকব দকাটোহে কি
কলে, বিয়াত কি কি পুরাব, ভেওঁ কি প্রোজেক্ট
হিব—ইয়াদি ইয়াদি ।

জাতি ভাতি খাঁওতে মোব পনিবার ককরে
হলিলে—

‘জামুলী দলো কি কবখন নাগুহ বাক’ ?

‘কেনেটক জানিবা । ইগাবে ভেওঁক
বেলেগ বাতুবে মিশ্রিত করিছে’ ।

‘ভেথোতে যে ভাটীজাকটতর কথা ইমানটক কব
—কিয় নিজর ল’বা হোয়ানো নাই জানো’ ?

‘যৈনীরেক নাগিকিলে ল’বা-জোতালী ক’ব
পরা বন’ ।

‘বিয়া কবোরা নাই জানো’ ?

‘কবাইছিলে । যৈনীরেক বেলেগ জাইজোড়
কবিলে’ ।

—‘কিয়’ ?

‘কেনেটক জানিবা । ভেওঁ মোক
জাতিলেকে কোরা নাই । সম্বর কথাব মাগ-
বাক নাই বাদে’ ।

‘যে নাগুহজনে কেতিয়াহলে বরলা জাতি
খাই আছে’ —

মই উজ্জী কবি কলো ।

‘Principal লৈ জোতাব বর ময়ম দেখিছে ।

কিবা আছে’.....’

‘আপুনিহে কি জানে মতা নাগুহব কথা
—মতা নাগুহে মতা নাগুহব কথা নাগুহে
নহয়’ ।

পিছদিন। Principal বাড়িপুরাতে যোগে
গন গলালহি। ক'লে—

'বুজিছেনে আজি মোব দিন ভাল নয়'।
পড়ি থকা বাহনি কাকডবন টেপুনব ওপবত
বৈ শুখিলো—

'কিও'।

'নকব আজ সেই কেশবন কোঁতবন বিল
এখন পাছ কবটি দিব লাগে। তার বাবে
টকাতে ১০০ দিছিল। ধমকু দি বেদি পখালো।
অফিচর কান অফিচত হ'ক। ঘরত আকৌ
কিয় মোচ দিবলৈ আজিছে। চককাব কান কবে।
বেতিয়া মোচ খেতার কি অধিকার আছে মোব'।

আপনিয়া মোচ বাই পিছদিনা বন পার্থিক
ঠিক মোচ নোপোয়া Principal ব ভদ্রাত
মই জায়ে বাবক কৈছে বাঁধি বিলো। কলো —
ক' ভাবে বহিলে। টকাব বাবক দেয়া বাহুরকা
খেলি পখাই—'এব ভাল বাহিন'।

Principal যেত বহিলে।

ভকবনিছে ভদ্রোবে অসত তুকাণ চাই আক
গ্রেট চমনত গুটাকৈ জাহাজী কল আক গুট
গুট। Boll কবা মুগী কবী দি গ'লহি।

চাহখাই থাকোতে Principal এ কলে—

—'প্রাক্ষয় আশুনি যে ভিত্তিত সেই কাঁচডাল
(টাইডাল) লগাই কবে উশাহ নোপোয়া নহব
নে'।

'কিব হ'ম। চিলাই থাকো নহব'।

'গেজুয়েচন জোরান পাছত সেইডাল বাজি-
লেহে বাহুরকা গ্রেডিটি কখনেকি। মেথো
নোমো গেজুয়েচন আছে। মই নাপাকো কিয়
আশুনি কিয় নাবাজে সেইচো মই কনেকৈ

কন। আবেজতে এইডাল বাহুরকা গ্রেডিটি বাহুর
কুলিও মই নকঠ। ইজার কান হ'ল জাহাজী
জাবন পখা হাত নবা'। মোব উত্তরটো যোগ
হব তেওঁর বাবে উপযোগী ন'হল। ক'লে—

'তোহু এইখাং জায়ে এডাল কিনি।
লগতে জাহাজী এটা। টাইডাল ভিত্তিত বাহি
গাত অকল জাহাজীটো পিছি মুখি কুলি।
বেচ পবন উখিব জায়ে। —কাপ গ্রেটবোথ
মিথলে জাহা ভকবনিছে তেওঁর কপাত নগন
কুলি টাইডাল কলিত মোব হ'লে বাহুরটোল
ওপবত মনে মনে বেচ প' উঠিছিল। শিষ্টাচার
কি ওহু বুজি নোপোয়া বাহুরকা লগত অবদা
ভাইবাক কবি মোব জাহাজীকি লগব করা
বিহব বাহুরকা মই নকঠ। আজ বাহুরটোল
ওপবত মোব না উঠিলেত তেওঁর গাত বি
এটা গেল আজিগ মুখলৈ চালে তেওঁক একো
কবিলে নন বাবান।

পিছদিনা বেখিলো Principal এ বাহু-
মারিক ২২৭/১০ টকায়া চুট এযোবে পিছি
কুনীকাকৈ বাহি কুলি কাটি Brown Colour
ব টুট এডাল বাহি মোব ওচল ওলালহি।
মই বেখি জগবতে আচনিতেই হৈছিলো।
অবশ্যে অজমিত হোয়াব কামন তেওঁর মই
চিনিমই পখা নাছিলো। আম দিনা তেওঁ
কোনোদিন এনেকরা পসিপাতি তেওঁ পিছা মোব
চকুত পখা নাছিল। মই কিয় কোলাব আগ-
ভেই তেওঁ ভিতব মোবায়েই কলে—'এবা বুজি-
ছেনে বিয়া এখন বাবাই লাগে'। ভকবনিছে
গাটা কবিয়ে ক'লে। —'আজি ভাবুলীদাসাক
সম্পূর্ণ নহুন বেখিছে। চাব আকৌ টাইডালত

ধনি কোনোরূপে চলনি নাহিলেই বলা ।*

‘এই নকবা’ আফ, বিরাট লবাহে নতুন মহলেও নহয় । বর্তমান ভূগটো আকৌ আধুনিক বুর্জ হ’ল নহয় । বুজিহা গোলা বহব মই বিরা এখনও মিহে কাণ্ড দেখিলো আক কি ক’বা । মানে কি হ’ল জানা । বিরাধন হৈছিল আমাব সেই D.F.O. মিষ্টান এর. কাউন্সল বন জীয়েকব । বিরাটেল বহত মাথুহক নিমন্ত্ৰণ কবা হৈছিল । তাতে দেই বহুত্তর দাকত আছিল বিশেষ নিমন্ত্ৰণী পত্রমে নিমন্ত্ৰণ কবা কবি, সাহিত্যিক, উচ্চপদবী চমকানী বিনয়াকল । আক তাতে মন কবিত্য কবি সাহিত্যিক সকলে আগ-ভাগেই গুঁঠী, পাড়ানী গিকি থাকে । আক বিরাব উৎসব-মঞ্চলত মিষ্টান কাউন্সেলো বিচিগ্ৰন্থনক সঙ্গীয়ে লাগি থাকিব নোরাখে । সেই মন বহন কবিছিল ভেটনমহাৰ জামব আদালত লবিদালব তেজাই । শিক্রে দেই বিনিমিত কাক-খিত মাকবে এমন সাহিত্যিকব দেবাব বীজিনীয়ে ফটা আছিল বাবে তেওঁক সেকাহিতে ভিতবলে নিরাতে বাবেই তুমৌল এবংো নাখাছিলে । সেই বাবে দেই পু-সাহিত্যিক কনে ননতে ককনমান আখাট পাই বিরাহ মগ্গণব গদা শুচি আছিল । শিক্ত তেওঁ আধুনিকতবে বিষয়ে নিভে গল্প লিখি দাকবিত্ত প্রকাশ কবালে সেইটো মিষ্টান কাউন্সে পড়ি চাকবীন পবা একেবাবে Resign বি গুরাহাজিত আনীর ঘর জ্যাব কবি লাজেগে । সেইবাবে মই অলপ পবিদাত্তিক বগলে নোবো একে দলা হ’ব পানে ।

তকননিয় কালে—‘আপোনাক কবিলে আপুনিও গল্প লিখিব’ ।

‘বি মাথুহে সাহিত্যন সেলাস নাপাট মি কি গল্প লিখিব বুজিহানে । সেইটো একেবাবে Basis life ।’

এটা বেবা বুনি শিকবে সেইটো ভাল বুনি সমর্থন কবা Principal এ সাহিত্য কি কল্প কেনেটো বুজিব । সাহিত্যক কেন্দ্র কবিত্য যে এটা জাতিব অস্তিত্ত উপগ্রহব মনে সাহিত্যব চাবিওকালে বুনি কবে সেইটো Principal ব অজান । জাতিব উপকাবব বাবে এমন মাথুহব নব চিন্তাগোশি লিখিত ভাগাব প্রকাশেই সে সাহিত্যব মূল উৎকল্ড থাকে Principal ব মনে জববজব মাথুহে উপলভি কবা কবিলে ।

বহু বাহু দিন মন Principal সেবে ফটা কবা গদ্য । Hospital ত Operation ব কব মৌক আগাব Principal ব খবরো লবলে মনর পোয়া মাই । Principal ব মলিও মই মাজে মাজে কথাত লাগি মলশ বেয়া পাই বা হৈহো তথাপি ভেওঁব জুতি মোবে কোবো ব্যক্তিগত সেয়া ভাব মাই । ভেওঁ মাথুহাটে বেনেকুরাই । সকলো সময়তে ভেওঁ মাথুহক ভেওঁব কথাবিলাকেবে ভাল পোয়াব নোরাখে ।

সেইদিনা আছিল দেওবাব । Hospital ব লবা বুনি আঠাতে গুলী প্রায় ছটাই ব্যক্তি । মই বাবালান shape ত ভবি দিয়াব লগে লগে স্তকননিয় কলে—

‘Principal ব ভটিজাকে জুয়েকে নাতি গৈছে । মাক দিনমান হ’ল Principal ব অব ।’

‘ইমান দিন কি কবিছিলে । অস্ত্ৰকঃ বহব এটা আগতে কবিব লাগিছিল’ ।— আক একো

মই ঘূৰোৰ সুখোখত পৰিলো । কি বুজি কওঁ ।
ভাবিছিলো গল্প লিখিম । কাকলৈ লিখিম বা
কি লৈ লিখিম, ভাবা নাছিলো । কি বুজাকামি !
গল্প লিখিম, অথচ কি লৈ লিখিম, কাক লৈ
লিখিম, ঠিক কৰা নাই । ভাবি মিজৰে লাভ
লাগি গ’ল । মই একো বোকাৰা নোহি

বা হি ব লৈ

— শিল্পী বাৰুবাৰ
এটা চিত্ৰাংকন
এটা বাৰি

মই বুজিলো —

“কি হ’ল ? গল্প লিখিবা, অথচ কি লৈ
লিখিবা, কাক লৈ লিখিবা নাভান্য । আচৰিত ।
বাক, তোমান চাবিকফালে কি আছে, কেতিয়াবা
চাইজানে । বৰ্ত্তমান চোমোজোম বুজি ভালকৈ
চাইলোহি ” ।

কি দেখিম আৰু ! দেখিবলৈ কিটোনো আছে ?
গলাত দেখি আহিছো । তথাপিও ভোটৰ বধ্যমেতে
বৰ্ত্তমান চোমোজোম বুজি নলো । বৰ্ত্তমান আমেক
এটা চকুৰ পৰা কেতিয়াও আঁতৰা নাছিল । মোৰ
চাবিকফালে শিলৰ দেৱালোৰে দেবা । দেৱালৰ
শিল ঠায়ে ঠায়ে এৰাইছে—হয়তো সমস্ত দেৱালত
সিহৰে থাকিব নোৱাৰি । দেৱালত কিছুমান
মুক্তি আৰু হৰি বুহাই কৰা আছে । কিছুমান

মই গল্প লিখিম বুজি কেতিয়াও অথচ মোৰ
ভোগালীকীয়ে, মিতমিলাই টাহি লিলে । উঃ !
কি টাহি ! টাহি টাহি যেন বাগৰি পৰিল ।
মই অপ্রস্তুত হৈ পৰিলো । মোৰ চেতনা হেৰুৱাব
উল্লেস হ’ল । মই গল্প লিখিম গোলা কথাবাগত
টাহিব ভাবীয়া কিটো আছে ? — ভাবি নাথালো ।
এফা কহেৰে আছে মই বুজিব পাৰিছো ভাই মোক
বিতৰল কৰিছে । ভাই মোৰ নামি ভাই টাহিছে
আৰু টাহিছে । টাহি টাহি কথাত বৈছিলে ।
মোৰ কালে ভীত বুজিছে চাই থাকি মুছিলে —

মানুষ কোনকথা হ'ল পায়ে জানো । অস্থিরমানুষ
ইহুদীবোনের চারদিন দিন শিউত দিন, মাহন
শিউত মাহ, বহন শিউত বহন মনি ধুপমাই থকা
কথাই যেন মোক উপহাস কৰিছে । সিহুতৰ হাতত
থকা তথা বাটি মায়ে ধৰা চিংবোৰ মোক যেন
উপহাস কৰি কৈছে— “কি চাই মাহা ? চাই
পাকিলে কি হ'ল ? পাকিলে কিবা এটা খাবলৈ
দিয়া ।”

মই পকেটত হাত তৰাই কেইটামান ভুলীয়া
পটীয়া উলিয়াই উঠি গৈ কেইটামানক লিলো । লগে
লগে বাকীবোৰোও চিংবোৰ জাগুৰাই নি
মোক ফেলি দিলে । জাহাঁতৰ চি-চিৰনিৰ দৰে
নাউত বোৰ কল তাল নাথি দিলে । উল্লাহ
নোপোৱা হ'লো । অলপ পাছতে চানিকায়ৰ
মাহুৰবোৰে চিহ্নৰ বাঘৰ দৰি দৌৰিবলৈ
হালিক । শিউলৈ ফোৱাৰ সময় মাহ, জোন
পৰিছে কোন মৰিছে পালে মাহুৰ মাহ ; লকল
দৌৰিছে । দৌৰিছে আক দৌৰিছে । দৌৰি দৌৰি
নিহুত এটা অট্টালিকা মদুশ ঘৰৰ কিমানত গোট
বালে । মনটোৰ ওপৰৰ পৰা কেইটামান শকত আৰত
মাহুৰে (?) জাহাঁতলৈ কটা দলিয়াবলৈ ধৰিলে।
কটা দলিওৱা মাহুৰকেইটাব পেটবোৰ পাতিলী
শিয়ালৰ দৰে উলমি পৰিছে, চকুবোৰ হায়েনৰ
চকুবদৰে কিৰণিমাৰিছে । কটাৰোৰ দলিয়াই দিয়াৰ
লগে লগে তলৰ কল্লালদাৰ মাহুৰবোৰৰ মাজত
হেতা ওপৰা লাগিল । বলীয়া কুকুৰৰ দৰে মিঠে
ইটোৱে নিটোক দলিয়াবলৈ ল'লে । তাকে
দেখি ওপৰমহলাৰ হাতেমচিহুৰা মাহুৰ বাবে মাজ
মিকটাই হাঁহিবলৈ ধৰিলে । মাহুৰীৰ গৈ থকা

মানুষ কিছুমানে বৈকৈ কলটো চাবলৈ ধৰিলে ।
ইটক বদ শকতো নহয় খাঁখো নহয় । ইহুতৰ
কিছুমানে হাঁহি হাঁহি পেটৰা মাহুৰ (?) কেইটাব
লানলীলতাৰ প্ৰমাণো কৰিলে । ইহুতৰ মূখত
পোহনীয়া কুকুৰৰ বিনয় কুটি উঠিছে । তাকে
কিছুমানৰ চকুৰ পিছৰাৰ দ্বাৰা ফোজ চাৰনি
কুটি উঠিছে ।

মই মাহুৰৰ এই বিজ্ঞতা দেখি আচৰিত
হ'লো । মাহুৰ কেনেকৈ চানি বেলেগ বেলেগ
আকৃতিৰ হ'ল পায়ে । চানিবলৈ ধৰিলো ।
জোৱালীজনীৰ ফালে চাব দেখিলো জাই মাই,
কেতিবাখি হ'ল গম নোপালে । মাহুৰৰ আগতে
মোক বহীন চেমাহুৰৰ জাতি গৈ দ'ল । পাৰে
মাইৰ দিহাভাৰ কাৰণ উপলক্ষি কৰিব পাবিলো ।
মদুশ মিনিকনি মিক কৰি কি মিখিম মিচানি
পোৱা নাছিলো । হাঁহিৰা পাইলো ।

মই লাহে লাহে বুজি উঠিলো মাহুৰৰ এই
বিজ্ঞতাৰ বাবে মাহুৰ কোন । মই সেয়া
অস্থিরমানুষ মাহুৰবোৰক বুজাব লাগিব ।
যন বেছিকৈ শকত মোহোৱা, অথচ জাহুৰে
খাঁখ হ'বলৈ ধৰা মাহুৰবোৰক বুজাব লাগিব,
কিহু ওপৰ মহলাৰ মাহুৰবোৰ পেটবোৰ ইমান
ভাঙব হ'ল, কিয় মিঠে কটা দলিয়াইছে ?
এটুকুৰা কটাৰ কাৰণে অন্য কিছুমানে কিহু
বলীয়া কুকুৰৰ দৰে হেতা ওপৰা লগাব লগীয়া
হৈছে ? এইবোৰক লিখি, কৈ বুজাব লাগিব ।
মই বুজাব লাগিব কেনেকৈ পাতিলী
শিয়ালৰ দৰে পেটবোৰ কালি পেলাব লাগে ।
কেনেকৈ ভাঙন অট্টালিকা মদুশ ঘৰবোৰ জাতিৰ

নাগে ? মই বুজাব লাগিব এটুকুৰা কঠিন
কাৰণে হেতা ওপৰা নলগাই মানুহ মানুহৰ মনে
থাকিবলৈ কি কবিত লাগে ? জন্তু জন্তু থকা
ইহঁতবোৰৰ বিবেচনা শক্তি নহেই জগাই তুলিব
লাগিব। কিন্তু তাকে কবিলৈ মই ভাৱাত
মাজলৈ মান নালাগিব নে ? নহ'লে মোক
বিশ্বাস কৰিব জানো ? সেয়ে মোৰ দলটোৰ
পৰা এলাই কুউপাবলৈ যোৱাতোকৈ ঠিক
কৰিলো। কিন্তু মই এবি দোৱা দুবটোও
অন্য কোনোবা সোমাবও পাৰে। সোমাই জাপা-
নীৰ পুতলাবোৰক বিশ্বজগত উলটিওতা দেৱতা

বুলি, অৰ্থহীন আঁকবাঁকবোৰক আধ্যাত্মিকতাৰ
শ্ৰেষ্ঠীক বুলি ভুল কৰিব। সেইকাৰণে এলাই
যোৱাৰ আশতে বনটো ভেড়াটোকে ঠিক কৰিলো।
মই ভাঙিব ধৰিলো। অবিৰাম ভাবে ভাঙিবলৈ
লাগি গ'লো। মোৰ প্ৰেছাৰত দেৱালবোৰ বহিবলৈ
ধৰিলে। বৰ বচা মুক্তিৰো, ছবিবোৰ নষ্ট হ'বলৈ
ধৰিলে। মই ভাঙিছো আৰু ভাঙিছো। মই
ভাঙিছো নহি নান, স্ফুটন উদ্‌ঘাটন মোৰ
ভাগৰ আঁতৰি গৈছে। দুবৰ পৰা এটা ভীক
বিঠা মাত্ৰ স্পষ্টকৈ মোৰ কানত পৰিছে—
"চৈবতজি চৈবতজি"

KKH Library

আইনষ্টাইন

শ্রীমুকুল চন্দ্র কুব্জ ।

প্রাক-স্বাভাবিক দ্বিতীয় বার্ষিক,
বিজ্ঞান বিভাগ ॥

সেভেন শতাব্দীর চার আইজাক নিউটনের
পাছত চতুর্থমান পৃথিবীর প্রেরিত বৈজ্ঞানিক আইন-
ষ্টাইন । তেঁওঁর "নিউটন আর বিলেজিভিটি" কথার
আধিক্যে পৃথিবীর অজানা-অজান কতক
আইনষ্টাইনও জীবন-চরিত্র আকর্ষণে—ইতালি
পণ্ডিতবর্গদ্বারা আমন্ত্রণে ১৯৩৩ এসে গেছেন ।

জার্মানির উলম নামক ঐতিহ্য-এটি ইঙ্গরে
পরিচালিত আলবার্ট আইনষ্টাইন-এর জন্ম-স্থল—
১৮৭৯ চনক । জার্মানিতে আইনষ্টাইন-এর বুদ্ধি-বৃত্তি
নিরাম-চোকা-নাছিল — শিকশকসকলের বিবেচ-
নায় তা তেঁওঁ আছিল সাধারণ ভাবে । অত্যাশা
চৈতন্য বহন করত পড়া আইনষ্টাইন-এর বুদ্ধি-বৃত্তি
শুধুমাত্র হঠাৎ করিলে । সেই বয়সেই তেঁওঁ উচ্চ
পণ্ডিতের অসাধারণ পার্শ্বভালি দেখুতেন । তবে
পাছত তেঁওঁ শিক্ষার বাবে চুইজারলেণ্ডে
গেছিলেন । তার জীবিক নিশ্চয়সাধনের পক্ষে
পণ্ডিতের জীবন অল্প ফিলচফি উপাধি লাভ করে ।

১৯০৫ চনক আইনষ্টাইনে বার্ষিক এটা অক্সিডেন্ট
লেটেই পদোন্নতির স্বাক্ষর দেয়া দিয়ে, আর সেই
সময়েই তেঁওঁ বিজ্ঞানি এবং বিলেজিভিটিও গবেষণার

মনোনিবেশ করে । ১৯০৯ চনক তেঁওঁর গবেষণার
প্রথম ফলাফল প্রকাশিত হয়, আর ১৯২১ চনক
তেঁওঁ নোবেল-এই পুরস্কার পান । মতামত-আধিক্যের
কল্পে আইনষ্টাইন-এর নামা-মাটি-বিজ্ঞানের মনুষ্য-
জীব-জগৎ-বৈজ্ঞানিক, কিন্তু সেই বিজ্ঞানে সত্যতা-
বিজ্ঞানিক উপাধি-নোহা-ছিলে । অবশেষেই তেঁওঁর
জগৎ-মত-বুলি প্রমাণিত হ'ল আর সকলোকে
একমুখে তেঁওঁর বিজ্ঞান-প্রেরিত বৈজ্ঞানিক বুলি
স্বীকার করিলে । অবশেষে তেঁওঁ "খ্রিস্টান আর
বিলেজিভিটি"র বাবে লেখল বীটা-পোতা-নাছিল ।
পাঠছিল তেঁওঁর নাম-এটা আধিক্যের 'কোরপ্টাম
খ্রিস্ট'এর নামে ।

নোবেল বীটাম উপাধিত আইনষ্টাইনে পৃথিবীর
বিভিন্ন দেশের পড়া-পুস্তক-উপাধি-সকল-পত্র
আধি লাভ করে । বিভিন্ন দেশের দ্বারা জীবন-
আগতে আর কোনো ব্যক্তিক তেঁওঁর মত-
মত-কথা-হোয়া-নাছিল ।

আইনষ্টাইন-এর মত-পদার-আর-পণ্ডিত-মূলক-
কোনো পার্থক্য-নাহি । শক্তি-মনীষিত-অসম্ভব-
পদার্থ । তেঁওঁ আর জীব-সেখারালে-সে, এক-এক

॥ সম্পাদকসকলৰ প্ৰতিবেদন ॥

প্ৰ
তি
বে
দ
ন

—সাধাৰণ

সম্পাদক—

গোন্ধাৰ্ণী জগন্নাথ বৰুৱা বৰাবিহাৰপুৰ ১৩১৪—
৭৫ জনৰ ছাত্ৰ একত্ৰা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ
প্ৰতিবেদন লিখিব প্ৰাৰম্ভমিতে যি সকলৰ অকুণ্ঠ
সহায় সমৰ্থনত এই বাৰিকভাৱে বহনৰ সুবিধা
পালে। সেইসকললৈ মোৰ আন্তৰিক মনস ব্যক্তি।
আমাৰ কাৰ্য্যকালৰ লক্ষ্যে কাম সুচলকৰণে
প্ৰসংগত নাম দিয়া পৰামৰ্শকে অনুপ্ৰাণিত কৰা
ৰাখে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ মাননীয় অধ্যাপক
শ্ৰীযুত কৃষ্ণচন্দ্ৰ কাকতিদেৱ, ছাত্ৰ একত্ৰা সভাৰ
সভাপতি শ্ৰীযুত নিম্নলিখিত গোন্ধাৰ্ণী, কাৰ্য্যকালৰ
গেহৰ ফালে প্ৰায় এমাহ কালজীৱিতাণ্ড সভাপতিৰ
বাহিৰত বৰা শ্ৰীযুত অকনচন্দ্ৰ গোন্ধাৰ্ণী আৰু

অধ্যাপক অধ্যাপিকাবৃন্দলৈ শ্ৰদ্ধাৰে কৃতজ্ঞতা
জ্ঞাপন কৰিলো।

অনন্তৰ দ্বিতীয় পৃথগি উচ্চশিক্ষাভ্যুত্থান এই
জগন্নাথ বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ত শিক্ষা লাভ কৰিবলৈ
অহাৰ পৰাই ছাত্ৰ সংগঠন আদিৰ বিভিন্ন
কামৰ লগত জড়িত থাকি কিছু অভিজ্ঞতা পাই-
ছিলো। সেই অভিজ্ঞতাকে মূলধন হিচাবে লৈ মোৰ
মনসৰ বহু-বাঞ্ছনীয় সকলৰ প্ৰেৰণা পাই ছাত্ৰ
একত্ৰা সভাৰ নিৰ্বাচনত সাধাৰণ সম্পাদক পদৰ
ৰাখে প্ৰতিদ্বন্দ্বিতাত নামি জড়লাভ কৰোঁ।
এইখিনিতে আমাৰ কাৰ্য্যকালৰ ছাত্ৰএকত্ৰা সভাৰ
বিষয়বসীয়া সকলৰ নামো লগতে উল্লেখ কৰিলো।

সভাপতি—

অধ্যাপক নির্মল চন্দ্র গোস্বামী

উপ-সভাপতি—

শ্রীবিচিত্র কুমার বসঠাকুর

সাধারণ সম্পাদক—

শ্রীপ্রদীপ কুমার মহন্ত

সংসাদান সম্পাদক—

শ্রীবিজ্ঞান বসধনে

উচ্চ বিভাগের সম্পাদক—

শ্রীপ্রদীপ কুমার ভট্টাচার্য

মধ্যমীয়া সম্পাদক—

শ্রীপ্রদীপ কুমার মহা

সাহিত্য সভা সম্পাদক—

শ্রীবিশ্বনাথ দাভনিকা

সভাপতি সম্পাদক—

শ্রীমদীন লখা

জাত জীবনী কোঠা—

শ্রীবিজ্ঞান বসধা

ত্রিফল সম্পাদক—

শ্রীমদীন দাভনিকা

সমাজ সেবা—

শ্রীদিলীপ কুমার বস

কুটুম্ব সম্পাদক—

শ্রীসোমেশ্বর দত্ত

আলোচনী সম্পাদক—

শ্রীসোমেশ্বর দত্ত

জাতী জীবনী কোঠা সম্পাদিকা—

শ্রীসুদমা গোস্বামী

ইয়াংম্যানের প্রতিশ্রুতী পত্রা হুজুরকে প্রেরণ
প্রতিনিধি বাড়ি লেগেই হৈছিল ।

বাংলাদেশ জীবনত মোব কাগজে এনে শুকতাব
লোকে এলিয়ে প্রথম । দেইয়ে অপৈনত অভি-
জ্ঞানে কামিয়ার চমাই মাঠে কিছু ভুল-
ভাঙি হোয়াটো খাভারিক । এবছরীয়া কার্যকাল
চোয়াত এনে এখন বুধ মহাবিদ্যালয়র হেজানো-
মিক ছাত্র-ছাত্রী প্রতিনিধি হিচাবে কি দিব
পারিলাভার বিভাগ আয়োজনকর উপনত । মোব
জালর পত্রা এই ইচ্ছাকে কব পাৰেই যে মোব কার্য-
কালত আগত অহা সকলো কামকে সুচাক কপে
কনি যাবতেন চোয়াত ভটি কব মাভিলো ।

জান্নার আভারনতঃ— (১) যোবকাট জগজাণ
মহা মহাবিদ্যালয় ১৯৩০ চনতে স্থাপিত হোয়া
কামরর মত পুরনি খাভ সর্বপ্রথম কেচবকাবী
কলেজ । কলা, বিজ্ঞানে খাভ বাগিলা বিভাগত
দিব ছাত্রাবতীকত অধিক ছাত্র-ছাত্রীয়ে শিক্ষা
লাভ কবে । এনে এখন মহাবিদ্যালয় কিছুমান
খাভ প্রয়োজনীর সুবিধার পত্রা আভিত বহিত
হৈ আছে । এই আভারবোবর দিবয়ে বিভাগ
কনিলে প্রথম আনান নুষ্ঠিত পবে এটা ছাত্রী-
বাসর অভার । এনে এখন বুধ মহাবিদ্যালয়ত
বুব ছাত্রী সক্রমর বাবে এটা ছাত্রী বাস বখকাটো
গৈচাকতবে বব পনিভালব কলা । (২) ইয়াং
উপরিও ছাত্রাবতলর বাবে এটা 'জীবনী কোঠাব'
অভার কামকবিব লখীয়া । ছাত্রাবতলে আভনি
'পরিচয়ত' জিবাবর বাবে, বেলাদুলা কথিবর
বাবে এটা জিবনী ববন অতি প্রয়োজন । জিবনী
কোঠাব অভারত ছাত্রাবতলে প্রেক্ষাগৃহকে
বারহান কবিবনে হৈছে । কামত প্রেক্ষাগৃহর

মৌলানা হানি হৈছে আৰু কামৰূপৰ এক অসুবিধা হৈছে । (৩) ছাত্ৰ একতা সভাৰ কাৰণে এটা নিৰ্দিষ্ট ছাত্ৰল বহন কোঠাৰ অতি প্ৰয়োজন । কিন্তু দুৰ্ভাগ্যবশতঃ তাক আমি আৰ্জিৰ পোতা নাই । তাৰ পৰিৱৰ্ত্তে এটা স্বতন্ত্ৰতা 'ছাত্ৰ একতা সভা'ৰ নামত পোতা হৈছে । ফলত একতা সভাৰ বিভিন্ন সম্পাদকৰ নিৰ্দিষ্ট হকা বিভিন্ন বহু সময় আঁতৰিলে আৰু একতা সভাৰ কাৰ্য্য-কৰী বৈঠক আদি বছৰাহালৈ ভীষন সৰপাৰ সন্মুখীন হ'ব লগাত পৰে । (৪) বিজ্ঞান আৰম্ভ বিভিন্ন আহিলা পাতিব নটনিয়ে শিক্ষামূলক আৰু মনৰ সন্মত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু শিক্ষক শিক্ষিতী সকলক সকলমন্ত বিলাতত পেলাইছে । ইয়াৰ ভিতৰত বিদেশত বসবাস বিলাত 'বেচ ছাত্ৰ'ৰ আশীৰ্বাদ উল্লেখযোগ্য । (৫) আমাৰ ছাত্ৰসকলৰ পানী পোমাৰ লক্ষ্য হোৱাৰ ফলত সমস্যা উৎপন্নীয় । ছাত্ৰসকল বি পানী টেঙী আছে বি অভাৱ গুৰুতৰ কাণে মথুৰী নহয় । জাতিবাসক গৰুহোৱা দৰ নথকাত জাতিসকলক বাবে তা হোৱাটো কেমে অনুবিধা আৰু নকলৈত সকলোৱে বুজিব । এটাফালে উপৰিত কামাৰ আৰু বহুটো অজ্ঞান ও সমস্যা আছে । সেইবোৰৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰিলে প্ৰতিবেদন বহু হীনলীয়া হয় বুলিয়েই তাক বাক্য নকৰোঁ । মুঠতে আমাৰ মহাবিদ্যালয়খন কে এখন 'অভাৱপূৰ্ণ' মহাবিদ্যালয় আৰু আহোমসকল জানি গৰুত ।

উপৰোক্ত সমস্যা আৰু কিছুমান অজ্ঞানৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰি এখন সাত্ত্বকীয়া দাবীচন্দ তৈয়াৰ কৰি যোৱা ৩২-৭৩ তাৰিখে সিচপুৰত

অসমৰ মাননীয় মুখ্যমন্ত্ৰী, শিক্ষামন্ত্ৰী, স্বাস্থ্যমন্ত্ৰী, খাদ্যমন্ত্ৰী, শিকাদিকায়ক সগ কৰি একাধুনিক আৰু পত্ৰ দিয়া হয় । ভেবেভলকণৰ মন্ত্ৰ অসমোৱা কৰি বন্যায়নৰ আশ্বাস পাতি দি আহিছে । ইয়াৰোপৰি আমাৰ মহাবিদ্যালয় উক্ত আৰু প্ৰানী বিন্যাস ছাত্ৰসকলক বহুলা পোমাৰ সন্দৰ্ভত মন্ত্ৰাটো সুক্ৰিপূৰ্ণ সুবিধা দেখুৱাই উক্তায়ক বিলাতীয়সকল উল্লেখ্য । ইয়াৰ লক্ষ্যত নথি বসবোৰক মোৰহাট্টা চাকিত হাইচত লগাবি এখন আৰু পত্ৰ দিয়া হৈছিল । উক্ত দাবীমন্ত্ৰ আৰু আমাৰ কিছুমান দাবী লৈ এখন লক্ষ্য কৰীয়া প্ৰস্তাৱ পত্ৰ মহাবিদ্যালয় পৰিচালনা সমিতিৰ সম্পাদক আৰু আমাৰ সম্পাদকসকলক পঢ়িছিল কৰে । অৱশ্যে সামান্য পৰিমাণে প্ৰতি মহাবিদ্যালয় নিজৰ পুৰ্ণিবে কিছুমান আৰম্ভ কাৰ্য্যকৰণত কৰিলে । এই বিনিমিত আমাৰ সন্মতী ছাত্ৰ একতা সভাই কেন এই অভাৱসমূহ পূৰণ কৰাৰে অৱলম্ব হয় কামৰূৰে ভেবেভলকলৈ আমাৰ অনুৰোধ আছিল ।

অভাৱেৰে পৰিপূৰ্ণ আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ সকলো অঙ্গাৰ আমাৰ কাৰ্য্যকালৰ ভিতৰতে সমাধান কৰিব থকাটো কেতিয়াও সম্ভৱ নহয় । যিহেতু সকলো অঙ্গাৰ পূৰণৰ বাবে অধিক আৱশ্যক । গতিকে চলকালৰ সাধাৰণ অৱিৰোধ এই অৱশ্যেসমূহ দৰ হোৱাটো অনিৰ্ণীত । তথাপিও আমাৰ কাৰ্য্যকালছোৱাত দুই এটা সমস্যা সমাধানৰ বাবে অনুৰোধন লাভ কৰিছিলো । তায় ভিতৰত আৰ্হি কাৰ্য্যকাল লগতে ছাত্ৰসকল সমাৰ কাৰ্য্যকৰণ নিজাত আমাৰ কেইটাল

শাখাৰ ছাত্ৰ একত্ৰা সভাৰ পুজিৰ পৰা ধুমাসহী
বানপীড়িত সাহায্য পুজিলৈ চাৰিখটকা নলি
কৰা হয় ।

বিদ্যালয় সম্বন্ধাৰ্থ :— ১৯৪৪ চনৰ পৰা আমাৰ
মহাবিদ্যালয়ত অধ্যাপনা কৰা অৰ্থনীতিবিদ,
শিক্ষাত্ৰী উপাধ্যক শ্ৰীযুত মহেশ চন্দ্ৰ ঘোষ
দেৱক ২৭/১২/৪৩ তাৰিখে ছাত্ৰ একত্ৰা সভা
তৰফৰ পৰা এখনি বিদায় সভা আয়োজন কৰি
আমাৰ সাজৰ পৰা আনুষ্ঠানিকভাৱে বিদায়
সম্বাদন জনোৱা হয় ।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত শিক্ষাকাল অৱশ্যে
তৃতীয় বাৰ্ষিক শ্ৰেণীৰ স্নাতক পরীক্ষার্থীসকলক
১৪/০৭/৪৫ তাৰিখে ছাত্ৰ একত্ৰা সভাৰ তৰফৰ
পৰা আয়োজন কৰা এখনি সভাত সকলো
ছাত্ৰছাত্ৰী আৰু অধ্যাপক অধ্যাপিকা উপস্থিত
থাকি তেখেতসকলৰ উজ্জল ভৱিষ্যতৰ কাননা
কৰি মহাবিদ্যালয় পৰা আনুষ্ঠানিকভাৱে বিদায়
জনোৱা হয় ।

শিক্ষক দিৱস— পৱিত্ৰ শিক্ষক দিৱস উপলক্ষে
৪ চেপ্তেম্বৰৰ দিনা এখন সভা আয়োজন কৰি
শিক্ষক দিৱসৰ তাৎপৰ্য্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা
হয় ।

শোক সভা :— ১৯৭৪-৭৫ চনত আমাৰ কাৰ্যা-
লয়ৰ ভিতৰতে আমি কেইবাজনো বাঙালৈতিক
সেৱা, দাৰ্শনিক, সাহিত্যিক সমাজ কৰ্মীক হেৰু-
ৱাণো । সেইসকলৰ ভিতৰত যেনে মন্তী ললিত
নাৰায়ণ দিৱ, দাৰ্শনিক পণ্ডিত জ্ঞানতৰ প্ৰাক্তন
ৰাষ্ট্ৰপতি মৰ্কণ্ডী কাৰাক্ষন, অসমৰ প্ৰাক্তন
মন্তী সাহিত্যিক অমিয়কুমাৰ দান, আমাৰ মহাবিদ্যা-
লয়ৰ ঘনিষ্ঠ সহযোগী প্ৰসন্ন হুমাৰ বৰুৱাৰ মৃত্যুত

একোখনকৈ শোকসভা পাতি তেখেতসকলৰ
আত্মাৰ সমগতি বাবে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা
জনোৱা হয় ।

জুলঙ্গী নাৰায়ণ শৰ্মাৰ মৃত্যুতিনি—ভগৱান
বৰুৱা মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰতিস্থাপক অধ্যাপক আৰু
পিচলৈ অধ্যক্ষ হোৱা আত্মীয় শিক্ষাত্ৰী জুলঙ্গী
নাৰায়ণ শৰ্মাদেৱৰ মৃত্যুতিনি ৩০ চেপ্তেম্বৰ
তাৰিখে পালন কৰা হয় ।

স্বাধীনতা দিৱস — ভাৰত যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ ২৮ তম
স্বাধীনতা দিৱস ১৫ আগষ্ট দিনা সমগ্ৰদেশৰ লগতে
আমাৰ মহাবিদ্যালয়তে পালন কৰা হয় ।

গণৰাজ্য দিৱস :— ২৬ জানুৱাৰী দিনা পৱিত্ৰ
গণৰাজ্যদিৱস পালন কৰি ভাৰতৰ পতাকা
উত্তোলন কৰা হয় ।

২৭ ইয়া দিনা জাতীয় পতাকা উত্তোলন
কৰে অধ্যক্ষ শ্ৰীযুত কৃষ্ণচন্দ্ৰ কাকতিদেৱে ।

সৰস্বতী পূজা :— পূৰ্ণৰ নিকট যাবি এইবাৰো
আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত শ্ৰীশ্ৰীসৰস্বতী পূজা পালন
কৰা হয় । পূজা ভাগ শুভাকৰণে চলাবৰ বাবে
প্ৰথমবাৰৰ বাবে এইবাৰ এখন পূজা মন্দিৰ
গঠন কৰি দিয়া হয় ।

আমাৰ কাৰ্য্যকালৰ খুটি নাতি সামৰি এই
গিনতে আমাৰ ব্যক্তিগত অভিজ্ঞতাৰ পৰা
আমাৰ ভৱগত ভাৱে আহি থকা পৰৱৰ্তী
ছাত্ৰছাত্ৰী বহু বাঙালী সকললৈ জুহাৰাৰ
মান বিদায়ী মনোভাৱ প্ৰকাশ কৰিবলৈ পাই
আনন্দ লাভিছো । ভৱগত ভাৱে আপোনাসকল
আমাতকৈ আগপিচ হলেও আমাৰ আৰু
আপোনালোকৰ কাৰ্য্যপন্থা একেই । মিহেতু আহি
নকলো একে পথৰ একে শ্ৰেণীৰ যাত্ৰী । সেয়ে

আমি এই কর্মের পৃথিবীর নামা কান সমাধানের
বাবে অনেক গাট-প্রতিগাট অতিক্রম করি
লক্ষ্যস্থানত উপনীত হই লাগিব । কিন্তু তাত
উপনীত হইব নাহে যেন আপোনাদকালে
কেতিয়াও উদ্বেজনার বশবর্তী হৈ উশুখল নহয়
তাঁহে সতর্ক হই । কান উশুখলতাই কোনো
সমস্যার সমাধান দিব নোৱাৰে । ই নতুন কিছুমান
ভটিল সমস্যাবহে সৃষ্টি করিব । সেইহে
আপোনাদকালে ভবিষ্যত কাৰ্য্যপন্থা আগত থাকি
খাগ বাঢ়ি যাওঁতে যেন প্রতিটো পদক্ষেপই
তু-চিন্তা সু-আদর্শবে পৰিশূন্য হয় ।

কৃতজ্ঞতাৰে সোঁচিবিলো :— কোনো এটা
কান স্তম্ভাক ক্ৰমে পৰিচালনা করিবব বাবে
আমর সহায় সহযোগ নিতান্তই আৱশ্যক ।
আমার কাৰ্য্যকালর ভিতরত বিভিন্ন দিশত উল-
লেশ দি সহায় কনাব কাৰণে বর্জপ্রণমে অধ্যক্ষকে

প্রশুখ্য করি মহাবিদ্যালয়র শিক্ষক শিক্ষার্থী
সকলসে মোর আন্তরিক ক্রান্তা নিবেদন কবিলো ।
সংগতে মহাবিদ্যালয়র কণ্ঠচাবীতুল্যই সমস্ত
সাপেক্ষে নানা কমিত সহায় আক উপদেশ আদি
দি সহায় জনোৱান বাবে তেবেত সকলসে মোর
ফালস পন্থা ধন্যবাদ জনাইলো । নির্ধাচনক
নাহিবলৈ উৎসাহিত কনাব পন্থা কাৰ্য্যকাল অস্ত
পদক্ষেপকে আমাক প্রতি পবে পদে সহায় কবি
দিয়াব বাবে বহুবাক্তবী আদিক কণা মই কেতিয়াও
পাহিব নোৱাবিন । তেওঁলোক সকলসেইকে
শোব হিয়াভবা মনম থাকিল । নতুন ছাতি একতা
বহাণে আগান গুতেছা জনাইলো । সর্গশেগত
মহাবিদ্যালয়র প্রতীকত থকা 'The light that
never falls' কথায়াব মনম থাকি মহাবিদ্যালয়
বনিব শুদায়-জারন আক উত্তমতী সকলম প্রতি
পদক্ষেপকে উজ্জল কবিয়াতম কামনা কবি ইদিক
নজিক জানিলো ।

বিমোঁত

শ্রীপ্রদীপ কুমার মহন্ত
সামান্য সম্পাদক,
১৯৭৪-৭৫ চন

—সম্পাদক

খেল বিভাগ—

১৯৭৪/৭৫ চনর জগজ্ঞান বক্স মহাবিদ্যালয়র
খেল-বিভাগর সম্পাদক হিচাবে মই মোর প্রতি-
বেদন ডাঙি দিবলৈ । মৈ অগমেই মহাবিদ্যালয়র
বহু ছাত্র-ছাত্রীলৈ মোর আন্তরন নিক্ত কোদত
থকা অকৃত্রিম মনম ও কৃতজ্ঞতা আপন কবিলো ।

বিভাগে কেবেবকালম অস্ত্রপ্রবনাতেই মই
অপ্রতিবর্তী হৈ খেলবিভাগর সম্পাদক হিচাবে
সকলম প্রচল কবিলৈ সাহস কবিলিলো ।
অন্যকটি হবতো মোর এই আশা। বাস্তবত কনায়িত
কবির মোতাবিলোহেঁতেন ।

১৯৭২ চনৰ ৪৪ আগষ্ট তাৰিখে মহাবিদ্যালয়ত প্ৰবেশ কৰিবলৈ অৱশ্যে এটা আকাৰী পোতল কৰিছিলো, সেইয়া হ'ল মহাবিদ্যালয়ৰ জায় একো কলম কোনো এটা বিষয় বাবলৈ সেই বিষয়ত নতুনত কঠি কৰা । সেয়েহে ভূতপূৰ্ব সাধাৰণ সম্পাদকৰ ওপৰত মন্তব্য ওপৰতেনে বহুমান দিনত কাৰ্য্যকৰী সদস্য হিচাবে থাকি নাগো কান বন বিলাক শিকিছিলে বহু কাম মহাবিদ্যালয়ৰ জায় একোৰা বাকা আয়োজিত লকলো Function তে সঠিক কামে প্ৰৱণ কৰিছিলো । তাৰ পাছত ১৯৮১৭৪ চনৰ বাবে খেল-বিভাগৰ সম্পাদক হিচাবে থিয়ি অক্সিকলনী ইৈ কাৰ্য্যভাৱ গ্ৰহণ কৰিছিলো ।

এতিয়া যদিহে কোনোবাৰী প্ৰস্ত কৰে যে বহু বহুটোৰ মই জাত-জাতী লোকলৰ বাবে কি কৰিলো বুলি, তেন্তে মই অতি সুকলৈ সৈতে জনাব লাগিব যে লটাকিলে মই একো কৰিব নোৱাৰিলো । কোনো নতুনত আনিব নোৱাৰিলো । অৱশ্যে ইয়াৰ বাবে কলম নয়েই লোমী বুলি কব নোৱাৰো । কালৰ সময় ওপৰি-বেশে লোক নতুনত অন্যত তথা উন্নতি সাধন কৰাত যথেষ্ট বাধা আবেগ কৰিছিল । সময় আৰু লবিপেলে বাধা দিয়াৰ কথা ওঁল ১৯৮১৭৪ তাৰিখৰ পৰা আন্তা মহাবিদ্যালয় জীয়া প্ৰতি-যোগিতা লাভিলে সিদ্ধান্ত লোৱাৰ বাবে মই যথেষ্ট অপুৰিকাৰ সন্মুখীন হওঁ । কিয়নো ১৯৮১৭৪ তাৰিখে মই বিশেষভাৱে কাৰ্য্যভাৱ গ্ৰহণ কৰি ১৯৮১ তাৰিখে মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক জীয়া প্ৰতিযোগিতা লাভিব লগীয়া হয় । তাৰ পাছত ১৯৮১৭৪ তাৰিখে আন্তা মহাবিদ্যালয় জীয়া প্ৰতিযোগিতাৰ বাবে লল নিৰ্বাচন কৰি যাত্ৰা

কৰিব লগীয়া হয় । প্ৰতিযোগী সকলক অল-লোকলৰ বাবে সুবিধা দিব নোৱাৰাটোৱেই ওঁল উন্নতিৰ প্ৰধান হেতু । আৰু ইয়াৰ বাবেই মই সময় তথা লবিবেলৰ দোহ দিবলৈ বাধ্য । যদিও প্ৰতিযোগীসকলে অপুৰীলনৰ বাবে সময় পোতা নাছিল তথাপিও প্ৰতিযোগীসকলে প্ৰতি-যোগিতাত যথেষ্ট পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাই চিত্ৰপত্ৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ জিতবন্ত দ্বিতীয় শ্ৰেষ্ঠ লল ললে লবিপৰিত হৈছিল । ই যোৰ যুগোপাটনে সৌভাগ্য সেয়া মই নাজানো ।

অৱশ্যে যোৰ কাৰ্য্যকালত এটা বিষয়ত সম্পূৰ্ণ নতুনতৰ প্ৰৱৰ্ত্তন কৰিছিলো । সেইয়া হ'ল আন্তা মহাবিদ্যালয় ৰেটিমিটন প্ৰতিযোগিতা । যোৰ দিনতে জগন্নাথ একো মহাবিদ্যালয়ে প্ৰথমবাৰৰ বাবে চিত্ৰপত্ৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধৰ্গত 'আন্তা মহাবিদ্যালয় ৰেটিমিটন প্ৰতিযোগিতা'ৰ আৰম্ভ কৰিছিল আৰু প্ৰথমবাৰৰ বাবে যোৱালীক ওঁলে শ্ৰেষ্ঠ ললৰ বিজয়ী ঘোষন লাভ কৰে । ই যোৰ বাবে অতিশয় খেচৰে বিষয় বুলি মই জানো । কিয়নো আন্ততে কোনোবাৰে আন্তৰ মহাবিদ্যালয়ে আন্তা মহাবিদ্যালয় ৰেটিমিটন প্ৰতি-যোগিতাত যোগদান কৰাৰ সুবিধা পোতা নাছিল ।

কাৰ্য্যভাৱ গ্ৰহণ কৰিয়েই মই বহুতো পাচ-কলম হাতত লৈছিলো যিবোৰ বহুতো মই সম্পূৰ্ণকলৈ ব্যৱহৃত কলচিহিত কৰিব নোৱাৰিলো । আশাকনো নতুন সম্পাদকে যোৰ এটা লবিবহুত নতুন ব্যৱহৃত লল কিব লাৰিব ।

প্ৰতিবেদন বুলি কলে কাৰ্য্যক্ৰমলিকা উল্লেব কৰাটো প্ৰাক্ৰমেদনৰ অপৰিহাৰ্য্য অংগ । যোৰ কাৰ্য্যক্ৰমলিকা বিশেষ দাঠ । যিকেষ্টটা আছিল সেইয়া ওঁল মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক জীয়া প্ৰতিযোগিতা, আন্তা মহাবিদ্যালয় জীয়া প্ৰতি-

মোখিতা, আতা মহাবিদ্যালয়, বেঙ্গলিউন প্রতি-
মোখিতা তথা বাবিক মহাবিদ্যালয় বেঙ্গলিউন
প্রতিমোখিতাই প্রধান। এই প্রতিমোখিতাসমূহ নই
কোনো আঙ্গোরাহ নথকাকৈ উল্লব পাবিছিলো
বুলি বোব পুণ্ডিখাস। মোব এই কার্যক্রমবিকা
মুচাকরপে পবিচালনা কবাত বিকটগবাকী
অধ্যাপক, অধ্যাপিকা তথা জাত ও কাতোবে
বিশেষভাবে বহান কবিছিল বেঙ্গলবকলব প্রতি
যদি এই কবজন্ত। জ্ঞাপন নকবো মোবে মোব
নিশ্চয় হুল হব। সেইবকলব ভিতবত হ'ল ছাত্র
একতা লকান সভাপতি শ্রীযুত মিশুলচন্দ্র গোস্বামী,
ভাবপাণ্ড অধ্যাপক শ্রীযুত ননী গোপাল গোস্বামী,
অধ্যাপক প্রভাত মহন্ত, অধ্যাপক অক্ষপ দত্ত,
অধ্যাপক মুকুল চলিহা, অধ্যাপক বকন বইকীতা,
অধ্যাপক অখিল হাজরিকা, অধ্যাপক বদু মিশ্রাথ,
অধ্যাপক আনন্দ ববরুই, অধ্যাপক কচিহা বকড়া,
অধ্যাপক জজিত দাস, অধ্যাপক হুলাল ভট্ট,
অধ্যাপক বাবর বকরা, অধ্যাপিকা বাঘী কোরন
তথা অধ্যাপিকা বাণী মোন আক অধ্যাক শ্রীযুত
কৃষ্ণ কাকতিদেবে দিয়া দিগাপবানর্শ ও মহায়
মহাপুণ্ডিতব বাটব বেঙ্গলবকলবক মোব জ্ঞাপন
তথা কবজন্ত। কনাইছো। কাকোলবি
সিসকল বধু-বাপুতীয়ে মোব কার্যক্রমবিকা
পবিচালনা কবাত মহায় নকমোখিতা আগ
বহালে মোঠলোকলৈ মোব আকবিক কবজন্ত।
ও বনাবাদ জ্ঞাপন কবিছে।

একশেষক মোব কালছোৱাত (১৯৭০-৭১)
কমুটিত গোৱা প্রতিমোখিতাসমূহন কলাকলনহু
নুভিধনি প্রতিবেদনৰ লানবনি সামগবি বাসিবটল
মনস্ত কবিছে।

বাবিক মহাবিদ্যালয় জৌড়া প্রতিমোখিতা-

১০০ মিটার দৌৰ (ল'বাব)

১ম— শ্রীকুন্তল দাস

২য়— " ভুৱন দাস

৩য়— " আনান চক্ৰেইন

২০০ মিটার দৌৰ (ছোৱালী)

১ম— শ্রীমতী শিখাবানী হাজৰিকা

২য়— " জিণু হাজৰিকা

৩য়— " অৰ্পনা বদকাহতী

৩০০ মিটার দৌৰ (ল'বাব)

১ম— শ্রীকুন্তল দাস

২য়— " সুবিন দাস

৩য়— " আনান চক্ৰেইন

২০০ মিটার দৌৰ (ছোৱালী)

১ম— শ্রীমতী শিখাবানী হাজৰিকা

২য়— " জিণু হাজৰিকা

৩য়— পাকল দেৱী

৪০০ মিটার দৌৰ (ল'বাব)

১ম— শ্রীকুন্তল দাস

২য়— " বাবর শৰ্মা

৩য়— " আনান চক্ৰেইন

৪০০ মিটার দৌৰ (ছোৱালী)

১ম— শ্রীমতী শিখাবানী হাজৰিকা

২য়— " পাকল দেৱী

৩য়— বাণা দত্ত

১৫০০ মিটার দৌৰ (ল'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " শচীন গোহাঁই
৩য়— " মনোমল্ল শর্মা
৪র্থ— " কামান চট্টোপাধ্যায়

১০.০০০ মিটার দৌর (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " সুব্রত পাঠক
৩য়— " পি. নাইডু
৪র্থ— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " জিগু হাকবীড়া
৩য়— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম { শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
" প্রমোদ কলিতা
২য় { " সুব্রত পাঠক
" প্রমোদ কলিতা
৩য়— " সুব্রত পাঠক

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " মিতুল কলিতা
৩য়— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " মিতুল কলিতা
৩য়— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " মিতুল কলিতা
৩য়— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " মিতুল কলিতা
৩য়— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " মিতুল কলিতা
৩য়— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " মিতুল কলিতা
৩য়— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " মিতুল কলিতা
৩য়— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " মিতুল কলিতা
৩য়— " অক্ষয় বসু

১০০ ফাট (ম'বাব)

- ১ম— শ্রীমঙ্গলদেব কহাবী
২য়— " মিতুল কলিতা
৩য়— " অক্ষয় বসু

হাই জাম্প (ন'বাব)

১ম— শ্রীপ্রদীপ বসু

২য়— " আশোক রাজবোশা

৩য়— " কুমল দাস

পজ ভল্ট (ন'বাব)

১ম— শ্রীজীৱন গগৈ

২য়— " আশোক রাজবোশা

৩য়— " কুমল দাস

থ্রোষ্ট বেকুট্টে (ন'বাব)—শ্রী কুমল দাস

" " (ছোৱালীৰ)

শ্রীশিখাবলী কাকৰীক

বহুবেলীয়া পেটমিষ্টন প্রতিযোগীতা

১৯৭১/৭২

ন'বাব ডিগল

বিজয়ী— শ্রীশংকর গুটিক

বাল্য জাম্প—শ্রীকুমল হাজৰীক

ছোৱালীৰ ডিগল

বিজয়ী— শ্রীমিত শইকীয়া

বাল্য জাম্প— " কুমল দাস

ডালভুট (ন'বাব)

বিজয়ী— শ্রীকুমল হাজৰীক

" কুমল দাস

বাল্য জাম্প— শ্রীপ্রদীপ বসু

" জগদীশ বসু

(ছোৱালীৰ)

বিজয়ী— শ্রীমিত শইকীয়া

" মিত গোহাৰী

বাল্য জাম্প— কুমল দাস

শ্রীমিত শইকীয়া

বিজয়ী

বিজয়ী— শ্রীপ্রদীপ বসু

মিত শইকীয়া

বাল্য জাম্প— শ্রীপ্রদীপ বসু

কুমল দাস

প্রকাশ—

শ্রীপ্রদীপ কুমল দাস

সম্পাদক, খেল বিভাগ

১৯৭৪/৭৫ চন

—সম্পাদক

ছাত্র সাহিত্য সম্ভা—

যেদ সম্পাদকীয় প্রতিবেদন পাতনি মেলায় আসতে, প্রথমতঃই তাই জাতীয় কথা শিক্ষাপ্রকর ভাষায় চিত্রকল্প বৈ লোহাতো একান্ত বাত্মনীয় বুলি ভাবো ।

১৯৭৩/৭৪ চনৰ পৰাই বহুপ্ৰগতিশীল ভাৱে অসমৰ বিদ্যালয় এই মহাবিদ্যালয়ত শিক্ষাপ্ৰক আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বহু বাত্মনীয় সমস্ত যোগাযোগ হৈ বিভিন্ন সম্পাদকীয় কাৰ্য্যভাৱ বহন কৰিবলৈ গাই যোৱা কৌশলৰ পাতনি কোৱাত ইয়া যোৱা কাৰণেই বুলি বজালেই । ১৯৭৪-৭৫ চনৰ "ছাত্ৰ সাহিত্য সম্ভা" সম্পাদকীয় কাৰ্য্যত কিমান দূৰ কি কৰিব পাবিছিলো সেয়া বিজ্ঞান আপোনাগালেৰে ভাৱক ।

সম্পাদকৰ দায়িত্ব বহন কৰাৰ লগে লগেই প্রথম পদবতী পূজা লাভৰ কাৰ্য্যভাৱ পৰিছিল । যোগা পদবতী পূজা ভাগটি শুলক ভাৱেই হৈ দ্বাৰ বুলি কলেজৰ কৰ্ত্তৃপক্ষৰ পৰা আমি সমাদৰ লাভ কৰো । এই পূজা তিনিদিনীয়া কাৰ্য্যপুৰীৰে পালন কৰা হৈছিল । বিভিন্ন দিনৰ বিভিন্ন কাৰ্য্য আছিল । এই পূজাভাগ পৰিচালনা কৰিবলৈ কাৰণে পাচকন সমিতি গঠন কৰি প্রত্যেক সমিতিক নিজ নিজ কাম কৰিবলৈ দিয়া হয় ।

পদবতী পূজাত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰীৰ লগত এৰনি প্রতিযোগিতামূলক প্রদৰ্শনীৰ আয়োজন কৰা হয় ।

আয়োজিত প্রতিযোগিতাৰ বিষয়সমূহ আছিল । (১) চিত্ৰাঙ্কন (২) বোটা সোঁতা আৰু কুকৰাকান (৩) কতশিত্ত (৪) বাগিক্য আৰু বিজ্ঞান বিভাগৰ টাট, মডেল (৫) টিলাই কাথ আদি । এই প্রদৰ্শনী পৰিচালনা কৰিবলৈ কাৰণে অধ্যাপক মহোদয় শ্ৰীযুত কুলম এলিমা যোৱাক পৰিচালিত নিৰ্দেশিত কৰে । পূজাদিনত আমাৰ প্রদৰ্শনী খুলি কৰা হৈছিল তিনিটা বজাৰেৰেৰাৰা । ১৯৭৫ চনৰ ছাত্ৰ সাহিত্য সম্ভাৰ পৰিচালনা কৰি প্রদৰ্শনী টাট কুকৰাকান আৰু বৈচিত্ৰ-পূৰ্ণ ছাত্ৰবতী বৈৰি যুগল কৈ শলাগ লয় আৰু এই মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক মহোদয় শ্ৰীযুত কুল কলকতি কোৱাক ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ প্রদৰ্শনীৰ প্রতিগ সমাগ লয় । এই প্রদৰ্শনী আমাৰ জিনিষটোৰে মুকনি থাকে ।

প্রতিযোগিতাৰ প্রদৰ্শনী কলত উল্লেখ কৰা বিভিন্ন বিভাগৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী লগে লগে পুৰস্কাৰ আৰু প্রমাণ প্ৰেত পায় ।

(১) চিত্ৰাঙ্কন :— ১ম শোঁকন বজাৰ, প্রাপ্ত প্ৰাপ্তক ১ম বাগিক বিজ্ঞান । ২য় কুকৰাকান চেত্ৰী প্রাপ্ত প্ৰাপ্ত ১ম বাগিক কলা । ৩য় জ্যোতি প্রমাণ কাৰ্য্যবতী, ছাত্ৰক ১ম বাগিক বিজ্ঞান । ৪য় বিজ্ঞান জাম্বুলী প্রাপ্ত প্ৰাপ্ত ১ম বাগিক কলা ।

(২) টিলাই কাথ :— ১ম কিবৰ দাল, ছাত্ৰক ২য় বাগিক বিজ্ঞান । ১ম বঙ্গলা ববদৌল ছাত্ৰক ১ম বাগিক বিজ্ঞান । পুসমা গোস্বামী ছাত্ৰক ১ম বাগিক কলা । ৩য় চানীৰ ছাত্ৰক ২য়

বার্ষিক কলা। ষষ্ঠ নাট্যবিদ্যা বেগম স্নাতক ২য়
বার্ষিক বিজ্ঞান।

(৩) বোতামোষ্ঠা আৰু কুকড়াকাঁমত :—

১ম প্ৰবন্ধ কুমাৰ বকরা স্নাতক ১ম বার্ষিক বিজ্ঞান।
২য় কুমাৰ গোখামী স্নাতক ২য় বার্ষিক বিজ্ঞান।

(৪) আহি আৰু বিজ্ঞানৰ পৰীক্ষাত :—

১ম পৰ্বান কুকন, ১ম মুগেন বৰপুজাৰী, ১ম
জনন চাখতিখিন ২য় অজিত কুমাৰ বৰদলৈ। এই
আৰ্হি আৰু বিজ্ঞানৰ পৰীক্ষা কেৱল পৰীক্ষা
কৰিতাক অধ্যাপক শ্ৰীকৃষ্ণ প্ৰকাশ বৰ চাকুৰ
দেৱে বিশেষ ভাৱে পুৰস্কাৰ আগ বঢ়াই।

(৫) হস্তশিল্পত :— ১ম বাজেন কাকতি

জাতিক ২য় বার্ষিক কলা। ২য় বিশিণ চক্ৰ মহন্ত
স্নাতক ২য় বাঃ কলা।

(৬) চাৰ্ট :— ১ম ব্ৰজবৃন্দৰ লহৰে ২য় বার্ষিক

স্নাতক বিজ্ঞান। ২য় প্ৰদীপ গগৈ ১ম বার্ষিক
স্নাতক বিজ্ঞান। ৩য় বৰদলৈ মহন্ত ১ম বার্ষিক
স্নাতক বিজ্ঞান।

এই চাৰ্টজবন্দনা বৰদলৈ, প্ৰদীপ গগৈ আৰু
বৰদলৈ মহন্ত, প্ৰদীপ গগৈ বিশেষ ভাৱে পুৰস্কাৰ
প্ৰদান কৰে।

এই প্ৰদৰ্শনীৰ বাহিৰেও আৰু জ্ঞান এটি
প্ৰতিযোগিতা মূলক বিষয় বস্তু আছিল স্তোত্ৰ
আৰু মণ্ডপৰ ডিজাইনিং বাৰে। বহু ছাত্ৰৰ পৰা
স্তোত্ৰ আৰু মণ্ডপৰ ডিজাইনিং পোৱা হৈছিল।
তেখেত সকলৰ ভিতৰত ১ম শ্ৰীমিগেন নেওগ
আৰু ২য় শ্ৰীপ্ৰদীপ গগৈক পেটেল, স্তোত্ৰ আৰু
মণ্ডপৰ সন্মিতিৰ বিষয়কে তেওঁলোকক নিৰ্বাচিত
কৰে আৰু শ্ৰীনেওগক সাজিবলৈ নিয়া হয় আৰু
কুমাৰক পুৰস্কাৰ প্ৰদান কৰা হয়।

পূজাৰ দিনা বাজিলে সঙ্গীত। তেওঁৰ পৰা
“সাহিত্যিক মহিমা” পৰিবেশন কৰি পূজা সামৰা
হয়।

মোৰ আন এবিধ কাৰ্য্য আছিল শ্ৰীমন্ত
শঙ্কৰদেৱৰ তিথি পালন। শঙ্কৰ দেৱৰ তিথি
নাম কীৰ্ত্তন আদিৰে পালন কৰা হয়। এই তিথি
উপলক্ষে বিভাগীয় সম্পাদকৰ দ্বাৰা সমাজসেৱা,
কৃষক প্ৰতিযোগিতা আৰু সাহিত্যিক বচনা
প্ৰতিযোগিতা পতা হৈছিল।

জনক উল্লেখ কৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী কেইজনকই
প্ৰতিযোগিতাত ক্ৰমে স্থান লাভ কৰে।

১ম শ্ৰীমৌৰ্য্য প্ৰদীপ গোখামী, প্ৰাক স্নাতক
২য় বার্ষিক কলা

২য় বিবেক পৰা প্ৰাঃ ২য় ১ম বার্ষিক কলা

৩য় বৰদলৈ বকরা প্ৰাঃ ২য়
২য় বার্ষিক বিজ্ঞান

বাৰিলা বাহিলো মোৰ আন এটি কাৰ্য্য পৰা-
থৈ। মোৱা হল কুমৰীয়া আৰু বৰদলৈয়া
“সাহিত্য” প্ৰতিযোগিতা।

আমি জানো যে সাহিত্যই এটা জাতিৰ
নাশনক স্বৰূপ। যি সকলে আমাৰ সমাজৰ
পৰা এলাই আহি একেলগে গঢ়ি উঠে, কবি
নাট্যকাৰ আদি হৈ জাতিৰ মন অটুট ৰাখিছে
তেখেত সকললৈ আমাৰ শ্ৰদ্ধা জনালো।
সহিত্য হৈ বহু বাহাদুৰী সকল বহু কৰক। আমাৰ
মাজৰ পৰাও সাহিত্যৰ চৌদিশে উজলি পৰক
নতুন এনোতা সাহিত্যৰ পোহৰ আহনি আনক।
যি সকল প্ৰতিযোগিতায়ে আগ, গ্ৰহণ কৰিছিল
তেখেত সকলোমোৰ পুনৰ সাহিত্য প্ৰতিভালৈ
জাগ্ৰততা আগবঢ়ালো আৰু যি সকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে
প্ৰতিযোগিতাত বিবেচনা কৰি পৰিচিত হৈছে

ক্ষেত্রে সকলই পুনৰ্ভুক্ত উৎসাবে সাহিত্যৰ
প্রতিভাৰ পোহৰ জলন্ত বিনাই দিবলৈ অনুৰোধ
কৰা যেন । তলত উল্লেখ কৰা বিভিন্ন বিভাগত
১৯৭৫/৭৬ চনৰ বাবে সাহিত্য প্রতিযোগিতাত
বিবেচিত হ'ব :

অসমীয়া কালত

১ম শ্ৰেণীৰ আকাশবসনবিদ্যা, প্ৰাঃ
প্ৰাঃ ২য় বাঃ কলা, ২য় শ্ৰেণীৰ গণিত প্ৰাঃ প্ৰাঃ
১ম বাৰ্ষিক বিজ্ঞান, ১ম কেশৱ শৰ্মাকীয়া স্নাতক
২য় বাৰ্ষিক কলা । ৩য় বাৰ্ষিক গোস্বামী স্নাতক
২য় বাৰ্ষিক কলা, ৩য় বাৰ্ষিক বৰঠাকুৰ প্ৰাঃ প্ৰাঃ
২য় বাৰ্ষিক বাণিজ্য, ৩য় শ্ৰেণীৰ গণিত প্ৰাঃ স্নাতক
১ম বাঃ বিজ্ঞান ।

ঐতিহাসিক কাউন্সিল— ১ম শ্ৰেণীৰ কৃষ্ণ
চৌধুৰী স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক বিজ্ঞান, নিচুকনি
শ্ৰেণীৰ আকাশবসনবিদ্যা প্ৰাঃ প্ৰাঃ ১ম বাঃ কলা ।

অসমীয়া কালত—বিষয় আছিল "সাহিত্য
জগতী কালিন অৱস্থাৰ জৰ্জৰ কৰ্ত্তব্য" (১৯৭৭)
ৰ বছৰ জিৱৰত । ১ম শ্ৰেণীৰ কৃষ্ণ শৰ্মা
স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক বিজ্ঞান, ২য় বাৰ্ষিক বৰঠাকুৰ
প্ৰাঃ প্ৰাঃ ২য় বাৰ্ষিক বাণিজ্য, ২য় শ্ৰেণীৰ চৌধুৰী
স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক বিজ্ঞান, ৩য় নিচুকনি শৰ্মা
স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক বাণিজ্য, ৩য় শ্ৰেণীৰ গণিত
প্ৰাঃ প্ৰাঃ ১ম বাৰ্ষিক কলা ।

অসমীয়া বন্য বচনাত— ১ম শ্ৰেণীৰ চৌধুৰী
স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক বিজ্ঞান, ২য় শ্ৰেণীৰ
শৰ্মা স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক বাণিজ্য, ৩য় শ্ৰেণীৰ
শৰ্মা স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক কলা ।

অসমীয়া কবিতা— ১ম শ্ৰেণীৰ নিচুকনি
প্ৰাঃ প্ৰাঃ ২য় বাঃ কলা, ২য় শ্ৰেণীৰ গণিত প্ৰাঃ

প্ৰাঃ ১ম বাঃ বিজ্ঞান, ৩য় শ্ৰেণীৰ আকাশবসনবিদ্যা
প্ৰাঃ প্ৰাঃ ২য় বাঃ কলা, ৩য় বাৰ্ষিক বৰঠাকুৰ প্ৰাঃ প্ৰাঃ
২য় বাৰ্ষিক বাণিজ্য, ২য় বাৰ্ষিক বৰঠাকুৰ প্ৰাঃ প্ৰাঃ
২য় বাঃ বিজ্ঞান, নিচুকনি শ্ৰেণীৰ কলা
প্ৰাঃ ২য় বাঃ কলা ।

অসমীয়া কবিতা আৱৃতি—"অৱস্থা বচনাত"
১ম শ্ৰেণীৰ গণিত স্নাতক প্ৰাঃ প্ৰাঃ ১ম বাঃ
কলা, ২য় শ্ৰেণীৰ গণিত স্নাতক ১ম বাঃ কলা । ৩য়
শ্ৰেণীৰ ইতিহাস প্ৰাঃ ১ম বাঃ কলা ।

ইংৰাজী বচনাত—বিষয় আছিল "Neces-
sity of creating of sports service
among the students" ৩য় শ্ৰেণীৰ
গোস্বামী প্ৰাঃ প্ৰাঃ ২য় বাঃ বিজ্ঞান, নিচুকনি
শৰ্মা স্নাতক প্ৰাঃ প্ৰাঃ ২য় বাঃ বিজ্ঞান ।

ইংৰাজী কবিতা—নিচুকনি শ্ৰেণীৰ
প্ৰাঃ প্ৰাঃ ২য় বাঃ বিজ্ঞান, ৩য়
শ্ৰেণীৰ বৰঠাকুৰ প্ৰাঃ প্ৰাঃ ২য় বাৰ্ষিক ।

ইংৰাজী কবিতা আৱৃতি—নিচুকনি শ্ৰেণীৰ
শৰ্মা স্নাতক প্ৰাঃ প্ৰাঃ ১ম বাৰ্ষিক বিজ্ঞান

অসমীয়া সাহিত্য প্রতিযোগিতাৰ কালকল—
অসমীয়া বন্য বচনাত— ১ম শ্ৰেণীৰ চৌধুৰী
স্নাতক ২য় বাঃ বিজ্ঞান, ২য় শ্ৰেণীৰ চৌধুৰী
প্ৰাঃ প্ৰাঃ ২য় বাঃ বাণিজ্য ।

অসমীয়া বচনাত—বিষয় আছিল
"সাংস্কৃতিক অসমীয়া চুটি গল্পৰ ধাৰা"

১ম বাৰ্ষিক বৰঠাকুৰ প্ৰাঃ স্নাতক ২য় বাৰ্ষিক
বিজ্ঞান, ২য় শ্ৰেণীৰ গণিত গোস্বামী প্ৰাঃ প্ৰাঃ ২য়
বাঃ বিজ্ঞান, ৩য় শ্ৰেণীৰ শৰ্মা প্ৰাঃ ২য় বাৰ্ষিক
বাণিজ্য ।

অসমীয়া কবিতা— ১ম শ্ৰেণীৰ গণিত
স্নাতক ১ম বাঃ কলা, ২য় শ্ৰেণীৰ গণিত গণিত

ঐতিহাসিক সমাজৰ আশ্ৰয়ে আগবঢ়াই
দিয়াই জীৱনৰ একমাত্ৰ লক্ষ্য হোৱা উচিত ।"

তলৰ উল্লেখ কৰা মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰসকলে
সকলোৰে আত্ম কলেক্টাৰীয়া আৰ্থিকোপাৰ্জিক
পুৰণোৰ গ্ৰহণ কৰি মহান অৰ্জন কৰে ।

গল্প— ১ম হিবেল্ল নাম হাজৰিকা, গোলাপাট
জি. আৰ কলেজ। ২য় কলকাতা গোলাপাট,
মোবাইল, চক্ৰকমল বেকবকা নামিছা মহা-
বিদ্যালয় ।

কাকিতা— ১ম শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা, মোবাইল, কল-
কাতা মহাবিদ্যালয় । ২য় পৰ্বতেশ্বৰ বৰদলৈ
মোবাইল, কলকাতা মহাবিদ্যালয় । ৩য় হিবেল্ল
নাম হাজৰিকা, গোলাপাট, জি. আৰ কলেজ ।

উল্লেখ কৰা কাকিতাৰেই হৈছে
এই সম্প্ৰদায়ৰ কাম আছিল । এই কাৰ্য্যকৰণ
গ্ৰহণ কৰি বহু ভৱিষ্যতীয়ে বহু সৰু
কামী বহু কেইজনমান আৰ্জি দিয়াই মন পাৰ
মহাৰ মহামোক্ষিত হৈ উঠে। এই মহাৰ মহা
সদায় কৰে । সেইবাবে মোৰ শিৰো কক ভাৰ
প্ৰাপ্তি অৰ্থাৎ মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ,

মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ

সেইবাবে তথা নাম মহাৰ মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ

মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ
মহাপতি মহামোক্ষিত শ্ৰীকৃষ্ণ চলিহা চৰিত্ৰচৰিত্ৰ

মহাপতি—

ঐতিহাসিক হাজৰিকা

মহাপতি

মহাপতি মহাপতি

মহাপতি মহাপতি মহাপতি

মহাপতি মহাপতি

শ্রীমদিত্তি ভট্টাচার্য

১ম বার্ষিক প্রকৃষাত্মক, বিজ্ঞান,

১৯৭৪-৭৫ চন্দ্র হুমহীয়া আক বাহুবলকীয়া। তর্ক
আক আকক্ষিক নকুড়া প্রতিযোগীতাও যেরা আকি-
কান মধ্যান লাভ করিছে। এও আমান মহা-
বিদ্যালয়ক : হন জামর মহাবিদ্যালয় তর্ক
প্রতিযোগীতাও প্রতিনিধিত্তি কনি দুয়ানবরত প্রথম
স্থান লাভ করিছে। এও উচ্চ উল্লিখিত
কামনা করিছে।

শ্রীমদীন কুমার ভট্টাচার্য
চন্দ্র হুমহীয়া
(স্বাক্ষর)

১৯৭৪-৭৫ চন্দ্র হুমহীয়া আক বাহুবলকীয়া
বার্ষিক প্রতিযোগীতাও অধিক মধ্যানক পুর-
স্কারেরে 'শ্রেষ্ঠ বার্ষিক প্রতিযোগী'র মধ্যান
লাভ করিছে। এও তখন আমান মহাবিদ্যালয় তর্ক
প্রতিযোগীতাও আমান সর্বজনক প্রতিনিধিত্তি করি
ঃ তখনত যেরা আক হন মনত দ্বিতীয় আক তৃতীয় স্থান
লাভ করে। ইঁহাও এখন মধ্যনক মাধ্যমক আছিল।
যোবদাও আকক্ষিক জাত মধ্যাও আকক্ষিক কন্য
একক অধিক প্রতিযোগীতামত। এও প্রথম স্থান
লাভ করে। এও একতা মধ্যান প্রাক্তন তর্ক মধ্যানক
আক বর্তমানক উপ-মধ্যানতি। এও উচ্চ
উল্লিখিত কামনা করিছে—

মিঃ জুবন দাস—

১৯৭৪-৭৫ আৰু ১৯৭৫-৭৬ চনৰ জীৱন কালিত
মোৰীয়াৰ সৈত খেতিয়ে আৰু একোটা সৰু কঠি-
খোপীয়াৰ সৈত জমিনতৰ পৰাও লাভ কৰা
চুড়ান্ত বাৰ্ষিক স্বাভাৱিক কলা বিজ্ঞানৰ ছাত্ৰ—
প্ৰতিভাৱান দাস—। এই এজন সুদক্ষ কুঠিৰলৈ খোবুই—।
এওঁ ১৯৭৪-৭৫ চনত পৰিচালিত (অধ্যাপক)।
অন্য এটা ছাত্ৰৰ জাৰা। বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কুঠিৰলৈ
মোৰীয়াৰ প্ৰতিভাৱান বিশ্ববিদ্যালয়ৰ কুঠিৰলৈ
প্ৰতিভাৱান কৰে। এওঁৰ উচ্চল কৰ্মৰত কাৰ্য্যনা
কৰিলে।

1974-75

Day section

JAGANNATH BAROOAH COLLEGE MAGAZINE

E

N

G

L

I

S

H

SECTION

KKH Library

Adviser—
Prof— Arup Dutta

Editor—
Shri Dharmeswar Neog

CONTENTS OF THIS ISSUE

Poem	Page	Writer
A NEW SHRINE	1	BEENA GOGOI
LOVE	2	SAURAB KR. BARUA
STRANGER	3	SYEDA RANI BEGUM
* SHORT STORY *		
THE SOUL LONESOME	4	PONGKAJ J. GOGOI
* ARTICLE *		
INFORMATION RETRIEVAL AND PROBLEM OF ACCESS	10	D. H. SARMA
HYPER INFLATION IN INDIA	17	JITEN SARMA
MYSTORIOUS GROUP VIRUS & ITS' DISEASE	22	PRADIN KR. BHATTACHARYYA
FOOD CHAIN AND ENERGY FLOW IN NATURE	28	AJIT KR. DORDOLOI
EDITORIAL REPORT	34	• • • •

Poem II

A NEW SHRINE

Seena Gogoi

Ist. Year-B.A.

Oh, the senile Brahmin
Speak me n't of your temple's deity
(Cause it's only a marble statue);
I favour n't your 'Allah Ho Akbar'
O' the white haired Mullah
(Have ye ever found the bodily
existence of your Allah in the
mosque ?)
Grieve me n't with Jesus's panic story
O' the white gowned 'Vicar'

(Jesus was GREAT);

Waste n't your times in vain pursuit,
O Brahmin ———
O Mullah ———
O Vicar ———

(Rather) Refresh yourself with words
of humanity.

Let us bow to a new religion
Let us build up a new shrine
Where (only) the truth is wor-
shipped beauty is respected (and)
humanity is honoured.

LOVE

Shri Gaurab Kumar Barua
B.A. 2nd Year.

Sometimes I adore it.
Sometimes I hate it.
Sometimes I fear it.
Sometimes I pray it.

I only adore it,
How it delight me.
I only hate it,
How it amative me.
I only fear it,
How it excite me.
I only pray it,
What a divine thing it is!

Is it justify to involve in false love,
Please ?

No, no it is a deadly sin.
True love is the pure love,
Mind it in the vast world.

Stranger

Syeda Rani Begum.

Ist. year Pre-degree
(Arts)

We are strongers loitering,
Building castles in the air.
Ask me not dearest mine !
Tell me not the untold story of
Reincarnation and rebirth.
We are offshoots—
We are alone and forelorn
In the midst of human beings.
No ray of hope, but shed of doubt
What man is !!!
Tears flow from the bottom of my heart.
I wonder what nonsense we are !
We are standing on the razor's edge
All end in smoke .....

|| Short Story ||

The Soul Lonesome :

A short story, concerning a motherless and fatherless boy who needed much more than love a candid love mingled with a heart that cares for him. Some previous characters are not digressive, they illuminate certain characteristic points and aspects of the central character. The central idea of the story is of a soul that suffers macabre loneliness throughout in the main field colours of the mod mod society. He is a well-loved-boy, yet nobody cares for him, except Mita—that's what the story is all about.

Thanks, with much love.

your's

Sri Pongkaj J. Gogo)

(Hons English)

B.A. II yr. I.B.C.

The Soul Lonesome

I suddenly felt the creeping loneliness which had no place in me for the last one year. It happened again threatening me of a gloomy life ahead, I would loose the thing so badly I needed, today.

I looked nonchallantly as far as my eyes could help. No one seemed familiar; except the ugly college building appeared. I sat motionless on a brick structure and glued my eyes on the humming street.

It was a busy busy hour some long-haired teenagers shuffled away. They noisily talked about an American movie. That was a picture studded with those blue pieces which could kick capricious teenagers for months to a miserable state.

Hi; A voice shattered the dusty air. I abruptly looked back. The 'specy girl', I had come to know recently. A girl with all the knowledge of the world for us, I genuirinely regarded as a 'living Encyclopedia'

'Hi there ! ' My voice was low like of a man preparing himself for a nap. She obscurely smiled. It was out and stealing. 'You chaps are fond of bunking classes.' She incriminated me.

'What about your study ? ' I asked politely. 'Oh ! Hell, believe me, still to be started.' She paused for a moment. Did you see Mita ? She's always anxious of you.'

That flattered me. But I remained calm. 'Won't you attend next class. Christ ! She was incisive. I was not certain, I never was. 'That prof is a bore—a big bore.'

She never bothered about anything except about her classes. She was the first girl 'in' and last girl 'out' of the college. A specimen not of my calibre.

'So then, see you.' She briskly went away and melted some where. I was there speculating innumerable possibilities.

Rajesh turned up. He had a burning cigarette between his tobacco-stained fingers as always had. He was a thinly jointed man and of irritatingly adamant type. He could talk incessantly about all the evils that had eaten out the 'socio-

economic' structures of this vast country. He believed fanatically in 'power grows out of the barrel of a gun' and in communism. He had no whiskers and long hair of no-owner. He was looked intelligent, so I liked to be with him.

'Did you go through yesterday's paper ? ' He brought harshness in his voice—a carefully moulded voice to sound a man of intellectual prowess and of authority.

'Sorry' that was my best answer. He acted as if he was disgusted with my reply. He snarled, 'you guys only know, how to bootlick the lousy girls floating with black money. They're contagious trees sprouted from corrupted seeds.'

Rajesh would say anything, he was a genius. But he polluted my head. I felt suffocated. I apologised, he was satisfied. 'Alright, do whatever you want. But pass me a fag, smartie ! '

I so hurriedly obeyed him, he thanked me and vanished inside a lowest grade hotel, where he would sell his 'gurus' dogmas and a great moron would offer him 'cuppa' with complacence and great exultation.

Again I was left to the horror of loneliness. I looked around for someone to talk, to escape from the dreadful feelings. I wanted to shake away the memory of Mita. With her I strangely fell in love. Who fished me out of the whirlpool of forlornness last year inducing mental sprightliness in me. We never had 'physical compact' though we did not believe in platonic love.

I had a peep at my wrist-watch. It was about the time Mita promised to come.

There turned those up guys with 'Kaleidoscopic' dresses. They did all to put 'a pseudo-aristocratic air' to their personalities. They puffed expensive, fags' had long air. They had the prejudice, driving a 'motor-vipe' with disturbing sound and changing of clothes at the most would place them at a higher position than other 'pigs.'

They yelled, 'Hi Christ, Where's your chick ? Haven't seen her long.'

I hurled some words at them. 'Mita's a big boss now, no time even to die.'

They explode into a blatant laughter. And vaporised to take

their girls out from the college. Some one waved her hand from an impetuous car. She was 'Richi'. My best 'date' in the past.

How externally I was a beloved gay guy ! Nobody, even the sharpest psychologist could detect what was eating me inside. I was a dejected man always except the last year. And I would be a dejected man to-day onwards (Peace, Peace, Sir !)

I had passed 'chaotic extrovert' life once. I had plunged deep into the air of 'pot' and 'drugs' before I met Mita. She extraordinarily rescued me.

We fathomed love, but never I was an ardent lover, I was quiet, passive and most obedient. We never were unscrupulous to each other and understood each other so easily and sharply, none was a 'big-head-egoist'.

This evening would be the last we would be together. We would go to Francis' little house. Where we would farewell Mita. Francis had arranged a 'stereo' with some latest 'discs.' And some good cakes and coffee. We would celebrate our 'last-

togetherness' with great passion.

That old Francis was father to me last six months I liked and cared for that 'silver-head' without any reason. Whenever I cried, that 'wood-face' cried. He was a great bastard for me, really!

At last Mita came. I felt a deep-rooted pang somewhere from within. 'Christ, Are you in the blues? She demanded. I did my level best to radiate a smile. 'It's alright, very hot—you know'. I faltered; through I was not nervous. Then I asked, why I did not know; 'Should we go, I mean, a movie?'

'Don't be silly. Francis would be hurted. Besides we don't have so much time.'

We moved toward Francis' little cottage. We had to talk a word, but we did not speak at all (strange!) Francis greeted us with his candid ugly smile. He opened all rectangular windows. Mita and I sat together. Francis served us „Cokes."

So much he loved Mita. The old man would pray his old God tonight for Mita's safe journey and a prosperous life 'sir. Hear him, he has been fire to us.'

Francis 'oned' the 'stereo'—A boisterous song diffused into the air. But that could not peter out air my personal despondency. Would my life be a 'bleak one' without Mita? From this instant I continued to sense loneliness.

We talked everything; but nothing (Sir!) Mita and I wanted to be alone and that experienced old dog had smelt it and got out of the room to the kitchen (relief! relief!) Mita broke the ice; won't you mug up, Christ, than bulshitting around with those 'tomatoes'? She was brusque but sincere. I nodded my head disapprovingly. 'I don't have that obsession. It's you I care.' She penetrated me with her deep black eyes. And a smile scattered on her cheeks and her eyes dazzled with liquid. I took her hand with mine. They were warm and effective as ever had.

Mita's family had immigrated to Boston, U. S. A. Mita had done her B. A. would leave India to join her family in Boston.

'Christ, I've given you all the books. Would you be able to skip over the exam? Should I be optimistic? (A note of sarcasm was in her tone).

'So you can, you lil bitch' I tried to be enthusiastic. I stoped to kiss her, she blushed; but did not say 'No'. The door suddenly cracked ajar, Francis came inside. In a big tray, he carried feverishly fuming tea and some good pieces of cakes. We ate and finished all in grave silence. If some one would talk we would not have our natural voice.

Mita 'kissed' the silver head. I knew he cried inwardly. At any moment it could launch to the surface. It was high time to leave him all alone.

We were walking sluggishly. 'Won't you meet your old friends, Mita ?'

Her voice was poignant. 'Don't talk nonsences, Christ. Are you boreof me ?'

I did not feel happy (Actually I was in the negative mood). At short interval of times, I looked at her face. Inwardly I felt isolated and marooned.

'you son of a bitch, don't you have anything to talk ?'
You talk Mita, I'm listening.

'No, you talk Christ, I'm listening. We walked some metres silently 'What you'd do in Boston ?'

'I don't have any idea. But America's the richest—so many things to do there.'

Actually I did not have a mind to talk ; but I knew I should talk. 'Would you fish an American—very rich ?'

She could not stomach it. 'Are you rich at all, Christ ?'

'That's I know -Mita, so, I'm asking. My voice was soaked emotionally. Mita took my hand in her and taped it (in the broad daylight !)

Neither I was rich nor loved immaculately untill Francis and Mita came to my life. Francis lost his family in the world war II in poland. And I after I saw the dawn, I was fostered in a Christian Church by a Father as cold and white as snow.

We reached Mita's hostel. She took all her belongings. We shot out in a Taxi to the Airport. 'How it feels to leave a country for ever.'

'Everything' She answered. looked at her deep pellucid eyes.
'Christ! Her voice was deeply But I'd, Try.'

moving and most desired of all.
I tried to act normal. 'Yes, what's
it?' Won't you love Richi? She's
cool and good for you.'

I stood silent. Richi loved me
I knew; but I wanted something
more. Mita cared for me so much.
I pressed her hand with all my
heart and gratitude. I did want
serenity that moment.

'won't you?'

'I don't know Mita : ' then I

Then it happened. The plane pro-
jected herself from the ground into
the void and moved roaringly
through the air. The size of it
gradually diminished into nothing-
ness.

I was still silent. And then I
felt what I had felt all my life
throughout except when Mita was
with me. I was standing on a barren
land where grew nothing to com-
pensate what I had lost just how:

Writer's note :

To appreciate or to understand wholly the prose style, the reader
must have been well acquainted with the 'mod-ang' society' of To-day's in the
big cities of India or many western countries, I hope, who have done Erich segal's
'Love Story' or is a browser of modern mags would not find it difficult or low.

INFORMATION RETRIEVAL AND PROBLEM OF ACCESS

Shri D.K. Sarma.

The old conception of library is 'a store house of books'. It has now changed by transition to a 'power house of knowledge'. The techniques and training of modern librarianship has given a new light on the importances and emphasis on the sources of information, its retrieval and speedy dissemination.

The area of knowledge is vast. The knowledge is not only confined in books, nor journal. Every information is helpful to acquire more knowledge. Dr. J. H. Spera says "The librarian must see his role in the communication process as being more than a link in

a chain. He must also concern himself with the knowledge he communicates and the importances of that knowledge both to the individual and to society." Similarly Dr.S.R. Ranganathan has also advocated by his laws of library science. "Every book its reader" Here he means 'book' is all readable materials, useful to a right reader at a right time. A Research scholar, a Scientist, or even a general serious reader has no time to spend hours after hours by turning pages on the periodicals, or in the gangways of books for his required information. Save the time of reader Law 4 of

Dr. Ranganathan implies to give information and to satisfy the reader losing without their valuable time.

The importances of information retrieval is mainly depend on documentation service. The documentation service became useless, until and unless these were collected, organised, and disseminated in a systematic form for the use of those who required. Now we should first discuss what is information theory * And what is information retrieval? The Encyclopædia of Britannica defines the information theory is "One of the most prominent features of 20th century technology is the development and exploration of new communication mediums. Concurrent with the growth of devices for transmitting and processing information a unifying theory was developed and become the subject of intensive research". Leonard Montague Harrod defines the Information retrieval is "Finding documents, or the information contained in documents, in a library or other collection selectively recalling recorded information". We understand about retrieval the act of finding again the recovery retrospective searching and securing documents (i) the act and means of obtaining (ii) facts

and other information which is recovered and indexed in same way by subject or the document containing required facts. The information retrieval is that providing information of both recent and rare by dissemination through the help of documentation.

To provide the efficient retrieval system first the storage of information is essential. According to Mr. T. D. Wilson and Mr. J. Stephenson the purpose of information storage and retrieval based upon the requirements of users, subject which has received detailed investigation in certain organisation and subject fields but very little applications to the kind of 'isat' system required" The collection, organisation, and dissemination are fundamental works of this service. Retrieval is an expression which has come into use very recently. The user demand of information retrieval is very important. According to the need of information it may be divided into two types of techniques. There are observational and investigatory. On other hand, it may be called generic and special.

- (a) Demand for specific document the commonest kind of

demand, necessity of adequate collection bibliographical tools, such as British National Bibliography, Indian National Bibliography. Directories Guide books for reference work for subject field.

- (b) Demand for specific data properties, formulate act requiring data books in relevent subject field.
- (c) Retrospective searching demand and they generally emphasis for all relevent reference of good collection of abstracting and indexing service.
- (d) Demand of current awareness information on current topic, patent, and standard datas form current periodical etc.

The function of retrieval is searching of information on a Subject rather than Author, Title, Series, are most of the libraries keep records in order to help reader for searching of books by the series of catalogues. The reading materials which are not available nor included in the conventional book may be helped by showing micro documents. The problems of infor-

mation retrieval are the problems of subject indexing also. Paul Washerman observed as "to search for information it is first necessary that one be able to name and indentify the subject of the search in the standarized terms which have been used in the index process. To this date no machine retrieval system has evolved a method of doing this. The form of documentation are indexing, subject heading alphabetical indexing, patents, thesaurus, alphabetical subject indexing, classified indexing, chain system of indexing are used for retrieval of information. In search of information retrieval there are varied opinion on Electronic retrieval, microfilm and other machine languages.

India INSDOC, DRTC, and IASLIC have performed the speedy information retrieval function in order to help the research scholar, scientists, although she is lag behind for the appliances of the instalation of data processing system run by machine. The Special libraries, and Research Organisational libraries, laboratories, however has helped their reader according to their need. In India INSDOC has mainly performed the modern retrieval function by its translation services.

ASLIB, American Documentation Institute, Washington, VINITY Moscow, are the organisation who have helped the reader for the required information.

In the language of library document has a broad sense. Any Government, or local publication, International organisation, Book trade bibliographies containing information is also a document in right term. Document is defined as 'single piece of written or printed matter which furnishes evidence of information upon any subject'. Mr. A. K. Mukherjee has says "in most libraries the role of document is not classified or defined neither a sound collecting programme is developed".

Now, what is the problem of 'Access'. The term 'Access' as defined by the Librarian Glossary and Reference Book is as follows. "(i) In information retrieval (a) a device or method whereby a document may be found; (b) permission and opportunity to use a document (c) the approach to any means of storing information e.g., index, Bibliography, Catalogue, Electronic Computer."

Access Problem :—

1. Physical access : The problem from physical access to the materials are generally arise, misplace, disorder, fear for losing of pages due to ill handling, specially in the case of rare and old books and rare periodicals. Plate, diagram etc. may disfigured or tempered due to constant use.

2. Lack of co-operation and assistance of qualified staff :— Library need co-operation both from reader and staff. The user should also keep in mind that future possibilities of the same resources may be used by an another reader. The staff was sometime misinterpreted question, due to spoken method of a readers. This was mainly happend in our educational institutions. Libraries of educational institution have to cater the reader from different levels. The under graduates generally comes from school or from such a place where they have not admitted to an organised library service. They are quite unfamiliar with library practices. Though the primary aim of the library is to makes its resources available to its users but functions are varied from

a special library to an academic library. Average reader has confused the criterion, of its. In this respect the library staff should first study the questions or the queries of information of the reader should immediately be sent to other organisation.

3. Personal management :—Without an adequate staff the reader cannot be properly helped in the use of book, bibliography etc. Qualified and well behaved staff can be able in the task of students or a reader's queries. The coordination among the libraries are most essential. The subject bibliographies, the union catalogues and the subject wise list of indexing articles are more helpful for a reader if it is interchanged among the libraries.

4. Classification and Cataloguing:—Ours retrieval method is traditional. We used different system of classification in our libraries according to the suitabilities. A specialist has got a narrow field of interest in which section he works and mostly confined there. The organisation of information retrieval is mainly rendered through the help of classification. Therefore it is of much opinion of library science professionalist to use depth classification is more

suitable for searching materials, which is pin pointedly marked the library language. There is of course the controversy over the usefulness and shortcoming of any sort of classification is not yet end. Special libraries advocated for the uses of Dr.S.R. Ranganathan's 'Colon Classification' for its enumerative and more scientific. Some obscurely favoured for use of U.D.C. The function of cataloguing is more wide; its reflect more than classification to a reader though both are called twin brothers. Catalogue brings the relation of reader into the library resources and communicates the information about graphic materials. Subject catalogue is also used for information retrieval.

5. Subject heading:—The purpose of subject heading rules and lists is to ensure the proper linking of chosen heading. The chain system of subject heading of Dr. S.R. Ranganathan brought a new approach to the field of subject heading. The chain procedure devices of him is more popular and widely practiced.

6. Indexing and abstracting:—The next step of searching operation material are indexing and abstracting.

The card indexing is better which is likely to yield information with language system. Chain indexing is used for deriving subject heading and class number.

7. Subject Bibliography:— The scope of subject bibliography which is concerned with the thought content of the book. To explain its further bibliography included and direct the reader to consult or verify of books or documents of a particular author, publisher, period or a subject is an another importance device for the access of information retrieval. The increased of reading materials encouraged the libraries to adopt and improve on the techniques of bibliographical control, systematic acquisition, techniques of union cataloguing, indexing, abstracting are important not only for an Academic and Special libraries but has a helpful scope for other organised libraries also. The techniques for information retrieval have been largely influenced by Automation and other recent mechanical method. Implementation of which may help the libraries for easy searching of information.

The Mechanical, electronic, and automation are very recent and not wordly popularised also an important

subject for discussion. Dr. Evans remarked about the usefulness is "The most extensive development in the field of automated information retrieval however has been the American Chemical Societies' chemical abstract service."

The information can be sought for rare material required by research scholar scientist, and other specialist can be procured from the organisations. Agencies, Libraries, Laboratories though the media of reprographic system i.e. xeroxes, photostate, microfilm, microfiche, microcard, and other film slides. These are also the mechanical process of documentation are also helpful information retrieval. In the charging system appliance of machine is not widely practices. There is almost a possibility of the use of machine technique for better use of library service.

I have also the similiar opinion with Mr. G.B. Ghose and Mr. B.N. Banerjee as stated in their book 'Trend of Information service in India'—"In information retrieval, library organisation here have not yet felt the impact of an industrial age.—Industrial Research is still in its infancy. There is enough scope for improvement in library service

with the conventional techniques before we can actually embark on a costly experiment. Although the prospect of machine indexing may be limited for the present it is worthwhile examining the possibilities of its application."

BIBLIOGRAPHY.

Book Consulted:

1. Encyclopedia of Britannica : Vol. 12 Page 430.
2. Ghose, G. B. and Banerjee, B. N. : Trends of Information service in India. 1974.
3. Harrod, Leonard Montague : The Librarian Glossary and Reference Book.
4. Ranganathan, S.R. : Classified Catalogue Code. Ed. 5th 1965.
5. Shera, J. H. : Sociological Foundation of Librarianship 1970.
6. Wilson T. D. and Stephenson, J. : Dissemination of Information. 1965.

“HYPER INFLATION IN INDIA”

— Jiten Sarmah
B. Com. Final Yr.

Never in the history of Independent India—even not during the famine years of 1965-66 and 1966-67, did prices shoot up at the annual rate of 33.4% as they did during the last year ended 1974. If we take the latest two years the price increases to 57.8%. In food articles prices rocketed by 56%, raw materials of industry by 85% and manufactures by 50%.

The reasons for inflation are caused, if total monetary demand in any given period, is more than the supply of goods and services, prices tend to rise. This happens when the stock of money increases faster than the stock of Goods. People want to discard money and goods in an

inflationary situation. So, inflation is a disease of money. The rise of prices should bring about a termination of process of inflation by establishing a new equilibrium between demand and supply at higher prices. But this rarely happens. It tends to become self-sustained. If immediately remedial action is not taken either to curb demand or increase supply, inflation at one time will become uncontrollable. If inflation is permitted to play havoc with people's livelihood, growth, social justice and eradication of poverty cannot be sustained. People in the fixed income group suffers more than others in inflationary time.

One memorandum to the Prime

Minister submitted by the economist in which it was clearly described that "the situation is fully of dangerous implications for the economy as well as the stability of the country." It would be necessary to examine the validity of the plea that Indian Inflation was a part of the world inflationary situation. In western countries the price increase during the last two years was no more than 15 percent as against 57.8 percent in India. But it is argued that the sharp rise in the international prices of many commodities has been responsible for pushing up the price level in India. It can be said from an experience that the foreign exchange regulations have insulated the Indian economy against the imports of inflationary pressures.

The causes of inflation are to be found nearer home. It is our incapacity to live within our means that has lended us into a frightening inflationary situation. There is not much difference between the economy of a home and that of a country. Inflation and the resultant cost of living barden on the common man is the direct result of our policy of preparing a long shopping list without bothering to find real resources to pay for it. Mr. Harold Wilson the British Socialist Prime Minister

emphasised that— "every panny must be earned. There is no escape from this truth whatever the system of government in any country capitalist, communist, social democratic—if the amount of money paid out on the poceses of production exceed the value of what is produced, then the only result is inflation".

It is not very complecated about current phase of inflation in India. In respect of any single commodity prices tend to increale when the demand for that particular commodity exceeds its available supply. What is true of a single commodity is equally true of all the commodities and services taken together. At this aggregate level of analysis movement of the real national income is the indicator of supply and many supply is the indicator of demand universally it is accepted that when the expansion of money supply is disproportionately large in relation to increase in the nation income, prices tend to increased. The unanimity on this particular matter among the economists is surprising. The differences amongst them relate to this : how much expansion of many supply can be regarded

as proportionately large and as disproportionately large.

Examining the cause of inflation in India we would find that except for the first plan the growth of money supply exceeds the growth of real-income during all the subsequent plan period. The year 1955-56 is the year of water-shed in the matter of inflationary pressure. In 1956-57 when prices rose by nearly 14 percent have been almost continuously rising except for 1961-62, being almost stable and 1968-69, when they declined by about 1 percent. So during past 18 years or so, we are in the midst of rising prices. During the 23 years ended 1973-74 while our real national income increases by 124 percent money supply increases by 441 percent. As a result of this, prices nearly trebled during this period, while aggregate supplies of goods and services during these two years increased at best by only 2.8 percent the aggregate demand expanded by 32 percent during the same period. Therefore, this wide gap which has been acting as a source spring of inflationary forces in the Indian Economy.

When we discuss the question of inflation, one hears immediately that production should be increased. Inflationary pressure are blamed on inadequacies of supplies. But in India, the supply side is indefensible as an apologia for fiscal and monetary indiscipline. But it would have a look at the supply situation. During the period 1947 to 1974 agricultural production increases by 90 percent, industrial productivity by 300% and real national income by 124 P.C. During the period of fourth plan agricultural production increases by 12.9 P.C. Industrial production by 22.4% and 20 %. These increases covers a very wide range of commodities not due to manipulation of speculator. The mismanagement of the economy as symbolised by the fiscal indiscipline is the first factor of such inflationary situation in the economy of India.

The explosion in bank credit to the Government Sector is due to the continuous process of step up in Government outlays without a corresponding step-up in non-inflationary sources of receipts. In fact, such sources as a proportion of Government expenditure have been shrinking whereas bank credit financed

6% of the Government expenditure in 1968-1969, this proportion has risen to 13% in 1972-73 ..... "The large budgetary deficits that we are witnessing year by year have been very limited relation to the goal of capital accumulation. They involve a draft on the surplus of basic goods in the economy with only a meagre contribution to the growth of capacity to produce such materials. Basic goods are wage goods and inputs for wage goods" - Reserve Bank of India Journal.

V. Degli, the editor of Indian Institute of Bankers Journal suggests the following measures to curb demand in case of present crisis and the inflationary pressure in Indian Economy.

The Government should take the decision that the rate of growth in money supply be brought down from 13 P.C. to 14 P.C. All steps of wage restraints, credit squeeze cuts in Government expenditure and ceiling on dividend distribution should be judged in need of bringing down the rate of increase in money supply to no more than 5% for minimum target.

To achieve this, the first step

should be taken to balance the budget Central and State Government in the financial year 1975-76 to be following two successive surplus budget for 1976-77 and 1977-78.

The prices and fares of the goods and services sold by the public enterprises should be immediately so revised as to give a return of at least 5% on investments in irrigation and power projects and railways and 7 P.C. to 8 P.C. on all other public sectors industrial enterprise. In respect of black money, which does play a role even somewhat limited in the inflationary process one should clearly grasp the fact that it is a direct offspring of controls. Our politics is essentially politics of black money, politicians always shy away from discussing the crucial role of controls is a sine qua non both of increased production and of eradication of black money.

Our credit policy has always been half heartedly formulated for one season or half-a-season and is imposed in a stop-go manner. The Reserve Bank beats a retreat in the face of the slightest difficulty. This should change.

The Bank rate should have been stepped up from the 7% to 15%. As for example, Brazil took bold steps to evolve an anti-inflationary interest rate structure. The rate of interest on time deposits should be linked with the movement in the cost of living index number. Interest rate will convince even the hoarders that it is more profitable to put their money in banks rather than in commodities. Under such system of interest rates, production would become more paying than hoarding and speculative trading.

The Government should put together in one place, all the steps that it proposed to take during the course of fifth plan, and issue a white paper on inflation. The reserve

Bank of India report is pertinent in its observation that the monetary factors is being given undue stress as a factor of inflation. This comment is particularly relevant in the context of a predominantly monetary approach that the new anti-inflation ordinances signify. It is clear that unless hoarders, speculators and black money hoarders are brought to book, there cannot be any effective check on price jumps. The report is also rightly critical of the Government's decision to cut development expenditure as a part of anti-inflationary package. Slow down on development expenditure will only shore up more inflationary pressure for the coming years since productive capacity for additional flow of output will have been seriously curtailed.

"MYSTORIOUS GROUP

VIRUS & ITS' DISEASES."

—Prabin Kr. Bhattacharyya

Final year B.Sc.
Botany Honours

KKH Library

The branch of science which deals with viruses is called as Virology and one who specialized in this branch is called as Virologist. Virus is a group of infectious agent that causes diseases in plants and animals including man. The word 'Virus' comes from the Latin word 'Vios' means poisons. The earlier referes of virus diseases, like small pox can be found as early as 1700 B.C., though their causal agents were not known. Charles Ecluse (1576) was first to describe plant Virus disease as variegation in the

colour of tuliyss and later on various other diseases now known to be due to be virus infection

FORM AND SIZE :— The viruses are submicroscopic and vary in size and form according to the species. They can pass through a fine porcelain filter that keeps backs bacteria. Some parasite particles are rod shaped or needle like, rod may be straight or long, straight tennus. T. M. V. is the biggest in size and has a straight rod measuring 15 mu in breath and 500 mu in length. Some

viruses are spherical in shape, bacterial virus are sperm or tadpole like. Tobacco mosaic virus 17 millimicrons in diameter. The smallpox virus is 1-50 mu in length whereas one causing poliomyelitis are sphere between 20 to 25 mu in diameter. The largest virus is about 275 milli microns in diameter and the smallest one causing foot and mouth diseases of cattle is 10 millimicron in diameter.

Chemistry of Viruses :-

With the help of improved and precise techniques, the virus extracts were precipitated purified chemically analysed. An tests pointed out that virus particles are nothing but nucleoprotein of higher molecular weight. As electron micrograph of virus particle shows that each particle has a central core nucleic acid surrounded by proteinaceous shell of high molecular weight. Nucleic acid in the case of plant of virus is Ribose Nucleic acid (R.N.A.) while in the case of animal viruses it is Deoxyribonucleic acid (D.N.A.). Further nothing like Nucleus, chromosomes and cytoplasm etc. could be noticed.

CLASSIFICATION :-

Classification is always in the state of constant changes. Virus

classification is still in its embryonic stages. According to Bergey's manual (1948) viruses are included in a single virus, which further divided into three suborders.

1. Phagineae — Bacterial virus or Bacteriophages.
2. Phytophagineae Plant Virus.
3. Zoophagineae (animal virus)

Some grouped them under following 4 categories —

- (1) Plant Virus.
- (2) Insect Virus.
- (3) Mammalian.
- (4) Bacterial Virus.

Various Symptoms Exhibit By Virus :-

Virus diseases of plant exhibit a variety of symptoms covering a wide range of host reaction as that encountered in the bacterial and fungus diseases. The most common evidence of disease expressed in the green tissues of higher plants is the alteration in the usual development of chlorophyll. Intersipusation of various degrees of chlorosis with the normal green colour the leaf results in a mosaic pattern of yellow and green. The common symptoms has given rise to the use of term "Mosaic diseases" to designate a large group of various Maladies. In an other

large group referred to as the yellow diseases a nearly uniform reduct of chlorophyll is found with relatively little motile or mosaic pattern, while these and other chlorophyll deficiencies have come to be regarded as common indicators of virus infection, it should be recognized that other causal organs, e. g. certain mineral deficiencies, may bring about similar effect. Some of the other symptoms frequently encountered among the virus diseases are worthily mentioned.

Primary Symptoms :-

They relate to viruses dispersed by mechanical means. They are the results local reaction at the spot of inoculation. They are usually of two types.

Vein Clearing :-

They are commonly appears aystematically infected leaves before mosaic a clearing or chlorosis of the tissue in or immediately adjacent to the veins. This pattern is referred to as vein clearing.

Vein Banding :-

It consists of a broader band of chlorotic tissue along the veins or it may consist of bands of green

tissue in that position, set off by chlorosis necrosis in the interveinal parenchyma.

Both the symptom may remain as the major symptoms of diseases concerned, e. g. potatoes vein banding disease or tobacco.

Systemic Symptoms :-

(1) Ring Spotting :-

Sometimes there appear light green or yellowish rings on the surface of various leaves. These spots may consists of various types of chlorosis and necrosis. They may be circular chlorotic areas, in which case they are called Chlorotic ring spot. On the other hand they are called necrotic ring spots when necrosis appear in ring alternating with normal green.

Necrosis :-

It appears in various forms. As motile symptoms progress the older chlorotic tissue may break down and necrotic spots appear. The necrosis may spread in extent and as it cause various pattern as it develops. It is likely to involve parenchyma and veins of the leaf and stems. In the latter case it is often referred to as streak. Tap necrosis refers to relatively rapid

killing of bud, branch of the entire top of the plant. Some viruses do not infect a given host systemically but effect the tissue at a point of inoculation by causing a localized breakdown. The size of such spots varies with the virus and host. Some are longer than pinhead; others are upto a centimeter in diameter.

Chlorosis :-

This is the most common symptom of virus diseases in which the leafy tissues instead of being uniformly green become spotted i. e. white and yellow coloured spots are developed and looks like a mosaic.

Malformation and over-growth :-

In many cases distortion of tissues is a characteristic symptom. Leaf roll of potato is so called because of the upward rolling of the margins of the leaflet parallel with the midrib.

In some diseases a roughening of the leaf blade known as rugosity occurs, as rugose mosaic of potato. Reduced development of the leaf blade in proportion to midrib blade is asparagus leaf symptoms in tomato mosaic. Increase in the number of leaflets leads to Boston fern leaf symptoms in the same dis-

ses. In some ornamentals plants affected with viruses, e.g. sweet pea, Petunia, stock, etc. .

Diseases :-

Viruses are the most important plant pathogens. Many of them as well cause human and animal diseases. On the basis of their hosts of viruses are therefore grouped into plant viruses; animal viruses and Bacterial viruses.

Some of the important viruses diseases of plants are :-

Tobacco Mosaic :-

The early history of tobacco mosaic first attracted attention in the United State in the Connecticut River valley and has since been recorded in many tobacco growing areas through out the world. (T.M. V.) virus is distinctive is that it remains active in extracted rose plant guice 50 years; longer than any other known virus. It is active in dilutions up to 1-1,000,000 and withstanding heating upto about 90°C for 10 min. The virus protein was first described by Stanley in 1935. It's covered tomato, crop, spinach, phlox, foxglove, zinnia, buckwheat, white mustard, tassel flower etc.

Cucumber Mosaic :-

A mosaic of cucurbit plants was reported in Ohio, Massachusetts. The first comprehensive study of the diseases was published by Don-
litle in 1932.

The Thermal inactivation point is about 60°C; length of active period is vitro about 6 days.

Potato Mosaics :-

This is first discovered in the United State of America and Europe may be in the year of 1914. This is wide spread and rank high in importance among the mosaic diseases. They are latent mosaic, mild mosaic, rosette mosaic Bean Mosaic.

Bean Mosaic :-

This was first discovered in the year 1899 by Iwanowski in Russia. In case of the disease several distinct virus may effect the common bean (*Phaseolus vulgaris*) They have been found throughout the united State and in many parts of the world.

Peach Yellow and Little Peach-

This disease was first discovered in the year 1791. Both these

diseases were atfirst confined to North America. Peach yellow viruses also incites disease in Canada Almond, apricot, Nectarine, plum and the little peach virus incites a disease on plum. They were known to destroy practically entire before the controlling measures were developed.

Aster Yellows :-

This is the most widespread disease. These diseases covered around the world. First description of it was first come from R.E. Smith in the year 1902. In Massachusetts. According to kunkel an insect vector transmitted the virus to many species over a range of 150 genera for 38 families. It is seen aster, ornaments, flowering plants, carrot, celery, purpley, onion, potato, barley etc.

Curly Top of Sugar Beets :-

This is one of he serious diseaseset and it was recognized in California may be before 1900. Diseases were associated with the presence of leaf hopper. The diases and the vector have been identified in Turkey. The virus has many wild and economic host. Chard, spinach, tomato, bean, Muskmelon, squash are among the economic host.

The virus is unusually resistant to alcohol and acetone and survive solution upto P_1 to 9:1. In the phloem exudate it withstands freezing up to 18 min. It passes commonly used porcelain filter. It remained active in thoroughly dried young sugar beet plants for 8 years dried leaf hoppers 6 months, and in dried phloem exudate for 10 months.

Spotted wilt :-

This is first recognized in tomato in the year 1919 in South Australia. Now it is found all over the world. Generally it occurs in tomato, tobacco, potato, pepper, celery, spinach, pea and numerous ornamental species including sweet pea, zinnia, paddy, dahlia, Lily, orchid.

This virus is inactive by heating at 42 to 45°C for 10 min at dilutions of 1—100,000 by aging in crude plant sap at 20°C for 5 hrs. The virus particles is polyhedral in type and about 70 mu in diameter.

Some other Diseases of plants :-

Potato X, Y virus, sugarcane mosaic, tomato husky, leaf roll of potato, Aster yellow, Bunchy top of banana, variegated, mosaic of apple, Marule diseases of cherry grassy

shoot sugarcane.

Some diseases humanbeing :-

(1) Common cough and croup, (2) Influenza (3) Measles (4) Small pox, Mumps, etc.

Conclusion :-

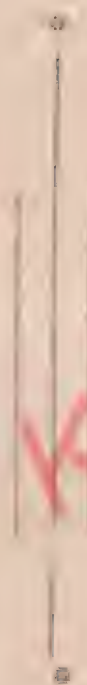
The supporters for the living hypothesis are divided into two camps about the origin of the virus. Some consider viruses as simple or primitive forms of living matter which represent a transition stage between the living and the non living world. They hold them to be living forms with certain characteristic of the non living materials. According to this view the viruses suggest the way how life might have arisen from lifeless matter. The supporters of the older hypothesis look the other way. They consider viruses degenerate microorganisms degraded forms primitive living organism. They hold that viruses have evolved from intracellular bacterial forms losing most of the function. The adherent of the cell component theory believed viruses as a pair of the cell. Genetic elements ability to leave the cell and transferred to the other cell. This cells able to pass form cell to cell and impose its as the infected host cell.

* * * *

FOOD CHAIN
And
ENERGY FLOW
In
NATURE

Living organisms are inseparably interrelated with the non living environment. These living and nonliving parts are the essential components that an ecosystem is made up of. What is an ecosystem? An ecosystem can be defined as the unit that includes all the organisms in a given area interacting with the physical environment so that a flow of energy leads to clearly defined trophic structure; biotic diversity and material cycles or in other words the exchange of materials between living and non living parts within the system.

From the trophic (nourishment) point of view an ecosystem is composed of two parts (1) autotrophic (self nourishing) component, in which fixation of light energy, use of simple inorganic substances and build up of complex substances predominate and (2) Heterotrophic (other nourishing) component in which utilization, rearrangement and decomposition of complex materials predominate.

— Ajit Kumar Bordoloi
Final year, B. Sc.
Botany (Honours)

When we talk of the food chain, we must understand what food is. Ordinarily any substances taken up

by living body is known as food. In the real sense, the food is a complex of chemical substance which are generally present in the surrounding atmosphere. The point is, they cannot be used in the form as they exist. They will have to be combined or converted into the utilisable form before being used up as food by living body. All living body cannot use the same type of compounds, which again leads to a step by step conversion of one type of compound to another e.g. Man, animal and nongreen plants utilize CO_2 , H_2O and solar energy as the green plants.

So, Automatically they will have to depend either directly or indirectly on the plant kingdom for their food material. In the green plants first the inorganic elements are converted into complex organic substances like carbohydrates, proteins etc. which are then utilized by other animals or man. Whatever the form of food is, the ultimate source is the environment. Again chemical analysis show that the living body whether of plant, animal or microbe is composed of the elements that are present in the environment. Though all these elements come from the environment,

still there is not much fluctuation in their respective quantities. Because nature always tries to maintain a balance through different processes that involve utilization, reutilization, decomposition etc. which are carried out by different components of an ecosystem. For our purpose, we can recognise the following components :-

(1) Inorganic substances C, N, H_2O , CO_2 , etc which are involved in material cycles.

(2) Organic compounds, proteins carbohydrates, lipids formic acids etc. which link living with non-living.

(3) Producers—mainly green plants which can manufacture food from simple inorganic substances.

(4) Consumers—which feed upon producers.

(5) Decomposers—mainly bacteria and fungi which break down complex organic compounds.

The first one needs no explanation as they exist as such in the atmosphere.

The second one is mostly associated with producers where chiefly they are found.

The last three have been explained in short —

Producers—Green plants, and a few other organisms can utilise the energy of nonliving environment and change its forms to make it available to all other organisms. They are the producers.

Basically green plants alone convert the light energy of the sun into potential chemical energy in the form of organic compounds. These are needed by plants for their own growth and reproduction. Oxygen is produced during photosynthesis as by product.

This oxygen is needed by all living things to release the potential chemical energy represented in the organic compounds produced by the plants and to carry on other metabolic activities.

The utilization of energy can be explained with the help of Van Niel's hypothesis. In 1931 C. B. Van Niel (U.S.A.) postulated that photolysis of water was fundamental to photosynthesis. The separation of H_2O into two parts—a strong reductant (H) and a strong oxidant $[OH]$ is effected directly through light. It

is a photochemical process of photosynthesis as transfer of Hydrogen atom from H_2O to CO_2 .

Consumers—The organisms that obtain their energy from sources other than themselves are known as the consumers.

Directly or indirectly all animals live at the expense of green plants. They could be regarded as the parasites of plants.

A community without green plants could not exist: a community without animals could.

The vast majority of consumers are animals, and the primary consumers in any particular habitat are herbivorous, which feed on the producers. A deer, a horse, a cow is a primary consumer. Microscopic animals such as protozoa and certain crustacea, which feed on the floating algae of ponds or seas are primary consumers in their habitat. The secondary consumers, the carnivorous that feed on the primary consumers. A tiger is a secondary consumer. This secondary consumer tiger that feeds on the primary consumers such as deer, horse, cow etc. It is quite common

that the food chain often extends to secondary carnivorous, those animals that eat the carnivorous which consume the herbivorous consumers.

Decomposer— After death the plant and animal bodies generally go to the soil. Under favourable conditions they are attacked by a great variety of microorganisms including bacteria, fungi, actinomycetes, protozoa, worms, insects larvae etc. These microorganisms are known as the decomposers. As a result of the activities of these decomposers, considerable portions of some of the constituent chemical elements in the residues, notably carbon, nitrogen, phosphorous, potassium etc. are liberated in form available for plant growth. These microorganisms not only make these elements available to plants, but they themselves also use many of the products of decomposition along with the energy liberated during decomposition processes for their own growth, development and reproduction. Besides, many of the products like CO_2 , H_2O , NH_3 , etc. may be liberated as gases into the environment to environment through producers, consumers and decomposers.

Food Chain— Animal cannot

exist without oxygen. Yet until green plants begin carrying on photosynthesis millions of years ago, the atmosphere didnot contain enough oxygen to support animal life. But still the algae were there to use the sunlight, water and CO_2 where by O_2 was liberated during photosynthesis.

In this case the producers are the algae growing in the water. The primary consumers that eat the algae are paramecia, water fleas and other small invertebrates. The second level consumers are the small fish that eat the primary consumers. A third level consumer is represented by large fish that eat smaller fish. At the top and at the fourth consumer level is the fisherman who caught the large fish and eat it. It is evident from this that nobody is independent by itself in terms of food requirement, except the producers. It is again seen that once carbohydrate is synthesized in green plants, is transferred from one type of consumer to the other, thus establishing a chain which can easily be called a food chain.

Consumers live at the expense of producers, and decomposers return the materials of the dead to the

reservoirs of atmosphere, fresh water, seas and soil.

The cycles of nature are illustrated by the movements of carbon, hydrogen, oxygen and nitrogen and those of other elements such as phosphorous and calcium. These elements pass through the bodies of living organism and re-enter the soil, water and atmosphere.

There is a way for energy. The dispersion of energy starts with the producers and ends with the highest order of consumer.

Energy Flow—

All organisms must work to survive, and they require a source of potential energy which can be utilized. This is found in the chemical energy of food. The vast majority of the living system live at the expense of the green plants, which serve as a potential store of energy. But what are the energy sources of plants? The sun, a vast incandescent sphere of gas. Organisms at or near the surface of the earth are immersed in an environment of radiation consisting of solar radiation and long wave thermal radiation flux from nearby surfaces. Solar radiation is the energy in the form

of electromagnetic waves involving a rhythmic exchange between potential and kinetic energy. And it is upon this energy that life on earth depends.

All forms of energy are interconvertible, and when conversions occur they do so according to the rigorous laws of exchange. One such law is the First law of Thermodynamics which states "Energy may be transformed from one form into another, but is neither created nor destroyed" It is through the food chains that the energy is transferred from one to the another. The transfer takes place from the source in sun to the green plants and from green plants through a series of organisms with repeated eating and being eaten up. At each transfer a large proportion of the potential energy is lost as heat. Therefore, the shorter the food chain, the greater the available energy. This loss of energy as heat can also be explained in terms of the second law of Thermodynamics which states that "process involving energy transformation will not occur spontaneously unless there is a degradation of energy from a concentrated to a dispersed form. It is

evident from the above short description that there involves a flow of energy from the ultimate source to the decomposers. The effective running of the ecological systems depends upon the transfer of energy from organism to organism. This energy transfers constitute food chain both of which are parts of each other.

KKH Library

Editorial Report

Report of the Debating Secretary:—

It is a great privilege for me to submit a report on the Debating activities of J. B. College during the tenure of my office. At the very outset of my report I must offer my heartiest thanks to the students friends for electing me as the Debating Secretary and thereby giving me a proud privilege to serve this institution with my humble capacity.

It is needless to say that value of intellectual activities occupies first and foremost place in every educational institution. This part of activities in our college is too important, because it is search for new values and unquenchable thirst for knowledge which will carry the torch of knowledge and wisdom to the students community. But with deep sense of dissatisfaction I must state the fact that this importance branch of activity in J. B. College is still neglected by the students friends. I am extremely sorry to use this strong language perpetrated upon my students friends in the name of Secretarial report. I hope in future the importance of this branch of activity will be realized by all and thereby they will be able to keeppace with the dynamic world.

Looking back to the balance sheet of activities of

this section I must say that I left no stone unturned to carry out my duties and responsibilities smoothly with my humble capacity. It is entirely up to you to judge my achievement as you are the supreme court the J. B. C. S. U.

INTER COLLEGE DEBATING :— (OUTSIDE THE COLLEGE)

(a) **Late Dhiren Dutta Memorial Inter College Debating** :— Late Dhiren Dutta Memorial inter college (Sibsagar Dist.) Debating Competition was held on 26th Jan /75 in our College Auditorium. Our College team was represented by Sri Asoke Phukan (against) Sri Motilal Agrawalla, (For) Sri Ajit Bordoloi (against) and Mr. Probin Kr. Bhattacharyya (For) Sri Probin Kr. Bhattacharyya (For) adjudged ' Best debater ' and our College lifted Best team :—
TOPIC :— " Democracy in India has failed "

(b) An Inter College Debating was held on 25th Jan. /75 in Assam Agriculture University. Our College team was represented by Sri Asoke Phukan and Pasanta Baruah. No prizes were awarded by our Debaters ' .

(c) **Bijoy Chella Memorial Inter College Debating** :— This competition was held on 3rd April /75 in Prince of Wales. Our College team was represented by Mr. Probin Kr. Bhattacharyya (For) and Mr. Asoke Phukan (Against). Topic of the Debate was " ভাৰতৰ সামাজিক জননীত উপলব্ধি দিহাৰ বিপৰীত অসংগতি " Mr. Probin Kr. Bhattacharyya adjudged ' Best Debater ' and our college awarded best team. Mr. Asoke Phukan also adjudged 2nd best Debater.

(d) An Inter College Debating competition was held among college students of Jorhat on 26th. Nov/75 in C. K. B. Commerce College. Our college team was represented by Sri Hitendra Nath Goswami and Sri Gokul

Khound. But no prizes were awarded by our debaters.

INSIDE THE COLLEGE.

Late Amulya Mahanta & Nripen Borua Memorial Inter College Debating :— This year for the first time Debating section organised an Inter College Debating Competition among the College students of Sibsagar. This proposed debate was known as Late Amulya Mahanta and Nripen Barua Memorial Debating Competition. This competition was held on 2nd oct/75 in our college Auditorium. Mr. Rajen Barua ex M.P. acted as the speaker, and Dr. N. Saha (A.A.U.) Prof. P. Rajguru (D.C.B.) Prof. A. Bhatta (J.B) and Prof. A. Bermudol (J.B) acted as the judges of the competition. The Topic of Debate was—"The changed over the medium of instruction from English to Assamese in the colleges of Assam is raising the standard of education" The results :—

- 1st. Miss Aditi Bhattacheryya (J.B. College)
- 2nd. Mr. Shashiram Bora (N.N. Saikia College)
- 3rd. Mr. Bijoy Kr. Join (C.K.B.)
- Best team :— N.N. Saikia College

Our college team was represented by Miss Aditi Bhattacheryya (1st. Yr. P.D. Science) and Ronti Mahanta (1st. yr. P. D. Science)

SYMPOSIUM—Two symposium were organised on 7th Oct. and 31st. Dec. 1975 in the college Auditorium.

First, on the following topics— " Gandhism and socialism ", " Gandhi's life and philosophy ", " Gandhi on education, Hon'ble Principal K.C. Kakotey acted as the speaker. Following professors took active part in the discussion— Prof. Arun Goswami, Prof. Rohini Borua, Prof. Dimbeswar Sarma, Prof. (Mrs) K. Mahanta and prof. Ananda Bermudol.

On 31st. Dec./75 another symposium was held on Prof.

the following topic '**Patel on unity and integration**, Prof. Arun Goswami, Prof. D. Sarma, Prof. A. Bermudei, Prof. (Mrs) Rani Gohse and Prof. G. Subae took part in the discussion from the Professors' Bench. Mr. Gokul Khound, Sumanta Chaliha, Hiten Goswami, Probio Kr. Bhattacharyya and Miss Aditi Bhattacharyya took part in the discussion from the students' bench.

Half Yearly Quiz :- This year Debating section had first introduced 'Interview type' Quiz which was held on 7th sept./75. That was the most entertaining and delightful programme of the Sankardev Tithi. Prof. M. Chaliha M.Sc. acted the chairman, and Prof. B. Neog, Prof. A. Bermudei and Prof. A. Dutta were Quiz Master of the competition.

Results :-

- 1st:— Gunaram Kalita and his party.
 2nd:— Prodip Mahanta and his party.
           Narayan Das
 3rd:— Sumanta Chaliha   "   "
           Bipul khatanjar   "   "
 4th:— Prodip Bora   "   "

Half Yearly Debate and extempore:— During the College week Half Yearly Debating and Extempore Speech Competition was held on 9th Dec/75. prof. Arun Goswami. acted as the speaker. Prof. D. Bhatia, Prof. D. Sarma, Prof. C. Chaliha, Prof. A. Bermudei, Prof (Mrs.) S. Ghose were the judges of the competition—Topic of the Debate— In the openion of the house— 'we would be better of without seience.'

Annual Debate And Extempore:— The annual Debate and Extempore Speech Competition was the highlight of the college week 'Programme' which was held on 9th Dec./75, Prof. (Mrs) R. Ghose, acted the speaker, and Prof. J. Sidhanta, R. Konwar, Prof. P. Rajguru (D. C. B.) Prof.

P. Chetia (Jorhat College) were judges of the competition. The topic was—'Censorship on film should go.'

Best Debater:— Miss Aditi Bhattacharyya 1st Yr. pre-degree Science was adjudged Best Debater for the session 74-75.

Annual Quiz:— During the College Week Annual Quiz competition was held on 9th Dec/75 from 6.P.M. This programme was the highlight of the College Week's programme. Prof. M.C. Chaliha, acted the chairman and Prof. A. Dutta and Prof. A. Bormudoi acted as the Quiz Master.

Results:—

- 1st :— Jiten Sarmia and his party.
- 2nd :— Ajoy Borthakur „ „ „
- 3rd :— Prabin Barua „ „ „
- Speacial :— Sumanta Chaliha „ „ „

To have accomplished so much in this session, the Debating Secretary claims nothing to his credit but rather to the able guidance of the professors and the co-operation of fellow students. I shall be ever grateful to my Prof-in-charge A Bormudoi, Union President, N. Goswami Hon'ble principal, Prof. Arun Goswami, Prof. C. Chaliha, Prof. K. Misra, Prof. A. Das, Prof. B. Neog, Prof. A Bhattacharyya, Prof. D. Bhatta, Prof. A. Dutta, Prof. Ajit Das, Prof. J. Sidhantha and prof. M. Chaliha for their unique and generous help and their able guidance. Last but not the least, I extend my cordial thanks to my friends Kulinath, Ananta, Rajib, Bicheira, Santanu, Pronab, Asoke, Anil, Prodip (1) Prodip (2), Jiten, Sarief, ponkoj, Pasanta, Ajoy, Hireswr, Bijoy, Bhubon, Dilip, Rupak, Aontora, Mamonee, Dipsikha, Kiron, Anu, Susaema, Bondona for their unique help and kind co-operation they have rendered to me.

In conclusion my report I once again communicate my sense of gratitude to all the students friends and those who took active parts in all competition and other function and more speacially those who awarded prizes. Wishing great success of Newly Selected J.B.C.S.U.

Thanks

Sri Robin kr. Bhattacharyya.

Debating Secretary.74-75.
J.B.C.S.U.

REPORT OF THE MUSIC SECRETARY

At the very outset of my secretarial report, I offer my sincere thanks and express my grettitudes to all my friends who had elected me as Music Secy. for the session 1974-75 of J.B.C Students Union.

After being elected as Music Secy. I tried my best to discharge my duties successfully. I offering my heartiest thanks to my friends for their kind Co-operation and I shall be even obliged to Prof. Dondadhar Hazarika Prof. in charge Music for his valuable advice in the practical field of duties. I shall also offer my grettitude to Srijiit K. Kakoti Principal of the College and I am also obliged to Prof. Sarbashree Dulal Bhatta, N. Goswami, A. Goswami, D. Sarma and A. Bhatta.

The first function during my period of this year was held at Agriculture University. In the competition of one Act play our Drama "Ata Harua Atmar Sandhan" held at the hight through which we achived two prizes from A.U.

Secondly I with the help of my friends proceeded and arranged properly Saraswati Puja festival. at 6-30 P.M. we arranged a verity performance through which we were able to produce some mellifluent melodies, accompany with instrumentalist namely 'Manalisa' attractive one.

We also participate in the Inter College one Act Drama competition under D. U. and we were able to recognise some artist from the College.

Thirdly in our college we arranged Music Competition together with one Act Drama Competition in which 9th competition partictipate. It is learnt from the respective gentleman and responsible audience that the show standard one.

In the end of this year 'I successfully and with full responsibility completed the college week' from our College. The last night function is one of the best show not in my minds but from the minds of the audience also. Not only local Artist but we wer able to invite some Radio Artist in this musical evenings. I invited most of the famous dancers, singers and instrumentalist of the town.

The musical evenings was proved to be a tremendous success as openioned by most of the people in the auditorium after ends. The show was combined with Modern Song as well as Sastria Sangit.

In conclusion I must express heartiest thanks to my friends for their kind co-operation and valuable advices with love and effection.

I offer my hearty thanks to all the executive members of the union and those well whichers who helped me executing my duties successfully during my tenure:

Result of the Annual Music & Drama Competition :—

Result of Music Competition 1974/75.

(a) Bor Geet

- 1st - Panchami Bhatta.
2nd - Dipty Chakrabati.
3rd - Rina Dutta.

(b) Kheyal

- 1st - Enakshi Chakrabati.
2nd - Nivedita Saha.
3rd - Rina Dutta.
.. - Rupamai Bora.

(c) Bhasjan

- 1st - Enakshi Chakrabati.
2nd - Putul Bhowmik.
2nd - Nivedita Saha.
3rd - Mintumoni Bora.

(d) Gazal

- 1st - Nivedita Saha.
2nd - Putul Bhowmik.
3rd - Sayedarani Begam.
.. - Rina Dutta.

(e) Bongeset

- 1st - Panchami Bhatta.
2nd - Sayedarani Begam.
.. - Putul Bhowmik.
3rd - Nivedita Saha.
.. - Rupamai Bora.

(f) Adhunik Geet

- 1st - Deben Tanti
2nd - Parthasarathi Das.
3rd - Putul Bhowmik.
.. Nivedita Saha.

(g) Aai Nam

- 1st - Rupamai Bora.
2nd - Minoti Goswami.
3rd - Nirada HatiBoruah.

(h) Patridic Song

- 1st - Rupamai Bora.
2nd - Rina Dutta.
3rd - Nivedita Saha.

(i) Bihu Geet

- 1st - Rupamai Bora.
2nd - Pradip Khaund.
3rd - Susil Hazarika.

(j) Bia Nam

- 1st - Nirada HatiBoruah.
2nd - Rina Dutta.
3rd - Minoti Goswami.

(k) Tokari Geet

- 1st - Nirada HatiBoruah.
2nd - Rupamai Bora.

(l) Lok Geet

- 1st - Mintumoni Bora.
2nd - Nivedita Saha.
3rd - Minoti Goswami.

(m) Chorous

- 1st - Dipshikha Bhuyan
& her party.
2nd - Birinchi Kr. Bora
& his party.
3rd - Sayedarani Begam & her party

[42]

Best Singer of the year

Miss Rupama Bora.

Result of the one Act Drama Competition. 1974/75

1st Best Drama- "Bisfuran"

writer—Jogesh Borua.

3rd Best Actor - Paresih Neog.

(Sapno Gudha)

2nd Best Drama- "Popiya Tarar Kahini"

writer—Prabin Bhattacharyya.

1st Best Actress - Anuradha Sarmah.

(Popiya Tarar Kahini)

1st Best Actor - Hireswar Hazarika

(Bisfuran)

2nd Best Actress - Rina Dutta.

(Popiya Tarar Kahini)

2nd Best Actor - Bhuban Das.

(Aatraonaad)

3rd Best Actress - Bijuli Bora.

(Popiya Tarar Kahini)

" " " - Pradip Baruah

(Bisfuran)

Thanks

Sri Robin Sarmah.

Music Secy.

J.B. College Students Union

1974-75.

মুদ্রক—

আম্রাম লেখার কলিকতা প্রেস প্রিন্টার্স

নবাববাজার বেঙ্গল—কলিকতা—১

বেটলাত দিল্লী—

শ্রী কৃষ্ণ দাস